

Tótisztelet

1

Afrikai paprika,
Papucsba jár a liba,
A liba, a liba,
Papucsba jár aliba.

Házunk előtt megy az út,
Azon megy egy gyócsos tót,
Kiabálja, vegyenek
Gyócsot, vásznat, egyebet.

—
mert a piszkos konyhára
Több kell, mint a tisztára.

Kis kanál, nagy kanál,
Reszelő, meszelő,
Sütőlábas, serpenyő,
Gyüszü, olló, mángorló,
Mind a konyhára való.

Kajtár Józsefné, 70 é.

1

- 1) "Bernaló" - je to je korymbový: 1. dub, a je hučel dešerak el křídlety, a což odně velt
- 2) "Borový" = komarovit, je je to je le nevěst u tří 20 de, jím, a 97 a jím křídlety se stěží
 Popis, páčel se ve velt, de je a "borový", se je a jím křídlety u třech a liltu
 dupi a štít, aru velt se (1. čiměl - věstyt).
- 3) "Cingipis" =

Lauter, listé 1900. (Hviz. - Brize 1)

Egy, megérett a meggy,
Kettő, csipkebokor vessző,
Három, eltörött a járom,
Négy, csipjen meg a légy,
Öt, megfőtt a tök,
Hat, ropog a pác,
Hét, süt a pék,
Nyóc, pad alatt a póc,
Kilenc, kicsi likú Ferenc,
Tíz, neked a fing is anyyi, mint a víz.
"A főük bevettek egy vesszőt a lábuk közé és akkor ütték a
vesszőnek a végét, és mondták"
Gyi, lovam Barassóba!
Mit hozok én Jánoskának,
Csengőt, bongót a nyakára,
Hosszu vesszőt a likára.

Altató

Tente bab.tente,
Itt van már az este,
Este van a faluba,
Csirkehus a fazékba.

Csikszereda/Zilah/, Szegedi Anna, 1925.

Koszoruslány-bosszantó

Koszorusleányom!

Ékes virágszálom!

Nincs teneked párod

Széles e világon;

Jobb volna neked egy éjszaka

A vőlegényeddel hálni,

Mint hushagyókedden

Tudkót huzigálni.

/tudvalevő, hogy régente a lakodalmak farsandkor voltak/

Tréfás sírfeliratok

Itt nyugszik Presky,
Ki a sírból les ki.
nem kell néki turóscsusza,
Mert ő rég a sírba csusza.

Itt nyugszik Tóth Áron,
Ki volt sok vásáron,
Addig csereberélt,
Míg egy űu megrugta,
Itt róla a nyugta.

Itt nyugszik anyósom,
megölte őt egy nagy szem som.
Keresztény testvér!
Ha él még az anyósod,
S olvasod e sorokat,
Ültesd be kerted sommal,
Mert közös a sors minnyájunkkal.

Babot tettem az óromba,
Igy haltam meg kiskoromba.

Itt nyugszik az,
Akitől sokan nyugosznak itt.

Itt nyugszik Tóth Julis,
Erényes szűz leány,
Sírátja egyetlen fia, Mihály.

Itt nyugszik hü nejem ,
Szentpéteri Sára,
Eltörött a pipa,
Megmaradt a szára.

Tab, Presits Ferenoné, 1920

Istóriás, vásári csúfolók, tréfás versek

Van egy elkeseredett csárda,
Arra ment egy úrnős asszony,
Fején vitte szatyrát,
Elöntötte mákját,
Arra kérte rákját,
Szedje föl a mákját.
Csik-csont, csukacsont,
Gégénvágott szignun-pohár,
Aki az én versemet el nem mondja,
Töltse meg a kulacsomat.
Gazdaurem inkább tizenkétszer
kulacsomat megtölti,
Mint egyszer az én versemet elmondja.
Tányéron a tallér megpendül,
Annak az én szivem nagyon megőrül.
Ánic-kánic, kelemic, ütőfikác,
Kámász, kalimpász, ne is köszönts
csak igyál.
Jó napot vajda; hogyan vagy?
Látom, a hasad igen nagy,
Talán jól laktál dűghással,
Gyere velem kassálni, kapálni,
Jó ta talak jó borral,
Végtére meg is táncoltatlak.
Uram, cigány a nevem,
Nem szoktam kassálni, kapálni,
Csak a lajtorja fokán
Dorombot csinyálni,
Ha tetszik, az úrnak is adok beőle.

Marcali, Börűc István, 1893.

Ezt a dalt én szomorúan zengem,
Nagymaroson megpofoztak engem,
Nekem jött egy ember, mint vadkan,
És borzasztó, mily nagy pofont kaptam.
Megpofozott jobbról is meg balról,
Loment a bőr, mint máltér a falról,
Három hétig látszott az öt ujja,
Halleluja, ale-alle-lujja.
És miközben engem pofonvágott,
Kis imbisznek néztem a világot,
Nem szóltam egy kukkot, se csak nyögtem,
Egyik fogam csöndessen kipöktem.

Marcali, Börűc István,

Itt van előttünk az ékes menyasszony,
Hogy menyecske fejjel először mulasson,
Minden vendégjének egy nótát hozasson,
Vigyázzanak, hogy le ne tiporják a cipője sarkát,
Mert gondoljanak arra, hogy drágáért varrták.

Mindenki tánculhat vele egy kis kurtát,
Csak le ne tiporják a cipője sarkát!
Mer gondoljanak azra, hogy drágáért varrták.

Nagybajom, Merth György, 1885.

4

Menyecsketánckor

Emitt édes menyasszonyunk megérkezett,
Hogy menyecske fejjel először táncoljon,
Táncoljon vele mindenki egy kurtát,
De vigyázzanak, le ne tiporják a cipője sarkát,
Mer gondolhatják, hogy drágáért varrták,
Ezért tömjék tele bankóval ámarkát,
Násznagy uram kezébe egy üres tányér,
Én kezdem a áncot, a többi nég ráér,
Addig menjenek tizesér, százaser, huszasér,
Huzz rá cigány, huzz rá, az új házaspárér!

Hosszuviz, Wimmer Viktor, 1907.

10

Itt van előttünk az ékes menyasszony,
Hogy menyecske fejjel először mulasson,
Minden vendégjének egy nótát hozasson,
Vigyázzanak, hogy le ne tiporják a cipője sarkát,
Mert gondoljanak arra, hogy drágáért varrták.

Mindenki tánculhat vele egy kis kurtát,
Csak le ne tiporják a cipője sarkát!
Mer gondoljanak azra, hogy drágáért varrták.

Nagybajom, Merth György, 1885

9

Táncszalok

/kanásztánchoz-ugróshoz/
Hücs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászbujtár bokor mellett
Menyecskével játszik.

Csóri kanász mit főztél?
Tüdőt káposztával!
Mivel rántottál bele?
Hasas-szalonnával.

Hát az öreg eszik-e?
Adj neki egy tállal, /megevett egy tállal/
Ha nem eszik az öreg,
Vágd a pofájába.

Szőlőhegyen köröszkül
Megy a kislány öccsöstül,
Dunáról fuj a szél,
Ha Dunáról nem fujna,
Ijjen hideg nem volna,
Dunáról fuj a szél.

Kispiricsi falu végén
Kiöntött a kanális,
Tied lesznek kisangyalom,
Ha az anyád bánja is,
Cin-cin, cillárom,
De beteg a virágom,
Cin-cin, cillárom,
De beteg a virágom.

/karikázók/
Éva szivem, Éva!
Most érik a szilva,
Terítvel az alja,
Főlszedjük hajnalba.

Csóri kanász mit főztél?
Tüdőt káposztával?
Mivel rántottál bele?
Hasas-szalonnával!
Háf g urad avett-e?
Nem evett belőle!
Ha nem evett belőle,
Vágd a pofájához!

Nelapja Győr, 1896

Bár csak ez a hajnal/Hogyha ez a hajnal
Sokáig tartana,
A mi szerelmünknek/Hogy a szerelmnek/
Vége ne szakanna.

Szántódsomos-Köröshegy, Varga György 1310 n. táncszalok 1906

Szagos a rozmaring, szagos a rozmaring,
 Lehajlik az ága,
 Gyere kedves babám, gyere kedves babám,
 Feküdj az árnyékába,
 Nem fekszek alája,
 Rozmaring árnyékába,
 Összegyűrőd babám,
 Vasalját alsószoknyám,
 Megver az édesanyám.

Utca, utca, utca, utca,
 Kis-zamárdi utca,
 Utoljára végigmegyek rajta,
 Utoljára megállok egy háznál,
 A szeretőm édesanyja rácsos kapujánál.

Azárt jöttünk ide karikázni,
 Ha ja babám itt talána lenni,
 Keze-lába ki talána törni,
 Én még jobban ki fognám tekerni./Nékem kőne arról számot tenni/
 Haja, haja, kukorica haja,
 Beteg a szeretőm édesanyja,
 Addig ne is legyen egészsége,
 Mig nem leszek a fia felesége.

Hücs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászlegény a bokorba
Mönyecskevel játszik.

Mögismerni a kanászt
Ékös járásból,
Üzött-füzött becskorárol,
Tarisznya-szijjárol.

Elszökött a mi siskánk
Kilenc malccával,
Utánna mönt a kanász
Fényös baluskával,
Hücs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászlegény a bokorba
A mönyecskevel játszik.

Hol jártál az éjjel cinege madár?
Ablakodba voltam édes viholám,
Mért nem jöttél előbb cinege madár?
Féletem az uradtól, hátha maj meglát.

Nincs itthun az uram, cinege madár,
A gigei erdőn buzát masinál,
Rossz a lába, lónak, nem jöhet haza,
Játszadozunk rózsám egész éjszaka.

Horváth Ferenc pásztor táncolta az Ötös üvegtáncot, s közben ujjai között pörgette a botot, az alábbi dallamra:

Hücski diszó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászbojtár a bojjával
Disznószarral játszik.

Elbujdosott a disznó
Kilenc malccával,
Utána mén a kanász
Üres tarisznyával,
Hü, te coca, ne!
Ne menj a búzába,
Mer a buza igen drága,
Száz forint az ára.

Hücs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba
Menyecskével játszik,
Hü, te coca, ne!
Ne menj a búzába,
Mer a buza igen drága,
Száz forint az ára.

csak le ne tapossák a cipője sarkát.
gondolják meg, hogy drágáért válták.
Im itt a kezembe van egy üres tányér
én ak zdem a táncot a többi még rá ér
Te meg hangász huzd rá az új ház spárért.
Eladó a menn asszony !!!! többször be lehet mondani.

...
Tánc szavak./

Ahun vettem három házat hol az asszony megbabázhathat

...
Hop a mester hop a pap akkor (baszik / mikor kap
koppint.

...
Culjór borsó szára föl mászot a fára

...
a völegény létrán megy fel a mennyasszony ágyra.-

...
Kis kilincs nagy kilincs a völegénynek farka nincs
ha ő neki farka volna a ~~XXXXXXXXXXXX~~ a mennyasszony nem busulna.

...
Kis kakasnak elnémádt a hangja
a mennyasszonynak illetben a marka

...
Délután a kertben jártam
a nyoszorjó lányt pisálni találtam.-
meg kért ne szóljuk senkinek
vegsőre után meg fogja a pöcsömöt. ...
Már meg hát fenn a dombon
had pisáljon a mennyasszony.

Bucsuztató a lakzi végén. 13.)

Megkapta az új pár immár az áldást
egész éjjel ittuk rá az áldomást
ezután a mennyasszonyt okapja meg az áldást
amit egész éjjel a legjobban várt
már
most hogy hajnal vagyon, már haza indulunk
boldog házasoktól szépen elbucsuzunk
turbékoljanak ők galamboknódjára
szaporodjanak is jövő ilyenkorra
az lesz a legszebb nap ezen a világon
addig a z Ur Isten mindny jukat áldja n.

itt tehát a leves, ~~mejt~~ adott jó hus,
Azért a szive senkinek ~~ne~~ legyen bus.
Nosza muzsikások, szójon hát a vig dus,
azzel díesértessék az ur Jézus Krisztus...Ejen!

Husbeköszöntő

Hajjunk szót urajim!
Gyöngé bornyuhus, mit hozok tormával,
Csak harminc tavasszal jártm zanyynyával.
Gyengesége mijatt szénát nem ehette,
Szegény gyöngé állat csak a korpát ~~jelte~~.
Ezért atormájér jó sokat fárattam,
Magyarországnak jó részét bejártam.
Eszt akeveset is a marostobe ástam,
Szerencsémnek tartom, hogy rejá találtam.
Ez asztán az étel, magyarnak való,
Németnek a torkánakadó.
Jó medicina, ugye öcsém Pista?
Ki ebből eszik, nem lessz cucilista.

Házasságköszöntő a *Wlegény zámara*

Hajjunk szót urajim!
Mi ja házasság? Világi párosság.
Aki csak próbálta, vagy pedig vizsgálta,
Ime erre mindenki aszt mongya ki okos,
Hogy szegén legénnek házassonni bajos.
Annak a legénnek ugyan még nem csoda,
Aki a maga fejétől eszt mind nem tuggyá.
De a zasszony maj néki tuttára agygyá,
Hogy mi köll néki, egy szállig elmongya.
A gazdasszonnak elősször köll tűzhej,
Mert ha ez nincs, nagyon könnyen hagy el.
Szobára, konyhára legyen elég butor,
Es ijen nemü, ami csak szükséges.
Mivel ha az asszon lát ebbe szükségét,
Nem ülhet senkivel vidám vendégséget.
Duzzog, dörmög asztán Okelme urára,
Hogy a menykő hozta ötöt a nyakára.
Hogy tehát eszt kerüldés a kedvét kerezd,
Mindeneké végy, hogy gondját elvezsd.
Seprő, ruha, kefe és még bőröstáska,
mángorló, sőtartó, motola és rokka,
Fali cifra tükör, szobába szék, asztal,
Toll, ágy, láda, karszék jó puha vánkossal.
Teleöveg jóféle ecettel, inyeival,
Több jószagu kenettel.
háza elött, ha lát járnai (zsidót) *batárt*
Ime ugy hájt, uyg tuszkol ki, mint a tatár.
Hogy végy kendót, gyüszüt, *ládára lakatot*,
Ijnemüt, meg tütüt.
Vására köll mennémer kerget az asszony,
kell kapca, timpli, cipellő,
~~Más Sejem kaxxkanax~~ vagy más színü keszkenő,
Ez asztán barátom az igazi bökkenő.
Sok kis és nagy fazék, bögre szürke tál,
Hidd meg aszt barátom, hogy nagyon megrostál.
Pohár, sütőlapát, téggyalu, pemét,
Igy mindezeket sem termi ám a szemét.
Nöde kell ám ezen felül sajtár és takonő,
Rézkábas, vaslábad, üst és serpanyó,
Levesmerő fényes réz, vasnyalú kanál,
Sőtartó, más eszköz, lógjon akonyha falán.
Ja de a szobának, sokkal több kell, mint a konyhának.

Szenna:Fekete
József,Zóka
D.József

Patkó-nóták
Hirős betyár

Hirős betyár vagyok,Patkó az én nevem,
Tizenhét vármöggye keresztet engömet,
Hegyeket,völgyeket mind összejárákálják,
De a jirős Patkót sehol se találják.
Bössikém,angyalom Újj fül a lobanra,
Ugy vigyázok terád,mint saját magamra.
Dunát átusztatom,a Tiszát átugratom,
Zsándárok kezébe magam még se adom.

Csurgó:Kelec
József 60.é.

Patkó

Hirős betyár vagyok,Patkó az én nevem.
Harminchat vármöggye mér keresztet engöm .
Hegyöket,völgyeket híjába járákájják,
De a hirözs betyárt sehol nem találják.
Tiszát átusztatom,Dunát átugratom,
Zsándárok kezébe soha nem juttatom.

Szenna:Fekete
József 73.é

Patkó Pista

úgyanugytudta,mint Kelcz bácsi Csurgón.

Csurgó:Börbély

Patkó Pista

Teréz 50 é.

Patkó Pista a csárdába most mulat,
Szeretője az ablekon kopogtat,
Szép kedvesem,csak négyegyszer gyere ki,
Ülélésre vér a kerom ideki.
Ezernyolcszáztizenkettőben
Patkó Pista kísétált az erdőbe,
Körülnézte ezt a széles világot,
Hogyan mulatnak a híres betyárok.

Az ország egyik leghíresebb betyárja,Patkó számtalan népdalban szerepel nemcsak megyénkben,de másutt is,és leggyakrabban lírai hangvételű dalokban.A róla szóló balladés dalt Vikár így találta meg:

Csokonya:

Patkó Pista sétál a sík mezőben,
Dupla piztol a derekán gyűszűben.
Gyűszű-szija a derkát szoritja,
Meg nem fogja negyven jáger,katona.
Patkó Pista uri nezetből való,
Nem köll néki selyem paplany-takaró,
Nem köll néki a babája dunyhája,
Beéri a tizenyole szél gatyája.
Kivirágzott,kizöldelt már az a fa,
Kire vagyon Patkó Pista akasztva,
Fujja a szél duhaj üngét gatyáját,
A föld szíjja vékony karcsu derekát.

Ezek a versek itt születtek Somogyban és innen terjedtek el országosan...A két Patkó-testvér/István és János/valódi neve Tóth volt.A múlt század dereka táján jeleskedtek az urak nem kis rémületére..A néprejzi vonatkozások kedvéért megmlitem,hogy Somogy,de az ország egyik leghíresebb faragó népművésze Tóth Mihály bácsi Patkó-unoka/Segesd mellett László-majorban lakik és alkot ma is!/
Szinte külön Patkó-kultusról lehetne beszélni e somogyi népköltésben. Gyakori,hogy sokféle másról szóló dalba és témába a nép Patkó nevét vette be,mint legnépszerűbb kedvencét.Még műdalaink is szívesen emlegetik Patkó nevét.Róluk és a somogyi betyárokról Gönczi Ferenc írt Nagyjelentőségű összefoglaló munkát,melyek közül néhányat megemlített/Cseri Bandi,Sobri,Huhász,Bödö Böske stb./:

Gyerekdal.

Balatonszárszó monográfiája.3.
19.lap.

N y o l c a n   v a n n a k . . . .

Nyolcan vannak, a mi ludaink.

Nyolcan vannak, a mi ludaink.

Három tarka van közte,

gunár a ketteje,

gunár a ketteje.

/Dallama az irattári monográfiában./

S z e g é n y v a g y o k é n ...

1. Szegény vagyok én,
szérül lakom én.
Kis házamnak nincs teteje ,
elhordta a szél.

2. Ha lesz feleségen
Zsindelyt veszek én
Falu végén kis házikón
fujhatja a szél.

19

1.

Az ut szélénmind felverte a haraszt,
Nyár derekán takarózik a paraszt.
Ugy elhánnya-veti szegény erejét,
Míg elalszik, elhajtják szép hat ökrét.

A szegény ember reggeltől estig dolgozik, pazarolja erejét, s éjjel
sincs nyugta. De nézzük e sak to vább.

2.

Szolga gyerek a hat ökör odavén .

Erdőn, mezőn száll imádság keresztül,

A parasztnak hat ökröt keresni köll.

20

Népdal.

Balatonszárszó monográfiája.3.

18. lap.

T é l e n   n y á r o n   h i d e g   v a n . . .

- 1.- Télen nagyon hideg van,
nyáron nagyon meleg van,
soha sincs jó idő,
mindig esik az eső.

A d ó s s á g . . . .

- 1.- Élet, élet, betyár élet,
mivel vagyok adós néked?
Lerovom az adósságom,
ha meghalok, azt se bánom.

Ezen népdalok kottája az általános iskola irattárában van,
az elkészített monográfia mellékeként.

21

Népdal

Dusza Pálné- Borza Gyula
Bábony monográfia 10.

7.1.

A somogyi lányok
Szeretik a mákot.
A háromszél viganót.

A viganó háromszél
Mégis alá fuja szél,
Ha háromszél, ha kétszél,
Fekügy mellém, majd nem ér.

22

Szentbalázsi Pista

Szentbalázsi Pista vagyok én,
Szentbalázsi birkát őrzök ém,
Ejer-juha-juha-juha-juha hú, ;/;
Balatonyon megáll a hajó.

Egyik falu utca derekán
Kiállott egy dölledtszemű lány,
Ugy elmerengette a szemeit,
Mint, mikor a birka megellék.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

Kitöröm a hajamat, Még se hagyom magamat,
Babám a bábosné, Lány a csaplátosné.

Három hordó, borom van, Mind a három csapon van,
Babám a bábosné, Lány a csaplárosné,
Macsak veti be az ágyat, Kutya mossza el a tálat,
Babám a bábosné, Lány a kovsmárosné,
En csinálom a kocsát, Te meg bele a csacsit,
Babám.....stb.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

Szépen legel a kisasszon gujája,
A kisasszon maga sétál utánna,
Már messziről kijáltja ja gujának,
Szivem gulás terítsd le a subádat!
Nem teritted le én az én subámat,
Behajttják az egész foka gujámát,
Csak te avval szivem gulás ne gondolj,
Kiváltja az édesanyám, ha mondom.
Váltsd ki anyám a gulámat, fókámat,
Váltsd ki anyám a gulámat, fókámat,
Mer a gulás nálam töltötte éjszakámat.
Lányom, lányom, lányomnak se vődüllek,
Mer/A gulással összeadtad magadat,
Ne haragudj édesanyám, bocsáss meg,
Mert a szivem a gulásért hasad meg.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

Piros kukoricaszár,
Az uramnak feje fáj,
Hogyha fáj, hát hadd fájjon,
Megmondtam, ne pipázzon.

Édes kicsi kincsecském,
Kicsi feleségecském,
Mosd ki az én ingecske,
Hadd járjak én szépecském.

Piros kukoricaszár,
Az uramnak lába fáj,
Ugy kő néki, hagy fájjon,
Jányok után ne járjon.

Kajdó (Pécs), 1911

25

Piros kukoricaszár,
Az uramnak feje fáj,
Hogyha fáj, hát hadd fájjon,
Megmondtam, ne pipázzon.

Édes kicsi kincsecském,
Kicsi feleségecském,
Mosd ki az én ingecske,
Hadd járjak én szépecském.

Piros kukoricaszár,
Az uramnak lába fáj,
Ugy kő néki, hagy fájjon,
Jányok után ne járjon.

Kajdó (Pécs), 1911

26

Bersencei utca sikeres,
Abba bizon szép lánt ne keress,
Ki igényes, görbe, ki pupos,
Kinek a bokája himpókos.

Erre gyere rózsám, nincsen zár,
Nincs is az ajtómon semmi zár,
Sárga kilincs van az ajtómon,
Rózsá nyilik az ablakomon.

Nidva van az ajtóm, begyűhetesz,
Bontva van az ágyam, lefekhetsz,
Mig három szál gyertya el nem ég,
Addig a szerelőd nem ölég.

Berzencei utca sikeres,
Abba bizon szép lánt ne keress,
Ki igyenes, görbe, ki pupos,
Kinek a bokája himpókcs.

Erre gyere rózsám, nincsen sár,
Nincs is az ajtómon semmi zár,
Sárga kilincs van az ajtómon,
Rózsá nyílik az ablakomon.

Nidva van az ajtó, begyűlhetsz,
Bontva van az ágyam, lefekhetsz,
Mig három szál gyertya el nem ég,
Addig a szerelóm nem ölég.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

24

Megy a nap lefelé,
Az ég alja felé,
Rukkolnak a gyerekek,
A tizennyolc évesek,
A kaszárnya felé.
Bemegy a szobába,
Leül a vaságyra,
Búra hajtja a fejét,
Siratja a kedvesét
A meleg táborig ruhába.

Istenem, Istenem,
Mi lesz énbőlőlem!
Elvittek katonáznak,
Itt hagyom a babámat
Kölletlen legények számára.

Értény, Ágyik Jánosné, 1902.

28

Huszonkettő, huszonhárom, huszonnégy,
Göndör Sándor, faluroszza, hová még?
Elmegyek én a Makkhetes csárdába,
Ott mulatok szegénylegény módjára.

Huszonkettő.....stb.

Hallod-e te barna legény, hová még?
Elmegyek az a régi szeretóm után,
Megkérdezem, szeret-e még igazán?
Azt a gyűrűt, amit adtam, add vissza,
Mert annak a gyémántköve nem tiszta,
Kideritti még a zisten az eget,
Megengedi rózsám, hogy szeresselek.

Fogányszentpéter, Molnár Iaréné, 1918

Berzencei utca sikeres,
Abba bizon szép lánt ne keress,
Ki igyenes, görbe, ki pupos,
Kinek a bokája himpókos.

Erre gyere rózsám, nincsen sár,
Nincs is az ajtómon semmi zár,
Sárga kilincs van az ajtómon,
Rózsa nyilik az ablakomon.

Nidva van az ajtóm, begyühetsz,
Bontva van az ágyam, lefekhetsz,
Mig három szál gyertya el nem ég,
Addig a szerelöm nem ölég.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

29

30

Piros kukoricaszár,
Az uramnak feje fáj,
Hogyha fáj, hát hadd fájjon,
Megmondtam, ne pipázzon.

Édes kicsi kincsecském,
Kicsi feleségecském,
Mosd ki az én ingecs-kém,
Hadd járjak én szépecskén.

Piros kukoricaszár,
Az uramnak lába fáj,
Ugy kő néki, hogy fájjon,
Jányok után ne járjon.

Kapoly/Tihany/Printer Pálma/1911

31

Gyere haza Miháj!
Elszaladt a Bogár,
Jajjaj, merre menjek,
Ugyan hol keressem?

Ne sirj Mária, ne sirj,
Majd meggyúna Bogár,
Kint van az a réten,
Ottan legelészget.

Megy a szegényember
A lovát keresni,
Egy fekete árnyék
Megjdenik néki.

Gyere ide Bogár!
Itt vagyok a gazdád,
Kantár a kezembe,
Teszem a fejedre.

Nem vagyok én Bogár,
Szegény drótos vagyok,
Járom ezt a földet,
Kerek nagy világon.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

32

Szépen legel a tisztartó gujúja/-..a kisasszony../
A kisasszony maga sétál utána,
Már messziről kiáltka a gujásnak,
SZivem gujás, terítsd le a subádat!

Kisasszon, nem terittem le subámat,
Itt a tilos, behajtják a gujámat,
Szivem gujás, azzal bizon ne gondolj,
Kifizeti édesanyán, ha mondom.

Lányom, lányom, lányomnak se hívnialak,
Mint hogy téged egy gujásnak adnialak,
Jól van anyám, édesanyám, tagadj meg,
De a szivem a gujásér hasad meg.

Keszthely, özv. Bargai/Baranyai/Péterné, 1898.

Szépen legel a kisasszon gujája,
A kisasszon maga sétál utánna,
Már messziről kiáltja a gujásnak,
Szivem gujás, terítsd le a subádat!

Nem terittem én le az én subámat,
Mert jön a csósz, behajtja a gujámat,
De te azzal ne törődjél, ha mondom,
Kiváltja az édesanyám, ha mondom.

Édesanyám váltsa ki a gujámat,
Márt az éjjel gujássával töltöttem éjszakámat,
Lányom, lányom, lányomnak se mondálak,
Mint hogy téged egy gujáshoz adjanak.

A kisasszon nem gujásné nag való,
Hosszu szoknya nem áharmatba való,
Hosszu szoknyát fél fodorra levágom,
Tied leszek édes rózsám a nyáron.

Varjaskér, Hosszu Lázárné, 1906.

Szépen legel a kisasszon gujája,
A kisasszon maga sétál utánna,
Már messziről kijáltja ja gujásnak,
Szivem gulás terítsd le a subádat!

Nem terittem le én az én subámat,
Behajtják az egész foka gujámat,
Csak te avval szivem gulás ne gondolj,
Kiváltja az édesanyám, ha mondom.

Váltsd ki anyám a gulámat, fókámat,
Váltsd ki anyám a gulámat, fókámat,
Mer a gulás nálam töltötte éjszakámat.

Lányom, lányom, lányomnak se ~~vá~~ullak,
Mer/A gulással összeadtad magadat,
Ne haragudj édesanyám, bocsáss meg,
Mert a szivem a gulásért hasad meg.

Kisbárapáti, Tóth Imre, 1902.

Arra alá az endrei határba,
Virágzik egy nagy hársfa magába,
Endre báró legkedvesebb hársfája,
Juhászlegény busolni jár alája.

Juhászlegény szive nagyon szomorú,
Előveszi furujáját, belefű,
Szóll a nóta, áthallik egy ablakon,
Ébredjen fel a méltóságos kisasszon.

Ki is nyíllott Endre báró ablaka,
Göndörhajú kisasszon néz ki rajta,
Ó, te juhász, jaj de szépen furujálsz,
Behallatszik Endre báró ablakán.

A kisasszon így sóhajt föl magába,
Mért is lettem Endre báró leánya!
Gyócs az ingem, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegényt messze tudod szeretni.

Bárókislány ki-kijár a tanyára,
Báró-legény utánna ment paripán,
Azt kérdezi aszamadó-juhásztól,
Nem-e látta a göndörhajú bárólányt?

Nem láttam én báró uram, ha mondom,
Harmadnapja odavan egy bojtárom,
Harmad napja odavan egy bojtárom,
Biztos, hogy a bárólány is vele van.

Arra alá kifaragták azt a fát,
Amejikke juhászlegént akasszák,
Fújja észél feket, göndör haját,
Nem szeretni többé el a bárólányt.

A faluba végigmenni nem merek,
Mer asz mondják, fekete jászt viselek,
Jász a ruhám, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegén volt az igaz szeretőm.

Besütött a nap a báró ablakba,
Göndörhajú kisasszon néz ki rajta,
Hallod pajtás, azt fütyüli a rigó,
Báró kislány nem juhász ~~szoknya~~való,
Hosszu szoknya beleér a harmatba
Kicsérélem hosszú szoknyám kurtáért,
Mégsem adom a juhászt a világért.

Nagyberki, Szilágyi István, 1907.

34

Jaj, de széles ez a hosszú nyárfás út,
Amejjiken a két betyár elindult,
Amejjen az a két betyár elindult,
A kondorosi csárdásnéhoz befordult.

Agyonisten szép csárdásné, jó estét!
Hozott Isten az uraknak szerencsét!
Nem tom bizony, szerencse lesz vagy halál,
Majd hogyha a vágott repost eltalál.

Tessék urak, tessék hejet foglalni!
Mejjik sörből, mejjik borból kínálni?
Nem köll nekünk sem asüre, sem bora,
Még az éjjel piros vérét föld issza.

Szép csárdásné kísértált a kiskertbe,
Föltekintett a csillagos nagy égre,
Csillagos ég, vedd hozzád a lelkeket,
Ha megölik a kenyérkeresőmet!

Szöllősgyőrök, Vácozi István, 1907.

39

Jaj, de széles ez a hosszú nyáriás út,
Amejjiken a két betyár elindult,
Amejjen az a két betyár elindult,
A kondorosi csárdásnéhoz befordult.

Agyoniaten szép csárdásné, jó esét!
Hozott Isten az uraknak szerencsét!
Nem tom bizony, szerencse lesz vagy halál,
Majd hogya a vágott repost eltalál.

Tessék urak, tessék hejet foglalni!
Mejjik sörből, mejjik borból kínálni?
Nem küll nekünk sem asöre, sem bora,
Még az éjjel piros vérét föld issza.

Szép csárdásné kísértált a kiskertbe,
Föltekintett a csillagos nagy égre,
Csillagos ég, vedd hozzád a lelkemet,
Ha megülök a kenyérkeresőmet!

Szöllősgyőrök, Váczi István, 1907.

40

*Quand abed irigyök fig a zöl...
S. János 22*

Üröm, üröm, fehér üröm,
Csak egy asszony az irigyöm,
Azt is tudom, mér irigyöm,
Mer a fiát nem szeretöm.

-
Igyál most van benne,
Most van módod benne,
Majd meginnád pénteken is,
szombaton is,
Bundás kuty bőriből is,
Hogya lenne benne.

Csurgó, Borbély Jánosné, 188

41

Olvad a hó, tavasz akar lenni,
De szeretnék kék ibolya lenni,
Annyilnék az anyám kiskertjébe,
De maj még a bánat kebelébe.

Gyulám, Gyulám életem reménye,
Nálad nélkül nincs anapnak fénye,
Te egy úrfi, én egy árva lányka,
Árvaságom szivedet kívánja.

Gyulám, Gyulám, nézz fel az egekre,
Fel is néztem, mikor megcsaltalak,
De már most az uristenre hagylak.

Esik eső, lóg a szürő ujjja,
A forgószél jobbra-balra fújja,
Fújja a szél a lobogó gyócsingem,
Juhászlegény vót az én kedvesem.

Esik eső az árpatarlóra,
Juhászlegény oldalt fekszik rajta,
Juhászlegény szive fájdalmába,
Éles tört szurt a bal oldalába.

Van már neki igaz fekvőhejje,
A hová a fejét letehesse,
Az orcáját hajnali szél fújja,
Gyenge testét falevél takarja.

Mellette van a puli-kutyája,
Szomorú az, megholt a gazdája,
Ne sirj Bundás, tereld be a nyáját,
Feletsed el a hűséges gazdát. //

Barcs, kult.szemlei felv., 1981.

42

43

Mért nincs minden lánynak kút az udvarába,
Terebély diófa pitvarajtájába?
Terebély diófa, bodor a levele,
Mért nincs minden lánynak igaz szeretője!

-

Este későn kimentem kútra,
A sajtásom letettem az útra,
Arra ment a vármegye hajdúja,
Balalépett, letörött az alja.

Kiszáradt a kutam feneke,
Elhagyott aszeretóm örökre,
Ha elhagyott, haggyon is, haggyon is,
Megélek én egyedül magam is.

Megélek én az alma szagával,
Szomszédasszony mézédés csókjával,
Ha rám tekint, mosolyog, nevet is,
Szép az ura mégsem azt szereti.

V. Balogh, Székelykeresztúr, 1891

A törökkoppányi Györki György unokája Varga Ferencné/1928/ a nagyapjától tanult -s a Pátria lemezeken is meglévő- dalokat az alábbiak szerint énekelte magnóra.

Kinyílt a rózsa,
Hajlik az ága,
Nincsen, aki leszakítsa
Csak úgy hervad rajta.
Szakítsd le Borka,
Kösd bokrétába,
Hadd tüzze a Györki Gyurka
Csárdás kapujára.

Nem akar az anyaguja legelni,
Rézharangját szomoruja pengeti,
Idegen szagot érző a határba,
Visszanézek, hat zsendár jár utánnam.

Csak azt kérde entőlem most a zsendár,
Hová való születés vagy te bujtár?
Iharosba, Jászberénybe a hazám,
Ott nevelt fel engem az édesanyám.

Juhászlegény pakolj fel a szmár^ara!
El köll menni Ilovába fegyházba,
De én addig el nem megyek nyájamtól,
Mig a gazdám ki nem jön a csárdából.

Gazda uram, adja ki a bérem,
Én már többet a nyáját nem őrzöm,
Elszegődtem Zalaegerszegre,
Csikós leszek jövő esztendőre.

Gyuri fiam, ne hagyj itt bennünket,
Szeressünk mint kedves cselédünket,
Jön avásár, veszek vásárfiát,
Veszek subát, ráncos száru csizmát.

Nem köll suba, ráncos száru csizma,
Mért adta a szép Mariskát másnak,
Viselje hát gondját a nyájának.

Rászállott a varju a kend házára,
Nagy but hozott a kedves gazdának,
Höss el madár, törjön el akét szárnyad!
Ne szomorítsd az én kedves gazdám.

Kálmánca, Lad. Kalmár István, 1905

Elszegődtem cselédnek,
Szent György napján
Jön a szekér értem,
Fülpakulom lédám,
Cifraszűröm, bundám,
Szent György nap
Gyün a szekér értem.

Sajnálom ökrömet,
Vas járomszögenet,
Tulipányos üstökémet,
Barna szeretőmet.

Rinyakovácsi, Jandzsó Gyögyéné, 1908.

47

tegnap jöttem a kesztheli vásárról,
Megismernek lovam kopogásáról,
Lovam körme mind összetöredezett, :/:
En utána egy asszony epedezett.

Esik eső, nagy sár van a fuluba,
Mind meglátszik a lovamnak a nyoma,
Gyere babá^m, te taposd el a nyomát, :/:
Ugy is veled mulatom el az árát.

Szürke számar szomorkodik,
A gazdája jó bort iszik,
Ne szomorkodj szürke számar, :/:
Majd elmegyünk a nyáj után.

Egy-két hete, vagyis három,
Hogy a számadómat várom,
Amoda jön, amind látom
Fekete csillár számaron,
Jó nap, jó nap jó bujtárom!
Van-e hiba, van-e károm?
Nincsen hiba, de nem is lesz,
Még a nyája kezemen lesz.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

48

Mikor juhászbojtár voltam,
A kapuba elaludtam,
Éjfél táján fölébredtem,
Egy juhon sincs az állásba.

Őszejártam határomat,
Nem találtam a nyájamat,
Nem találtam a nyájamat,
Csak akedves galambomat.

Három úrú nem nagy fóká,
Három legény hajtogatja,
Mind a három cifra subás,
Egy se legény, ki nem szajhás

Zárd be pógár ólaidat,
Mer elhajtom disznaidat,
Ugy elhajtom egy éccaka,
Nem találisz rá pógár soha.

Óreglak, Arok László, 1902

49

86

Csigáskutnak lementébe
Jön a babám cifraszürbe,
Emelgeti a kalapját,
Vélem kívántatja magát.

Üröm, üröm, fehér üröm,
Egy vánasszon az irigyöm,
Az is azért az irigyöm,
Hogy az urát elszeretöm,

Ki az urát nem szereti,
Turósrétest süssön neki,
A turosól mögbetegszik,
A mákostól halva fekszik.

Hajló, haktló, jaj, de hajló,
Megrugott ingemet a ló,
Ha mégegyszer megrug a ló,
Sohasem lösz beőlem jó.

Somogyudvarhely, Hováth Lajosné, Rákócza Erzsébet, 908.

50

Egy-két napja,avagy három,
Mijuta gazdám nem látom,
Ej/amott jön,amint látom
Fekete hátú számaron.

Ej/amott jön,amint látom
Keselábu számarháton.

Szürke számar szomorkodik,
A dazdája jó bort iszik,
Ne szomorkodj szürke számar,
Majd elmennyünk a nyáj után.

Fejik a fekete kecskét,
Verik a barna menyecskét,
Hogyha verik hadd ugrassák,
Mért nem szereti az urát.

Hogyha verik,megérdemli,
Mer az urát nem szereti.

Bölköny, Magyarorszag, 1904

51

Túr a disznó a makkos erdőbe,
Tartottam szeretőt a mult évbe,
Ha tartottam,megszenvedtem érte,
Kisangyalom,ne hányd a szömömre. :/:
/Kuty^avilág,ne hányd a szömömre/
Azér jöttem ide karikázni,
Ha ja babám itt találna lönni,
Keze,lába ki találna törni, :/:
En még jobban ki tunnán tekerni.

Kisangyalom,csak addig,csak addig,
Jól befeküdj a falig,a falig,
Jól megölelj engömet,engömet,
Le ne essök mellőled,mellőled.

Kedves kisangyalom vártalak az este,
Löhetet az idő féltázenkettőre,
Nem győztelek kedves kisangyalom várni,
Be köllött a rácsos kiskapumat zárni. :/:

Zárd be,zárd be babám rácsos kiskapudat,
Nem járom én többet a te udvarodat,
Vethetsz bele babám szögfü, majoránát, :/:
Nem tiprom le többé annak a gyöngé ágát.

Szena,Zóka Gyurkó Jánosné,1904.

Horváth Ferenc püspök táncolta az ötös üvegtáncot, s közben ujjai között pörgette a botot, az alábbi dallamra:

Hücski díszó a berekbül,
Csak a füle látszik,
Kanászbojtár a bojtjával
Disznószarral játszik.
Elbujdosott a disznó
Kilenc malccával,
Utána mén a kanász
Üres tarisznyával,
Hü, te coca, ne,
Ne menj a búzába,
Mer a buza igen drága,
Száz forint az ára.

Hücs ki disznó a berekbül,
Csak a füle látszik,
Kanászbojtár a bokorba
Menyecskével játszik,
Hü, te coca, ne!
Ne menj a búzába,
Mer a buza igen drága,
Száz forint az ára.

Adáád, Horváth Ferenc, 1910.

*Pangstdebrény
Héber*

53

Jó bor terem Badacsonba, de Budán is,
Bari-hegyi se akáivaló, talán jobb is,
Igyál jó barátom, tőled nem sajnálom,
Hip-ha-hap-hap! fe.....

Kedves, édes komámasszon, menjünk fel a hegyre,
Fölüljünk a pinwében a hordó tetjére,
Kifurjuk az oldalát, úgy megigyuk a javát,
Hip-hip-hap-hap! Fe.....

Ördög bujjon komámasszon bocskorába,
Mér nem tudja, hányszor volt el a kocsmába,
Kilenc icés a kond torka, a tizedikkel megtoldja,
Komámasszon!

Ha bemegyek a Kondorosi csárdába,
Rézfokosom vágom a gerendába,
Néhány szóba takarodják mindenki a csárdából a tanyára,
Most mulat az Eszterházy öreg herceg juhásszának a legelső bájtárja
Kis pej-lovam négy lábán a rézpatkó de fényes,
Kondorosi szép csárdásné egyetlenegy Marcsa lánya de kényes,
Illeszgeti göndör haját százfelé a vállára,
Százforintos seimkendőt kötött már a nyakára.

4. vers, Simm 4. Tr. 1895

Nem akar az anyaguja legelni,
Rézharangját szomoruja pengeti,
Idegen szagot érző a határba,
Visszanézek, hat zsandár jár utánam.

Csak azt kérdi éntőlem most a zsandár,
Hová való születés vagy te bujtár?
Iharosba, Jászberénybe a hazám,
Ott nevelt fel engem az édesanyám.

Juhászlegény pakolj fel a szmárra!
El köll menni Ilovába fegyházba,
De én addig el nem megyek nyájamtól,
Míg a gazdám ki nem jön a csárdából.

-
Gazda uram, adja ki a bérem,
Én már többet a nyáját nem őrzöm,
Elszegődtem Zalaegerszegre,
Csikós leszek jövő esztendőre.

Gyuri fiam, ne hagyj itt bennünket,
Szeressünk mint kedves cselédünket,
Jön avásár, veszek vásárfiát,
Veszek subát, ráncos száru csizmát.

Nem köll suba, ráncos száru csizma,
Mért adta a szép Mariskát másnak,
Viselje hát gondját a nyájának.

Rászállott a varju a kend házára,
Nagy but hozott a kedves gazdának,
Höss el madár, törjön el akét szárnyad!
Ne szomorítsd az én kedves gazdám.

/Barcs, Kalmár István, 1905

Ha bemegyek a fenéki csárdába,
Rézfokosom vágom a gerendába,
Takardjék néhány szóra csárdából a tanyára,
Most mulat az Eszterházi öreg herceg cifraszűrös bojárja.

Mesztegyő, nőcsoport

A barátok, a barátok fapapucsba járnak,
Azok élnek világukat, akik ketten hálnak,
Lám, én szegény szolgálgegy csak egyedül hállok,
Akármerre tapogatok, csak falat találok.

Hücski diszós a berekből, csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba manyescskékel játszik,
Csóri kanász mit főztél, tüdőt káposztával,
Mivel rántottál bele, hasas-szalonnával.

Szenyér, Gál Istvánné, 1913.

A szegénynek tél is mindig nyár,
Nagy-Magasdra dolgozni jár,
Ezt tödzi, ezt vözi,
Ezt próbálja gyűjtögetni.

Aki elmögy Nagy-Magasdra,
Lebetedik bánatba,
Nagy-Magasdnek nagy hire van,
Istenem, vigy ki belőle.

Könyeremet sirval észem,
Azt is csak úgy, ha keréssem,
Édösanyám édös teje,
De savanyu a más könyere.

Bogányszentpéter, Mitnyek Mihályné, 1921.

Barna kislány, de piros a te szoknyád,
Tudán bizony csak esténként veszed rád,
Este bizony, mikor senki sem látja,
Béresgyerek a babám, csak este jár hozzám.

Béresgyerek ha fölül a szekérre,
Belevág a hajszás ökre fülébe,
Hajszás ökre csak a fülét billenti,
Béresgyerek sejs-haj, a bakját öleli.

szabó, Szabó János, 1904.

87
A barátok, a barátok fapapucsba járnak,
Azok élük világukat, akik ketten hálnak,
Lám, én szegény szolgálégény csak egyedül hálok,
Akármerre tapogatok, csak falat találok.

Hücski diszⁿő a berekből, csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba manyescskékkel játszik,
Csóri kanász mit főztél, tüdőt káposztával,
Mivel rántottál bele, hasas-szalonnával.

Szenyér, Gál Istvánné, 1913.

-

A szegénynek tél is mindig nyár,
Nagy-Magasdra dolgozni jár,
Ezt töszi, ezt vöszi,
Ezt próbálja gyűjtögetni.

Aki elmögy Nagy-Magasdra,
Leb^{se}tédik bánatba,
Nagy-Magasdnak nagy hire van,
Istenem, vigy ki belőle.

Könyeremet sirval észem,
Ezt is csak úgy, ha keréssem,
Édösanyám édös teje,
De savanyu a más könyere.

Bogányszentpéter, Mitnyek Mihályné, 1921.

-
Barna kislány, de piros a te szoknyád,
Talán bizony csak esténként veszed rád,
Este bizony, mikor senki sem látja,
Béresgyerek a babám, csak este jár el hozzám.

Béresgyerek ha fölül a székérre,
Belevág a hajszás ökre fülébe,
Hajszás ökre csak a fülét billenti,
Béresgyerek seje-haj, a babáját öleli.

Marcali, Szabó János, 1904.

Két ujja van, két ujja van a ködme nek,
Kerék alja a péntőnek,
Csivirintem-csavarintom,
Még a fejedre borintom.

"Még a nagyapátul tanultam, aki 1866-ba született"

Tab, Balikó Béláné, 1914.

Két ujja van, két ujja van a ködme nek,
Kerék alja a péntőnek,
Csivirintem-csavarintom,
Még a fejedre borintom.

"Még a nagyapátul tanultam, aki 1866-ba született"

Tab, Balikó Bóláné, 1914.

27. 11.
Bárcsak mindig így lenne,
Mindig vasárnap lenne,
Hogy minden szegénylegény
"edvére tehetne.

Hetfőn mulatni,
Kedden táncolni,
Hej, sœerdán délután köll
Aztat kifizetni.

Csütörtökön aludni,
Pénteken fölkelni,
Szombaton megkérdezni,
Kedves gazdám, mit fogok dolhozni?

Somogyegres, Novák Gyula, 1886.

Béresgyerek ne rakd meg a szekered,
Sajnáld meg a szegény pára ökrödet,
Kettő sánta, a harmadik nem mehet,
A negyedik nem huzza a szekeret.

Béresgyerek hová hajtod az ökröt,
Talán bizon kiskertembe bekötöd,
Oda bizon, béresgyerek nem kötöd,
Gyenge a rozmaring ága, letöröd.

Ha letöröm, megfűzetem az árát,
Adj egy kaszát, hadd vágjak egy rend rózsát!
Ritka rózsát nem lehet rendre vágni,
Hü szeretőt jaj, de nehéz találni.

Csurgó, Borbély Tezéz, 1913.

60

Berzencébe végigmenni nem merek,
Mert assz mondják, hogy szeretőt keresek,
Egyik nézi a lábamon a cipőmet,
Másik nézi a legénycsalogató szememet.

Sarkon van a Pista bácsi kocsmája,
Legényeknek van az oda csinálva,
En is oda bemegyek, bekötöm a keselábu lovamat,
Még az éjjel a babámmal kimulatom megamat.

Szalelj kislány, barna piros kislány,
Mer megered az exssó.

~~Mer megered az exssó,~~
Ha megered, elszaladok,
Mer megázni nem akarak,
Berzencébe, a falu közepébe,
Neveleik a babámat.

Berzence, Sánta Vendelné gyémántlakodalmában, asszonyok.

Erik a szöllő,
Hajlik a vessző,
kerek a levele,
Két szegénylegény
Szántani menne,
De nincsen kanyere.

Van vereshajma
A tarisznyába,
Köserü magába,
Szolgalegénynek,
Hej, de szegénynek,
Köserü vacsora.

Berzence, Sánta Vendelné gyémántlakodalmában, asszonyok.

Elszalad a mi sisskánk/Elmaradt a.../
Kilenc malaccával,
Utánna megy a kanász
Fényes balaskával.

Megismeri a kanászt
Ékös járásáról,
Üzött-füzött bocskoráról,
Tarisznyaszíjjáról.

Hűvs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba
Menyecskevel játszik.

Osztopán/Farkas István, 1916.

Elátkozott, sejt, de elátkozott engem az édesanyám,
 Hogy ne legyen, sejt, de hogy ne legyen sem országom, ső hazám,
 Sűrű erdő lombjai közt, barna kislány karjai közt,
 Ott töltöm a fiatal időmet, szép legényéletemet.

Letették egy kislányt a tenger fenekére,
 Oda egy legénynek minden reménysége,
 Oda reménysége, a kedves szeretője,
 Fáj a gyöngé szive, májd még hasad érte.

Szántódsomos, Gellén Jánosné 68 é./1971/

68
 763

Ősszel érik babám a fekete szőlő,
 Te voltál az igazi szerető,
 Bocsáss még, ha néked valaha vétettem,
 Ellenedre babám rosszat cselekedtem.

Kinek varrod babám azt a szép zsebkendőt?
 Néked varrom, hogy légyek szeretőd,
 Bocsáss még, hogy néked valaha vétettem,
 Ellenedre babám rosszat cselekedtem.

"A zamárdi Rigóvőgynek hívták, ott szüretkor énekültük..."

Szántódsomos, Peitl Istvánné, 1918.

A Némpejt lírai hangvételű dalai többnyire új stílusúak és egyszerűek.
 Talán a legismertebb archaikus vonásait, ami nében a balatoni
 üdülőtelepénél jött először elő - a népek, a népek. A kezdetektől
 a munka nem volt mentes - bár ott sokan járt tanácsos, tanácsadók a
 Lattó és friss esak és mellett a német eredetű polka, a német st. voltak
 A népi parton a néptanár-gárdát láttam ugyan tanácsos és nem tanács-
 tal meg Némpejtéit (p. P. Némpejt, Kossuth Némpejt).

Bérezs vagyok, béres,
De már elszegődtem.
Sej, itt az ujesztendő,
Itt a kocsi értem.

Sajnálom ökrömet,
Vas-járomszögemet,
Sej, cifra ösztökémet,
Szölke szetetőmet.

Lovam a vetésbe;/:
Taligám a barázdába
Magam a csárdába

Elszaladt a tuskó,
Utánna buckó,
Sej, szegény béresgazdám
Minden kusérustól.

Van tehenem, Kuli,
Kutyám neve Puli,
Feleségem Juli,
Magam vagyok Gyuri.
Kőkezik a Puli,
Borjazik a Kuli,
Babázik a Juli,
Bajba van a Gyuri.

Ádánd, Mórsváth Ferencné, Szivler G. 1910.

Meghalt a béres,
Oda a béres,
Nem mondja már
Az ökröknek,
Haj, hé, te Rendes!
Meghalt a kanász,
Oda a kanász,
Nem mondja már
A lányoknak,
Gyere be rózsám!
Oda a béres,
Az első béres,
Ki mondja majd
Az ökröknek,
Hajrá, te Kényes!
Torvaj, Tóth Pálné, 1919

Ha fölülök kis pejlova hátára,
Berugtatok a ménesi csárdába,
Takarodjon mindenki a tanyára,
Én vagyok az Eszeterházy számadónak
a legelső bujtárja. 1/1

De/Kissakított harminchárom darabot,
Nétek lányok, tik is gazdagodjatok!

Esik esső az árpataorróra,
Gyere babám, segíj fel a lóra,
Boross vagyok, nem tudok felülni,
Kis pejlova nem akar mögállni. 1/1

Gazdauram, adja kia béröm,
Én már többet a gujáját nem őröm,
Ha odadta a Juliskát másnak,
Visáje hát gondját a jószágnak,

Rinyakovácsi, Jandzsó Györgyné, 1906.

Béreslegény ne rakd meg a szekeret,
Sajnáld meg a szegény szilaj ökrödet,
Kettő sánta, a harmadik nem mehet,
A negyedik nem bírja a szekeret.
Ha legény vagy, gyere velem kaszálni,
Ne csak mindig a lányokkal cicázni,
Vágjál ojjan sűrű rendet a réten,
Kilenc kislány ne szedje fel a héten.

Üreglak, Árok László, 1902

Sej, béreslegény, na fölül a szekerre,
Durrant egyet a szilaj okre ülésre,
Szilaj okre csak a ülét billenti,
Sej, béreslegény a babáját oleli.

Sej, a béreslegény mezitláb megy szántani,
A csizmáját ottól hagyta vaslani,
Kilenc kovács nem meri elvadásni,
Sej, a csizmára rozsdás patkót csinálni.

Sej, béreslegény, ne rakd meg a szekeret,
Sajnáld meg a négy szép szilaj okrödet,
Egyik santa, a harmadik nem menet,
Sej, a negyedik nem bírja a szekeret.

Magasdpusztá, Sebök Jozsefne, 1910

69

Báress vagyok, béres,
De már elszegődtem.
Sej, itt az ujesztendő,
Itt a kocsi értem.

Sajnálom Ukrömet,
Vas-járomszögemet,
Sej, cifra ösztökémet,
Szölke szeketömet.

Lovam a vetésbe;/:
Taligám a barázdába
Magam a csárdába

Elszaladt a tuskó,
Utánna buckó,
Sej, szegény béresgazdám
Minden kusérustól.

Van tehenem, Kuli,
Kutyám neve Puli,
Feleségem Juli,
Magam vagyok Gyuri.

Kőkezik a Puli,
Borjazik a Kuli,
Babázik a Juli,
Bajba van a Gyuri.

Ádánd, Hórváth Ferencné, Szivler G. 1910.

40

Ne tessék kopogni!

Felvétel van.

Kántorválasztási kortesdal

Már Göllében kisütött a fényes nap,
Gölle közság kántortanítót választ,
A regöli, a Rác Ferenc az éljén,
Döbröközi Huber Lajos dögöljön.

Regöli Rác Ferenc lett megválasztva,
Lányok hozták a szép virágcsokrokat,
A lányok is azt kiáltják, az éljén,
Döbröközi Huber Lajos dögöljön.

" a templomban és a templomtéren volt a kántorválasztás, a
próba éneklés után"-

Nagyberki! Dombóvár/Gelenacsér Sándor, 1896

41

Édesanyám, agyonisten jó estét!
Hazajöttem, mint egy váratlan vendég,
Nem váratlan vagy te lanyom, vártalak,
Hat hónapja, mióta nem láttalak,

Nyisd ki anyám zöldre festett kapudat!
Ereszd be a kitagadott lányodat,
Kitagadtál, mer summásnak odadtál,
Hat hónapig rólam nem gondolkoztál,

Beeresztlek édeslányom, vártalak,
Örülök, hogy újra itthon láthatlak,
Örömye jöttem én haza, nem búra,
Summáséletből szabadultam haza.

Törökkoppány, Sümegi Györgyné, 1936.

Intéző ur ~~ará~~ vett zsebórárt,
Azzal csalta meg a szegény munkássát,
A zsebóra kityig-kötyög a zsebbe,
Sej, azér száraz a darásmácsik teteje.

Intéző ur nement az irodába,
Ráborul a diófa-asztalára,
Gondolkozik, bura hajtja a fejét,
Berzencei lányok mind elvitték a pénzét.

Intéző ur a mindenit magának,
Vezessen ki minket az állomásra,
Már miértenk jön a vonat sebessen,
Sej, intéző ur, sirhat már keservessen.

Berzencei asszonycsoport.

42

Végeztünk már mi az aratással,
Nem feküdtünk mi paplanyos ágyba,
A buzának a gyonyorú rőndjébe,
Sej, elaludtunk a szeretők ölébe.

Csak azt mondják, nincs asztalunk nekünk,
Több van, mint a bárónak minékünk,
Asztalunk amező zöld pázsitja,
Sej, mellé ülünk, mikor kedvünk tartja.

Szena, Pap Deák Imre, 1908

Szentpéteri dímbes-dombos határba
Elfáradt a kezem az aratásba,
Ugy elfáradt, nem bírom fölemelni, :/:
Nem bírom a babámat megölelni.

Béreslegény, ne rakd meg a szekeret,
Sajnáld meg a négy nyomorult ökrödet,
Kettő sánta, a harmadik nem möhet, :/:
A negyedik nem bírja a szekeret.

Pogányszentpéter, Butor Jánosné, 1945.

Buza, buza, búza, három tábla búza,
Kihajlik az útra, a dávodi útra,
Ki fogja azt lekaszálni,
Ha mi el fogunk hazamenni,
Kedves kisangyalom,
Érted fáj a szívem nagyon.

Erdő, erdő, erdő, kis-szenyéri kerek erdő,
Madár lakik benne, madár lakik tizenkettő,
Cukrot adnék annak a madárnak,
Dalolja ki nevét a babámnak,
Kedves kisangyalom,
Érted fáj a szívem nagyon.

Szenyér, *angyal*

M73

Szürke számár szomorkodik,
A gazdája jó bort iszik,
Ne szomorkodj szürke számár,
Majd elmegyünk a nyáj után.

Iszik a betyár a csapon,
Sir a kedves kisanygyalom,
Ne sirj kedves kisanygyalom,
Nem ütik a betyárt agyon.

Jaj, Istenem micsináljak,
Szaladjak-e, vagy megálljak?
Ha szaladok, agyonlőnek,
Ha megállok, megkötöznek.

Vörs, Simon István, 1895.

45

Szürke számár szomorkodik,
A gazdája jó bort iszik,
Ne szomorkodj szürke számár,
Majd elmegyünk a nyáj után.

Iszik a betyár a csapon,
Sir a kedves kisanygyalom,
Ne sirj kedves kisanygyalom,
Nem ütik a betyárt agyon.

Jaj, Istenem micsináljak,
Szaladjak-e, vagy megálljak?
Ha szaladok, agyonlőnek,
Ha megállok, megkötöznek.

Vörs, Simon István, 1895.

46

Nincs is annál betyárosabb élet,
Amelyik lány kocsislegént szeret,
Kocsáslegén kiáll a kapuba,
Ülelj babám, nincs még kilenc óra.

Annál sincsen betyárosabb élet,
Amely legén varró kislánt szeret,
Varró-kislán zúrgeti ágépet,
Humka rá cigány, ez a betyárélet.

Annál sincs ám aranyosabb élet,
Amely kislán kovácslegént szeret,
Kovácslegén pengeti a vasat,
Gyöngé a babám szive, majd meghasad.

Túl a Tizzán csikóslegén vagyok én,
Tizenhárom deres csikót őrzök én,
Gyere babám erdőnek a legstűljébe.
Betskarlak tajarózsa-levéllel.

Túl a Tizzán halászlegén vagyok én,
Aranhalat jaj, de ritkán fogok én,
Kiesett az aranhal a ritka hállóból,
Én meg babám két ülelő karjából.

Adapt. Károly H. Frenkel, 1910

44

Béresgyerek, hová hajtod az űkröt?
Elhajtom a kiskertedbe, bekötöm!
Oda bizony nem hajtod béresgyerek az űkröd,
Gyenge rozmarin ág, letöröd.

Ha letöröm, megfizetem az árát,
Hozz egy kaszát, hadd vágok egy rend rózsát,
Ritka róza, seje-haj, nem lehet rendre vágni,
Jaj, de nehéz szeretőre taláni.

Béresgyerek, ne rakd meg a szekeret,
Sajnáld meg a szegény pára űkrödet,
Kettő nem húz, seje-haj, a harmadik nem mehet,
A negyedik nem bírja ja szekeret.

48

Azér jöttem ide karikázni,
Ha ja rózsám itt talána lenni,
Keze,lába ki talána törni,
En még jobban ki fognám tekerni.

Rétest ettem,megégette a számat,
Más öleli az én kedves babámat,
Más öleli,más is ül az ölébe,
Más kacsingat csiccsogó két szemébe.

-
Ejnye,béres mér vagy ojjan kényes?
Hogy a csizmád mindég ojjan fényes
De a csizmád akármijjen fényes,
A te neved tátottszájú béres.

Az angeli csemegi,csemegi,
Kisütötte a nap a gyökerit,
Fölszántotta azt a Rézman uraság,
Vetnek bele jövőre majd jó buzát.

Kisbárapáti,Tóth Imre,1902.

Jaj,de bajos ezt az urat szolgálni,
Mett keveset ád az ökörnek enni,
Két szál széna,három répa az abrak,
Jaj,de messze van még az a Szent György-nap.

Közeleg az idő,jön az öcsém napja,
Ej,te Jóska fiam,mi lesz veled mostan?
Kérem a levelem,adja oda nékem,
Az esztendő ölég,másikat keresek.

Béres vagyok,béres,már el is szegődtem,
Jön az új esztendő,jön a szeker értem,
Sajnálom ökrömet,a vas járomszögemet,
Cifranyelű üsztökémet,régi szeretőmet.

Osztopán,Farkas István,1916.

Ha fölülök kis pajlovam hátára,
Berugtatok a ménesi csárdába,
Takarodjon mindenki a tanyára,
Én vagyok az Eszeterházy számadónak
a legelső bujtárja. :/:

De/Kiszakítottok harminchárom darabot,
Nétek lányok,tik is gazdagodjatok!

Esik esső az árpataorróra,
Gyere babám,segéjj fel a lóra,
Boross vagyok,nem tudok felülni,
Kis pejlovam nem akar mögállni. :/:

Gazdauram,adja kia béröm,
Én már többet a gujáját nem őrzöm,
Ha odadta a Juliskát másnak,
Viselje hát gondját a jószágnak,

Rinyakovácsi,Jandzsó Györgyné,1906.

Ezt a mási dalt Vas megyében tanultam:

Ha felmegyek Budapestre,
Budapesti törvényszékre,
Ott látok sok urat ülni,
Engen fognak elítélni.
Elítéltek 3 évre,
Három hosszú esztendőre,
Irok haza jó anyámnak,
Küldjön ruhát rab-lányának.

Eg is jött a viselőm,
Sirathatsz már édesanyám,
Sirathatsz már jajszóval is,
Egy lányod volt, rab lett az is.

Anyám, anyám, édesanyám,
Jőjj hát, nézd meg kicsi cellám,
Tiszta vas az én nyoszojám,
Itt halok meg édesanyám.

Ha meghalok édesanyám,
Ki sirat meg engem,
Eg sirat az édesanyám,
Aki gondot visell rejám.

Erdő, erdő, sírű erdő,
Közepébe rabtemető,
Közepébe halálmadár,
Egyik sirrul másikra száll.

Béreslegény ne rakd meg a szekeret,
Sajnáld meg a szegény szilaj ökrödöt,
Kettő sánta, a harmadik nem mehet,
A negyedik nem bírja a szekeret.
Ha legény vagy, gyere velem kaszálni,
Ne csak mindig a lányokkal cicázni,
Vágjál ojjan sírű rendet a réten,
Kilenc kislány ne szedje fel a héten.

Üreglak, Árok László, 1902

pintes
Édös, kedves üvegöm,
Tebenned van minden reményöm,
Oltárod elé letöszöm,   :/:
Ojjat iszom, csak úgy nyöszörgöm.

Erre gyere rózsám, merre én,
Maj megtudod, merre lakom én,
Sárga viaszgyertyát égetök,
Barna piros legényt szeretök.

Erre gyere rózsám, merre én,
Majd megtudod, merre lakom én,
Rézasztalom, bádog a padom,
Ül le mellém kedves angyalom.

Szena, Zóka Gyurkó Jánosné, 1904

86

Volt nekem egy kecském, tudod-e?
Kertbe rökasztettem, láttad-e?
Mögöttem ja farkas, tudod-e?
Csak a szarvát hagyta, láttad-e?
A kovácsi utcán foj a viz,
Ne mőnj erre babám, mer elvisz,
Elviszi a csárdás kalapod,
Mivel köszönez babám jó napot.

Ronyakovácsi, Jandzsó Györgyné, 1906

84

Héj, páva, héj, páva,
Császárné pávája,
Ha én páva volnék,
Jobb reggel fölkelnék.

Jobb reggel fölkelnék,
Tóvizére mennék,
Tóvizéből innák,
Szárnyam csattogtatnám.

Szárnyam csattogtatnám,
Tollamat hullatnám,
Szép kislány~~x~~ fölszedné~~x~~,
Bokrétába kötné.

Andocs, Huzsár Imréné, 1928.

88

1. Hallottad-e hirit Zalaegörszögnek?
Hát annak^a hirös bentlévő börtönnek,
Hallotta, hallottam, Szenvödtem is benne,
Verje még az Isten, Aki azt épülte. :/:
2. Ne csodáld te babám, hogy én sárga vagyok,
Kaposi börtönnek^a tédig rabja vagyok,
Térdig rabja vagyok, Derékig bilincsbe,
Kiapad a szömöm A nagy sötétségbe.
Rászállott a páva A vármegyeházára,
Rászállott a páva A vármegyeházára,
Hozott italt, ételt A rabok számára.

Rinyakovácsi, Jandzsó Györgyné, 1906

89

2. Ne csodáld te babám,
Hogy én sárga vagyok,
Kaposi börtümnek
Térdig rabja vagyok,
Térdig rabja vagyok,
Derékig bilincsbe,
Kiapad a szömöm
A nagy sötétségbe.

3 A börtöm~~szünet~~feneke,
A mögvetött ágyam,
A börtöm oldala
Takarózó párnám.

4. Rászállot a páva
A vármegyeházára,
Hozott italt,ételt
A rabok számára.

Rinyakovácsi, Jandzsó Györgyné,
- - - Jeli Ilona, 1908.

90

Ne csodáld te babám,
Hogy én sárga vagyok,
Kaposi börtümnek
Térdig rabja vagyok,
Térdig rabja vagyok,
Derékig bilincsbe,
Kiapad a szömöm
A nagy sötétségbe.

A börtöm~~szünet~~feneke,
A mögvetött ágyam,
A börtöm oldala
Takarózó párnám.

Rászállot a páva
A vármegyeházára,
Hozott italt,ételt
A rabok számára.

Rinyakovácsi, Jandzsó Györgyné,

91

Repülj madár,repülj,
Somogyon keresztül,
A buzsáki kis faluba
Babám vállára ülj.

Ha kérdi,hogy vagyok,
Mond,hogy beteg vagyok,
Kaposvári laktanyába
Vaságyon hervadok.

Söpörjetekek lányok,
Ti buzsáki lányok,
Jönnek már,jönnek már,
A somogyi betyárok.

Betyárok,betyárok,
Betyárok is lesznek,
Szabadságukér szegények
De sokat szenvedétek.

Buzsák,Kara Lajosné,1936.

Esik eső csöndesen az árpatallóra,
Gyere kedves angyalom, segíts fel a lóra,
Boros vagyok, sejt-haj, nem bírok felülni,
Hajnal-deres a lovam, nem akar megállni.

Hajnal-deres a lovam, nem eszi a zabot,
Mert még csikókorában az árpára szokott,
Kedves kisanygalaom szoktatta azt rája,
Engem pedig melleje a ruganyos ágyra.

Torvaj, Tóth Pálné, 1919.

--
Ó, te szegény juhászlegény,
Hol a nyájad ó, te szegény?
Az én nyájam a tilosba,
Magam meg az áristomba.

Megy juhász a szamáron,
Gyócsünögbe, gyócsagatyába,
Nagyot üt a szamarának farára,
Ugy vágat be a tanyára.

Hová, háová juhászlegény?
Szamár hátán oj szaporán.
A torvajai számadóhoz, -adóhoz,
Onnan meg a galambomhoz.

Torvaj, Tóth Pálné, 1919.

A barátok, a barátok fapapucsba járnak,
Azok élük világukat, akik ketten hálnak,
Lám, én szegény szolgálégény csak egyedül hálok,
Akármerre tapogatok, csak falat találok.
Hücski disz^o a berekből, csak a füle látszik,
Kanászbujtár a bokorba manyecskékkel játszik,
Csóri kanász mit főztél, tüdőt káposztával,
Mivel rántottál bele, hasas-szalonnával.

Szenyér, Gál Istvánné, 1913.

A szegénynek tél is mindig nyár,
Nagy-Magasdra dolgozni jár,
Ezt töszi, ezt vöszi,
Ezt próbálja gyűjtögetni.

Aki elmögy Nagy-Magasdra,
Lebetedik bánatba,
Nagy-Magasznak nagy hire van,
Istennem vigy ki belőle.

Könyeremet sirval észem,
Ezt is csak úgy, ha keresem,
Édösanyám édös teje,
De savanyu a más kenyere.

Bogányszentpéter, Mitnyek Mihályné, 1921.

Barna kislány, de piros a te szoknyád,
Talán bizony csak esténként veszed rád,
Este bizony, mikor senki sem látja,
Béresgyerek a babám, csak este jár el hozzám.

Béresgyerek ha fölül a szekérre,
Belevág a hajszás ökre fülébe,
Hajszás ökre csak a fülét billenti,
Béresgyerek seje-haj, a babáját öleli.

Marcali, Szabó János, 1904.

Béresgyerek, hová hajtod az ökröt?
Elhajtom a kiskertedbe, bekötöm!
Oda bizony nem hajtod béresgyerek az ökröd,
Gyenge rozmarin ág, letöröd.

Ha letöröd, megfizetem az árát,
Hozz egy kaszát, hadd vágok egy rend rózsát,
Ritka rósa, seje-haj, nem lehet rendre vágni,
Jaj, de nehéz szeretőre taláni.

Béresgyerek, ne rakd meg a szekeret,
Sajnálod meg a szegény pára ökrödöt,
Kettő nem hű, seje-haj, a harmadik nem mehet,
A negyedik nem bírja ja szekeret.

Ests kilencet ütött az óra,
Mindenki manjen alvóra.

A bakter is almozhet alvóra,
Nem jár a betyár, sem a tolvaj.

95
5130

96

5./

Egy vasárnap hajnalba
Elmentem a templomba,
Templom parádéra
..... nélkül mentem,
Helyem eltévesztettem
Egy szüz mellé ültem.
Meglátott a püspök
Mánki belé ücsön,
Lett si .....

Sötét tétetett
Rövid wasra veretett
Uyg megbüntettetett
Jaj de bánom életem.
Gyászos felekezete
Hoyg én pappá lettem.
Nem kell reveredia,
Maradjon a templomba
Az a csúnya ruha.

85.

A báróné gulyája /új szöveg/

Szépén legel a báróné gulyája,
A báróné maga sétál utána.
Szivem gulyás terítsd le a subádat,
Hadd csókolom még a picike szádat.

Nem terítetttem le én az én subámat,
Mer elhajtják az én kedves gulyámat,
De té azzal gulaslegény né gondold,
Majd kiváltja az én apám, ha mondom.

Lányom, lányom, lányomnak sem mondalak,
Hogy én téged egy gulyásnak adjalak.
Édesapám, inkább engem tagadj még,
Mert a szivem a gulyásér hasad még.

Igal, Máj Józsefné, 1902.

86.

A kisasszony gulyája

Szépén legel a kisasszon gulyája,
A kisasszon maga sétál utána,
Már messziről kiáltja a gulyásnak,
Szivem gulyás terítsd le a subádat.

Nem teritem én le az én subámat,
Mer elhajták az én kedves gulyámat,
De té avval édös gulyás né gondold,
~~Él az apám,~~ maj kiváltja (a nyájat) *édösanyám, ha mondom.*

Édösanyám, váltsa ki a gulyámat,
Lányával töltöttem az éjcekámat,
Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
Mind én téged egy gulyásnak adjalak.

Elmentem én a kocamába,
Muzsikát hallgatni,
Utánam jött feleségem
Haza csalogatni.

Muzsikának szép a hangja,
Feleségem menj el haza!
Addig még ki nem kapsz.

Feleségem ki a házból,
Megjöttem hát a kocsmából.
Ne haragudj édes feleségem,
Hogy a világot én így élem.

De az asszony csak azt mondja,
Kaphatsz ám te még valaha,
Kötelet a nyakadra.

- - -

Mónár van-e pénzed?
Mónár van-e pénzed?
Sublatomba van a pénzöm,
Csak az életemet, féltöm.

Az alsóba a tizes van...

/Megszakad!/
- - -

Ⓐ *lövélben megszedta, nőülh?*

Jó estét, jó estét
Gazdag biró lánya,
Hi-hi, ha-ha-ha,
Gazdag biró lánya.

kerüjjön előre,
Üjjön a divánra,
Hi... stb.

De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüjjek,
Hi.... stb.

Hanem azért jöttem,
Jösszee hozzám vagy sem,
Hi.... stb.

Elmegyek, elmegyek,
Kírúj öfölsége,
Hi.... stb.

-de előbb kocsisi ruhába öltözött ám-
Jó steét, jó estét,
Kosárkötő lánya,
Hi.... stb.

Ketüjjön előre,
Üjjön a lócára,
Hi...

De nem azért jöttem,
hogy én itt leüjjek,
Hi... stb.

Hanem azért jöttem,
Jössz-e hozzám vagy sme,
Hi... stb.

Andocs, Szücs Jánosné, 1913.

Jó estét, jó estét

Gazdag bíró lánya,

Hi-hi, ha-ha-ha,

Gazdag bíró lánya.

Kerüjjön előre,

Üjjön a divánra,

Hi... stb.

De nem azért jöttem,

Hogy én itt leüjjek,

Hi.... stb.

Hanem azért jöttem,

Jössze hozzám vagy sem,

Hi... stb.

Elmegyek, elmegyek,

Kirúj öfölsége,

Hi.... stb.

-de előbb kocsisi ruhába öltözött ám-

Jó esteát, jó estét,

Kosárkötő lánya,

Hi.... stb.

Kerüjjön előre,

Üjjön a lócára,

Hi...

De nem azért jöttem,

hogy én itt leüjjek,

Hi... stb.

Hanem azért jöttem,

Jössz-e hozzám vagy sme,

Hi... stb.

Andocs, Szücs Jánosné, 1913.

17./

Este kilencet ütött az órád,
Mindenki menjen alvóra.
A bakter is elmehet alvóra.
Nem jár a betyár, sem a tolvaj.

102

55./ Nagy János bácsi igen hosszasan meséli el ebben a részben Bartók Bélával való találkozását/akit ő Bató-nak mond/. 1773-297

56./

Gyön-gyön-gyön-gyön, gyöngyömnek szár forint a zára. 1292-316/

Kéret engem egy juhász, hogy menjek hozzája.
Sej anyám a juhász furkósbottal hadonász,
Azér azér azér azér nem megyek hozzája.
Gyöngyön stb.
Kéret engem kereskedő, hogy menjek hozzája.
Sej anyám a kereskedő mindig másun kereskedő,
Azér, azér stb.

103

Gyöngyöm stb.

-18-

Kéret engem a szabó, hogy menjek hozzája.
Sej anyám a szabó mindig másan nyuldogál,
Azér, azér stb...

Gyöngyön stb..

Kéret engem kéményseprő, hogy menjek hozzája.
Sej anyám a kéményseprő mindig piszkos,
Azér stb....

Gyöngyön stb....

Kéret engem egy hentes, hogy menjek hozzája.
Sej anyám a hentes, az mindig csupa véres,
Azér stb....

Gyöngyön stb...

Kéret engem lakatos, hogy menjek hozzája.
Sej anyám a lakatos tüke-pöcse maszatos,
Azér...stb....

104

Adjon isten szép Zomberné jó estét!
Adjon isten az uraknak szerencsét,
Szép Zomberné ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja a szivét.

- 20 -

3139.

Szép Zomberné Kisétált a kiskertbe,
Föltekintett a csillagos égre,
Én Istenem vedd hozzád a lelkemet,
Még az éjjel nagy kés járja szivemet.

Hersfel Samu a rablók vezére,
Szép Zombernét azért tette félre,
Mert a pandurokkal összejátszott,
Fogására kilenc pandurt állított.

Édes lányom eredj ki strázsára,
Jelezd, hogyha jön a pandur hada.
Édesanyám, itt jönnek nem messze,
Én nem állok ki strázsára, lesbe.

Hersfel Samu kést ragad kezébe,
Szép Zomberné szivét szelle véste,
Lánya pedig megmenekült vala,
A kéménybe talált oltalomra.

Avazos a Tisza, nem akar tisztulni
Ez a ..... Bogár Imre át akar rajta menni.
At akar rajt menni, levat akar lopni
Debreceni nagy vásárra pénzt akar szerezni.

Pénzt akar szerezni, meg akar nőszülni
Azt a hírdős Duni Marcsát ol akarja venni.
Nézz ki babám, nézz ki fűrhanges ablakon
Most kísérik a Bogár Imrét daru szőrű loton.

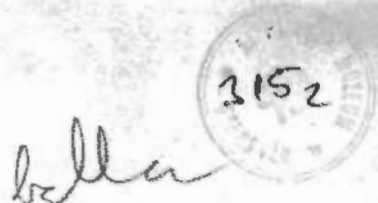
Arany a kantárja, ezüst a szablája
Duni Marcsa a szép kedvese, de hiába várja.
Kocsmárosné hallja, van-e vacsorája
Van vacsorám jó paprikás, vendégek számára.

Kocsmárosné hallja, tíz literbort hozzon,
Megkínálok a vármegyét, hogy reám ne szavazzon.
Huncfut a vármegye, nem iszik belőle
Hóhór mondja, Bogár Imre álljon föl a székre
Fölkállott a székre, fölnézett az égbe
Jaj istenem sok roblásim most jutnak eszembe
Kikapott a Tisza, csaka sára látszik
Még halt szegény Bogár Imre, csak a híre hallik

Fölmöntem én Budapestre
Elmöntem a törvényszékre
Ott látom sok urat ülni

Engöm göm fognak elítélni
Elítéltek három évre
Szabadunék de nem lehet

Irtam én a jó anyáknak
Küggyön csomagot a lányának
Meg is gyültt a tiszta ruha
Sirathat má édesanyám
Sirathat má jajszóval is
Egy lányod vót, az is rab lett
Erdő, jerdő, sűrű jerdő
Közepébe ja temető
Tetejébe halálk madár
Jeggyik sirru másokra száll.

Kedves feleségem
 Mi bajod angyalom
 Mit keres itt a nyerges ló
 Az udvaron

ballada

Ere, ara néz az asszony
 Hol van itt a nyerges ló
 Szógalója tehenemet eresztette jel

A tehénen sárga nyereg
 Jaj ki látott má
 Mijuta a csillagos ég, és a világ áll

Kedves feleségem
 Mi bajod angyalom
 Mit keres itt a katona
 Az én ágyamon

Ere, ara néz az asszony
 Hol van itt a katona
 Szógalónak fájt a foga
 Az feküdt oda.

Szógalónak pörge bajcát
 Jaj, ki látott má
 Mijuta a csillagos ég
 És a világ áll.

Kedves feleségem
 Mi bajod angyalom
 Mit keresitt a fényes csizma
 Az ágyam alatt
 Ez

Ere, ara néz az asszony
 Hol van itt a fényes csizma
 Szógalója köcsögöket
 Rakta be oda

Köcsögökön réz sarkantyú
 Jaj, ki látott má

Mijuta a csillagos ég
És a világ áll.

Kedves feleségem,
Mi bajod angyalom
Mit keres itt a fényes kard
A fogasomon

Ere, ara, néz az asszony
Hol van itt a fényes kard
Szógalója csipővasat
Ettel föl oda

Kedves feleségem
Mi bajod angyalom
Még ma jeste bál lesz nálunk
Ha én akarom

Ere, ara néz az asszony
Hol lehetne itten bál
Még ma este, még ma este
Furkósbót vár rá.

Ennek a kis barna lánynak nem illik a gyöngykoszorú,
Elül kurta, hátul de hosszú a szoknyája,
Elül kurta, hátul jaj, de nagyon hosszú,
Ennek a barna lánynak nem illik a gyöngykoszorú.

Báróklánya. Ujsh'kum ball. - - -

Beeüt a nap a báróklány ablakán,
Báróklány kihajlik az ablakán.
Hallod pajtás mit füttyörész be ja rigó,
Báróklány egy kinyillott rózsabimbó.

Báró Jenő ha fölül a lovára,
Kivágtat a közelebbi tanyára,
Hát, te szegény juhász legény, de mit csinálsz,
Nem láttad-e a kökényszemű báróleányt?

Nem láttam én a kökényszemű báróleányt,
Itt a tanyám, vizitálja meg mindjárt.
Benne van a cifraszűröm, a rézbaltám,
Benne van a tajtékpipám meg a furulyám.

Ára jalá csinájják a bitófát,
Kire szegény juhászlegényt akasztják.
Fújja ja szél a göndör haját, a bajusszát,
Jaj, ist nem mér szerettem a báróleányt.

Juhászlegényt viszik a temetőbe,
Leteszik a sötét sír fenekére.
Jaj, istenem, mér szerettem a báróleányt,
Jobb lett volna csak szeretni egy szegény lányt.

- - -

Máj Józsefné, 1902.

Báróné gulyája. Ujsh'kum ball.

Szépen legel a báróné gulyája,
A báróné maga sétál utána.
Szivem gulyás terítsd le a subádat,
Hadd csólkulom meg a picike szádat.

Nem terittem le jén az én subámat,
Mer elhajtják az én kedves gulyámat.
De te jazzal gulyáslegény ne gondojj,
Maj kiváltja az én apám, ha mondom.

Lányom, lányom lányomnak se mondalak,
Hogy én téged egy gulyának adjalak.
Édesapám, inkább engem tagadj meg,
Mert a szívem a gulyásér hasad meg.

Nem messze van ide Kismargita,
Körös-körül fojja azt a Tisza,
Közepébe a lebuki csárda,
Abba mulat egy betyár bujában.

Onnadj alól jönnek a zsandárok,
Már messziről fénylik a csákójuk,
Elől jön a zsandár főhadnagya,
Igyenessen a csárda ajtóba.

Adjon isten szép csárdásné jó estét,
Hát ez a szép szilaj csikó kijé?
Ott benn mulat ennek a gazdája,
Maat érkezett, nincsen fél órája.

Menjen be hát, mondja meg nekije,
Jöjjön ki vagy adja meg magát,
Ki se megyek, sőt megse adom magam,
Kinek tetszik, hajtse el a lovam.

Nem a lovam, nem annyira bános,
A nyerget a szügyellőt sajnálom,
Szügyellője a bugyellárisom,
Abba hever százezer forintom.

15./

Esik eső szép csendesen csepereg,
Csali Pista a csárdába kesereg,
Szép csárdásné bort ide az asztalra,
Legszebb lányát állítsa ki a posztra.

Anyám én a raportot nem állom,
Onnaja elől jönnek már a zsandárok,
Csali Pista nem vette ezt tréfára,
Felugrott a kispfej lova hátára.

Kispfej lova elvitte őt messzire,
Bakony-erdő rengeteg sűrűjébe,
Lova lába megakadt egy fenyőbe,
Ott fogták el Csali Pistát örökre.

Cseri Pista beúzen az anyjának,
Gondját viselje a kicsi fiának,
Ne taníttassa se papnak, se tanárnak,
Azt az egyet, ha csak lehet betyárnak.

A betyárnak jól megy dolga bujába,
Zöld erdőbe nefelejcs a párnája,
Nyárara huzza szalonnáját ugy süti,
Bal markába csepegteti a zsirját,
Azzalókeni fekete göndür haját.

Horváth Györgyné, 1898.
Kesztyüs Örzse

Együd

1./

Hallod pajtás, hallod pajtás,
Fajzsi kertbe mi történt.
A Kun Bélát, a Kun Bélát,
Az erdőbe meglőtték.

Az erdésze odament a jajszóra,
A Kun Béla, a Kun Béla
Össze volt már rongyolva.

A Kun Bélát, a Kun Bélát
Föltették a kocsira,
Vitte aztat Somogyfajszra
Négy fekete peripa.

Piros vére úgy folyik,
Mint a patak,
Felesége, de gyermekei
Gyenge szive meghasad.

- Kun Bélát Juhász András lütte agyon. Utját állta, mer disznókat lopott. Kérte Juhász Andárs, hogy ne vegye el tőle a disznókat és ezér agyonlütte. A disznókat meg hajtotta azér a Juhász András. Ezt apám mesélte. A szüleim Kovácsiba laktak. Ott történt Somogyfajszon. A Juhász András az ilyen rabló vót. Ő lopta a disznókat, és azér hogy ne lopja el, ez a Kun Béla útját állta. És nem volt jogos odaadni, hanem inkább akkor a Kun Bélát agyonlütte. -

2./

Rémseges hír: közletnek az ujságok,
Mit követtek el a kóbor cigányok,
A dánosi pusztának a sarkában,
Áll egy csárda egyedül egy magában.

Szarvas István volt annak a gazdája,
Jobb oldalán felesége és lánya,
Péntek este kilencre jár az óra,
Alvóra tér az anyus és Teruska.

Szarvas István volt annak a gazdája,
Jobb oldalán felesége és lánya,
Szarvas István borér ment a pincébe,
Nagy sikoltás jött egyszer a fülébe.

Szarvas István visszatér a lakásba,
Feleségét ottan halva találta,
Szintén a lánya is ki vót végezyé,
Csadányi kocsis ott hever a sötétbe.

Bemenekül a hátusó szobába,
Mindhiába, hogy az ajtót rázárta,
Mer azt is haltával befeszítették,
Szarvas István életét is elvették.

..... ki jól végezte a dolgát,
Ráadásul fölgyújtották a házát,
Tűz láttára összementek a népek,
Biztos ezet kóbor cigán lehetete.

Az országnak minden kóbor cigányát,
Csakhamar összeszedte a zsandárság.

- Ez olyan 16 éves koromban történhetett. <
Este tollat fosztottunk és Dánosba való segéd mesélte. Ez hoz-
ta hírül ezt a nótát. Le vót neki cédulára nyomtatva. -

Nemesdédi kert alatt, kert alatt,
Rézsarkantyúm ott maradt, ott maradt,
Ereggy rózsám, keresd meg, saj, de keresd meg,
Ha megleled, pengesd meg, pengesd meg.

Nemesdédi kert alatt, kert alatt,
Az én babám rózsmarangot arat,
Én vagyok a rózsmaring kévekötője,
Barna kislány igaz szeretője.

Nemesdédi halastó, halastó,
Belejestem kocsistol, lovastól,
Jaj, Istenem, ki vesz ki, sejt, de kim vesz ki?
Sajnál-e még engemet valaki?

Nemesdéd, Tolnai Géza, 1908.

119

Szép csárdásné lesiet a pincébe,
Bort hozott fel az aranyos iccébe,
Szép csárdásné, nem kell nékem a bora,
Még az éjjel pirozs vérét föld issza.

Szép csárdásné kisiet a kiskertbe,
Fölsóhajtott a csillagos nagy égre,
Én Istenem, megölöm én magamat,
Ne nézzék a zsandárok a kinomat.

Mesztegnő, nő csoport egyik tagja.

120

Zárok partján csak egyedül halásztam,
Száraz ágon zöl levelet találtam,
Megtalátam szívennek a fényes csillagát,
Szeretőmnek választottam egy barnát.

Este, este, de szerelmes az este,
De szerelmes lénnel voltam az este,
Éppen akkor sütött kia fényes holdvilág,
Mikor mondtam a babámnak jócsakát.

Somogyvár/Kupevár/, Orsós Jánosné/cigányasszony/

121

Zárok partján csak egyedül halásztam,
Száraz ágen zöl levelet találtam,
Megtalátam szívemnek a fényes csillagát,
Szeretőmnek választottam egy barnát.

Este,este,de szerelmes az este,
De szerelmes lánnal voltam az este,
Éppen akkor sütött kia fényes holdvilág,
Mikor mondtam a babámnak jójucakát.

Somogyvár/Kupavár/,Orsós Jánosné/cigányasszony/

Fáj a fának,ha afejsze léágja
Fáj a lánynak,ha a legény gyalázza,
Engemet is gyalázott egy semmirevaló,
A zsebembe zsebkendőnek se való.
Tizenkettő,tizenhárom,tizennégy,
Állj meg nékem barna kislány,hová mégý?
Elmegyek a régi szeretőm után,
Meggérdezem,szeret-e még igazán?

Torvaj,Turi Józsefné,1900.

Fáj a fának,ha afejsze léágja
Fáj a lánynak,ha a legény gyalázza,
Engemet is gyalázott egy semmirevaló,
A zsebembe zsebkendőnek se való.
Tizenkettő,tizenhárom,tizennégy,
Állj meg nékem barna kislány,hová mégý?
Elmegyek a régi szeretőm után,
Meggérdezem,szeret-e még igazán?

Torvaj,Turi Józsefné,1900.

Ez a falu körül van ibojával,
Gyere babám, szedjed a lila ruhádba,
Jukas a babám köténye, sej, a lila, a lilag
Kihull belőle a szagos iboja.

Hervad a rózsza, mejnek töve nincsen,
En is elhervadok, mert szeretőm nincsen.
Babám a szivedért mit nem cselekednék,
Tissából a vizet kannával kimerném.

Tisza fenekéről apró gyöngyöt szednék,
A babám fejére gyöngykoszorút kötnék.

- Kapoly/Tihany/, Pintér Pálné, 1911.

125

Ez a falu körül van ibojával,
Gyere babám, szedjed a lila ruhádba,
Jukas a babám köténye, sej, a lila, a lilag
Kihull belőle a szagos iboja.

Hervad a rózsza, mejnek töve nincsen,
En is elhervadok, mert szeretőm nincsen.
Babám a szivedért mit nem cselekednék,
Tissából a vizet kannával kimerném.

Tisza fenekéről apró gyöngyöt szednék,
A babám fejére gyöngykoszorút kötnék.

- Kapoly/Tihany/, Pintér Pálné, 1911.

126

Fábián Pista

Engem hívnak Fábián Pistának,
Ki megfelel maga hat zsandárnak,
Zsandárkáplár rakd le fegyveredet,
Mert a kutyák nyalják a véredet.

Mikor engem a zsandárok kísérték,
A kedvesen az ablakon kinézett,
Ne nézd az én gyászos kísérésem,
Ugy is tudják, hogy nem szeretsz engem.

Kaposvár, Josek Gyuláné, 1900

Csongorádi Vasvár-hidján,
Megállított kilenc zsandár,
Vámat kérnek, de nem adok,
Mer somogyi betyár vagyok,

Csak azt kérdik, mi a nevem?
Hol az utazólevelem?
Csak azt kérdik, mi a nevem,
Hol az utazólevelem?

Megállj zsandár, megmutastom,
A mellényem kigombulom,
Ötöt-hatot fejbelttem,
Ez az utazó-levelem!

Hirős betyár vagyok, Patkó az én nevem,
Harminchatvármegye kerestet engemet,
Hegyeket, völgyeket híjába járkálják,
De a hirős Patkót sehol nem találják.

Tissát átusztatom, Dunát átugratom,
Zsandárok kezébe soha nem juttatom/magam még sem adom/

Csurgó, Kelecz József, 19 /60 é./

Rózsa Sándor

Bakony erdő gyászba van,
Rózsa Sándor halva van,
Rózsa Sándor halva van.
Még csütörtökön délbe,
Még csütörtökön délbe
Vigan járt a pincébe,
Vigan járt az erdőbe.
Kustángot állították,
Kustángot állították,
Várbörtönbe bezárták,
Ott lelte a halálát.

Zsubri

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik amulatás?
Nekem bizon nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.
A veszprémi temetőbe
Zsubri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.
Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágta,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőbe.

130

Cseri Jóska

Esik eső, szép csendesen csöpörög,
Cseri Jóska a csárdába kesrög,
Kocsmárosné, bött hozzon az asztalra,
Legszebb lányát állítsa ki a posztra.

Édesanyám én a posztra nem állok,
Ott jönnek a fölszerelő zsandárok,
Cseri Jóska sem vette ezt tréfára,
Felpattant a kis pejlova hátára.

Kis pejlova el is vitte odáig,
Egészen a Bakony erdő aljáig,
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Cseri Jóskát örökre.

Cseri Jóskát föltették a kocsira,
Sirval nézte, merre járt a pejlova,
Azt felelte rá a zsandárkapitány,
Cseri Jóska nem ülsz többé paripán.

Azt üzenem én a feleségemnek,
Gondját viselje a kisgyermekemnek,
Ne nevelje sem csikósnak, gujásnak,
Azt az eggyet taníttassa betyárnak.

Tab, Kiss János, 1907.

131

Sobri Jóska

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik a mulatás?
Nekem bizony nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Sobri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágat,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőben

133

Sobri Jóska

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik a mulatás?
Nekem bizony nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Sobri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágat,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőben

134

Sobri Jóska

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik a mulatás?
Nekem bizony nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Sobri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágat,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőben.

133

Sobri Jóska

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik a mulatás?
Nekem bizony nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Sobri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágat,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőben.

134

Sobri Jóska

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik a mulatás?
Nekem bizony nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Sobri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágat,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőben.

133

Sobri Jóska

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik a mulatás?
Nekem bizony nem jól tetszik,
Mert a babám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Sobri Jóska gyere ide,
Most temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágat,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőben.

134

Sobri Jóska

Sobri Jóska rézsarkantyus esizmája,
Szépen szól a lengyáltóti csárdába,
Szivem rózsám, sejt-haj, rózsabokor tulipán,
El kell válnunk édes kedves violám.
-Sobri Jóska éppen akkor vacsorált,
Az ajtóban kilenc zsanádár áldogált,
Ezüstkanál, sejt-haj, aranypohár ragyogott,
Sobri Jóska az ablakon megugrott.

136

Bogár Imre

Egy utszéli csárda,
Tágas udvarába,
Bogár Imre odavágtat,
Szilaj paripával.

Arany a zablája,
Párizs a kantárja,
Ez a híres Bogár Imre
Annak/gazdája.

A zsanádárok hada
Csárdát körülfogta,
Bogár Imrét megkötözték,
Törvényszékre vitték.

Harangoznak délre,
Féltizenkettőre,
Bogár Imrét most kísérik
Ki a vesztőhejre.

Bitófához lépve
Föltekint az égre,
Jaj, Istenem, mér is lettem
Betyár az erdőbe.

Gelencsér Sándor/1894/
énekelte Nagyberkiben
Varga S. tanítónak.

134-

Cseri Jóska

Esik eső, szép csendesen csöpörög,
Cseri Jóska a csárdába kesrög,
Kocsmárosné, bott hozzon az asztalra,
Legszebb lányát állítsa ki a posztra.

Édesanyám én a posztra nem állok,
Ott jönnek a fölszerelő zsandárok,
Cseri Jóska sem vette ezt tréfára,
Felpattant a kis pejlova hátára.

Kis pejlova el is vitte odáig,
Egészen a Bakony erdő aljáig,
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Cseri Jóskát örökre.

Cseri Jóskát föltették a kocsira,
Sirval nézte, merre járt a pejlova,
Azt felelte rá a zsandárkapitány,
Cseri Jóska nem ülsz többé paripán.

Azt üzenem én a feleségemnek,
Gondját viselje a kisgyermekemnek,
Ne nevelje sem csikósnak, gujásnak,
Azt az egyet taníttassa betyárnak.

Tab, Kiss János, 1907.

131

Rózsa Sándor

Bakony erdő gyászba van,
Rózsa Sándor halva van,
Rózsa Sándor halva van.
Még csütörtökön délbe,
Még csütörtökön délbe
Vigan járt a pincébe,
Vigan járt az erdőbe.
Kustángot állították,
Kustángot állították,
Várbörtönbe bezárták,
Ott lelte a halálát.

Zsubri

Hallod-e te Zsubri pajtás,
Hogyan tetszik amulatás?
Nekem bizon nem jól tetszik,
Mert ababám halva fekszik.

A veszprémi temetőbe
Zsubri Jóska gyere ide,
Mos temetik a babádat,
Ott várnak rád a zsandárok.

Zsubri Jóska ezt meglátta,
Szilaj paripán elvágta,
A zsandárok nem érték el,
Szabad betyár az erdőbe.

130

132

Bogár Imre

Egy utszéli csárda,
Tágas udvarába,
Bogár Imre odavágtat,
Szilaj paripával.

Arany a zablája,
Párizs a kantárja,
Ez a híres Bogár Imre
Annak^agazdája.

A zsandárok hada
Csárdát körülfogta,
Bogár Imrét megkötözték,
Törvényszékre vitték.

Harangoznak délre,
Féltizenkettőre,
Bogár Imrét most kísérik
Ki a vesztőhejre.

Bitófához lépve
Föltekint az égre,
Jaj, Istenem, mér is lettem
Betyár az erdőbe.

Gelencsér Sándor, 1894/
énekelte Nagyberkiben
Varga S, tanítónak.

138

Rózsa Sándor

Bakony erdő gyászba van,
Rózsa Sándor halva van,
Rózsa Sándor halva van.

Még csütörtökön délbe,

Még csütörtökön délbe

Vigan járt a pincébe,

Vigan járt az erdőbe.

Kustángot állították,

Kustángot állították,

Várbörtönbe bezárták,

Ott lelte a halálát.

Fábián Pista

Engem hívnak Fábián Pistának,
Ki megfelel magának zsandárnak,
Zsandárkaplár rakd le fegyveredet,
Mert a kutyák nyalják a véredet.

Mikor engem a zsandárok kísérték,
A kedvesem az ablakon kinézett,
Ne nézd az én gyászos kísérésem,
Ugy is tudják, hogy nem szeretsz engem.

Kaposvár, Jozsef Gyuláné, 1900

Csongorádi Vasvár-hidján,
Megállított kilenc zsandár,
Vámat kérnek, de nem adok,
Mert somogyi betyár vagyok.

Csak azt kérdik, mi a nevem?
Hol az utazólevelem?
Csak azt kérdik, mi a nevem,
Hol az utazólevelem?

Megállj zsandár, megmutatom,
A mellényem kigombulom,
Ötöt-natot fejbőlüttem,
Ez az utazó-levelem!

Hírös betyár vagyok, Patkó az én nevem,
Harminchatvármegye keresztet engemet,
Hegyket, völgyeket híjába járkálják,
De a hírös Patkót sehol nem találják.

Tissát átuszítottam, Dunát átugratom,
Zsandárok kezébe soha nem juttatom/magam még sem adom/

Csurgó, Kelecs József, 19 /60 ó./

Fábián Pista

Engem hívnak Fábián Pistának,
Ki megfelel maga hat zsandárnak,
Zsandárkáplár raká le fegyvereket,
Mert a kutyák nyalják a véredet.

Mikor engem a zsandárok kísértek,
A kedvesen az ablakon kinézett,
Ne nézd az én gyászos kísérésem,
Ugy is tudják, hogy nem szeretsz engem.

Kaposvár, Jozek Gyuláné, 1900

Csongorádi Vasvár-hidján,
Megállított kilenc zsandár,
Vámot kérnek, de nem adok,
Mer somogyi betyár vagyok,
Csak azt kérdik, mi a nevem?
Hol az utazólevelem?

Csak azt kérdik, mi a nevem,
Hol az utazólevelem?
Megállj zsandár, megmutastom,
A mellényem kigombulom,
Ötöt-hatot fejbélüttem,
Ez az utazó-levelem!

Hirős betyár vagyok, Patkó az én nevem,
Harminchatvármegye kerestet engemet,
Hegyket, völgyeket híjába járkálják,
De a hirős Patkót sehol nem találják.

Tissát átusztatom, Dunát átugratom,
Zsandárok kezébe soha nem juttatom/magam még sem adom/

Csurgó, Kelecz József, 19 /60 é./

Rózsa Sándor
Bakony erdő gyászba van
Bakony erdő gyászba van,
Rózsa Sándor fogva van,
Rózsa Sándor fogva van.
Még csütörtökön reggel,
Még... stb.

Vigan jár a pincébe,
Bátran járt az erdőbe.
A zsendárok elfogták;/:
Kustánba elhajtották,
Ott lelte a halálát.

Angyal Bandi
Angyal Bandi kaszárnnyába,
Búcsúmondott a császárnak,
Eldobta a bakaruhát,
Felvette a betyár-gatyát.
Sűrű nagy erdőbe jártam
Tizenhárom zsendárt láttam.
Minden bokrot megvizsgáltak,
Betyárt sehol nem találtak.
Egy kis csárdábabementem,
A kálhasarokba ültem,
Ott is megtalált a zsendár,
A kurtavasat verte rám.

Angyal Bandi Ilovában
Szormorkodik a fegyházban,
Ott várja a bíró szavát,
Kimondja rá a bitófát.

Angyal Bandit felakasztják
Mert megtagadta a császárt,
Eldobná a betyár-gatyát,
Felvonná a bakaruhát,
Felvonná a bakaruhát,
Eldobná a betyár-gatyát...

1934-ben hallottam jun 13-án az
Antal napi hegyi bucsun Hegyes Jé-
nostól-1885-1964-az 5.versszakán
ott éppen nem volt,és amikor már
alkalmas lett volna,addigra meghalt.
A vidéken lakó unokafiától tudtam
begyűjteni.A 2.-3.verset lehetett
Mosdóson,W.berkiben hallani,de az 1.
és V-dik verset csak ezektől le-
hetett hallani...dallama is a régi
verbunkos dallam"-

Nagyberki/Dombóvár/Gelenesér S.
1896.

Rózsa Sándor
Bakony erdő gyászba van
Bakony erdő gyászba van,
Rózsa Sándor fogva van,
Rózsa Sándor fogva van.
Még csütörtökön reggel,
Még... stb.

Vigan jár a pincébe,
Bátran járt az erdőbe.

A zsandárok elfogták:/:
Kustánba elhajtották,
Ott lelte a halálát.

-
Angyal Bandi
Angyal Bandi kaszárnyába,
Búcsúmondott a császárnak,
Eldobta a bakaruhát,
Felvette a betyár-gatyát.
Sűrű nagy erdőbe jártam
Tizenhárom zsandárt láttam.
Minden bokrot megvizsgáltak,
Betyárt sehol nem találtak.
Egy kis csárdababementem,
A kálhasarokba ültem,
Ott is megtalált a zsandár,
A kurtavasat verte rám.

Angyal Bandi Ilovában
Szermorkodik a fegyházban,
Ott várja a bíró szavát,
Kimondja rá a bitófát.

Angyal Bandit felelsztják
Mert megtagadta a császárt,
Eldobná a betyár-gatyát,
Felvenné a bakaruhát.
Felvenné a bakaruhát,
Eldobná a betyár-gatyát...

1934-ben hallottam jun 13-án az
Antal napi hegyi bucsun Megyes Já-
nostól-1885-1964-az 5.versszakán
ott éppen nem volt, és amikor már
alkalmam lett volna, addigra meghalt.
A vidéken lakó unokafiától tudtam
begyűjteni. A 2.-3. verset lehetett
Mosdóson, N.berkiben hallani, de az I.
és V-dik verset csak ezektől le-
hetett hallani...dallama is a régi
verbunkos dallam"-

Nagyberki/Dombóvár/Gelencsér S.
1896.

pap

Teller Vince tanító írta ezt a korabéli sláger dallamára:

Ha március van, legyen meleg,
Kismadát az égon didereg,
Vékony ruhában megdermedek,
Azért csak énekelek.

..

....

Dalolj madúrka, dalolj velem,
Éljen a honszerelem!

Nagyon hideg van, a bú se bú,
Ha bércekről sok csillags gyúl,
Mind ojjan fényes, ünnepéjes,
El..... sőtlanul.

Azt ragyogják fűnn a csillagok,
Lesz még ünnep egyszer, magyarok,
Jövend az óra, nen messze már,
Vig daltól lesz hangos a határ.

Halljárok az erdő fájó zokogását,
Sárguló levelek csendes lehullását,
Vihar dul az erdőn, holló száll a fákon,
Kár-kár-kár-kár-kár! a magyar nemzet
gyászos pusztulása.

Halljátok erősek, halljátok ti bátrak,
Mondjátok el késő, kised unokáknak,
Korhadó fejfáknek kinn a temetőbe,
Vár-vár-vár-vár vár a magyar nemzet
egy szebb jövendőre.

Szenna:Fekete
József 76.é.

Sági biróné asszony /4.b./

Jó estét,jó estét
Sági biróné asszony,
Itthol van-e a lánya,
Az én kedves galambom.
Itthol van,ott bent van
A belső szobába,
Jóízűen aluszik
A paplancs ágyába.
Menjen be,költse fel,
Küldje el a bálba,
Zöld selöm szoknyáját
Kösse a derekára.
Zöld selöm szoknyáját
Kösse a derekára,
Szép brunell-cipőjét
Huzza a lábára.
Hangászok,hangászok,
Ságibeli hangászok,
Ezt a nótát röggelig,
Ma röggelig huzzátok.
Eressz ki kicsikém,
Eressz ki pihenni,
Szép brunell-cipőből
Vérömet kiönteni.
Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép brunell-cipőből
Véredet kiönteni.
Jó reggelt,jó reggelt,
Sági biróné asszony,
Ugyhallottam az éjjel,
Hogy meghalt a menyasszony.
Meghalt már,meghalt mér,
El is van temetve,
Az a hitvány rongy ember
Szenved a börtönbe.
Verje még az isten
Az oly édesanyát,
Ki estétől reggélíg
Bálba haggya a lányát.

Ezt a változatot tömörebben szebbnek tartjuk balladaibb tónusa miatt.amit elősegít a verszáró szerkezet is,vagyis nincs semmi utána,amivel fel akarná oldeni a tragikum feszültségét és grámaságát./sajnálatos,hogy Feket bécsi szép kiejtését nem tudom pontosan jelölni,de még akkor sem tudnám jól érzékelni hangzása szépségét/....A hangszalagon sok változat van,amelyket nem idézünk most, csupán megemlítem,hogy az Értényben gyűjtött/Ágyik Jánosnétól/ variáns versileg talán költőibbnek látszik,de a vége érzelmesebb zárásával lerontja a balladai élményt és hatást:"kész vagyok" kifejezés gyenge versfaragói beütésre vall.

A megsegett leány/töredék változata/

Zsuzsanna, Zsuzsanna,
Hajadon szép lánya,
Mért ojjan a ruhád,
Mért ojjan gyűrött már?

Anyám, ó, jó anyám!
Nem tehetek róla,
A szabó nem jól szab,
A varró nem jól varr.

Kocsisom, kocsisom!
Fogd be a lovakat,
Fogd be a lovakat,
A legjöböh futókat!

Kocsisom, kocsisom,
Vidd el a levelem,
Vidd el a levelet,
Bárófi hercegnek!

Ha reggel érkezel,
Tedd a párnájára,
Ha délbe érkezel,
Tedd a tányérjára!

Én délbe érkeztem,
Tányérjára tettem,
Én délbe érkeztem ~~szépírték~~
Tányérjára tettem.....

Somogyvár, a kupavári ásatások mellett dolgozó asszonyoktól , akik közül Turzó Istvánné/1939/ így folytatta a balladát:

Lányom, édes lányom!
Mi bajod érkezett?
Miért lett oj rövid
A szoknyád eleje?

Szabó nem jól szabta,
Varró nem jól varrat,
Verje meg az Isten,
Ki így elrontotta!
Verje meg, verje meg,
Veretlen ne hagyja,
Kilenc esztendeig
Hideg borzongassa!

Ha engem elfelejt,
Legyen földindulás,
Hadd jusson eszébe
A szeretőtartás.

Szegény Szűcs Mária,
Kiment a kiskertbe,
A méregpoharát
Vette a kezébe,
Virágok, virágok!
Édes szép virágok!
Ha én már nem leszek,
Ti is elnyiljatok!
Szólnak a harangok,
Szépen a templomba,
Szegény Szűcs Máriát
Most teszik a sirba.

Minden barna kislán
Vigyázzon magára,
Hogy be ne csapja őt
A kedves babája.

Londorvári Idol

Egy özvegyasszonnak
 Tizenkét lánya volt,
 A tizenkettedik
 Londorvári Idor volt.
 Idorkám, Idorkám!
 Mi annak az oka,
 Hogy a te szoknyádnak
 Hosszabb a hátulla?
 Szabó nem jó szabta,
 Varró nem jól varrta,
 Kirájfí Miklóska
 Eztet így akarta.
 Hóhérok, hóhérok!
 Vigyétek lányomat,
 Vigyétek lányomat
 Az akasztófára!
 Kedves édesanyám,
 Adj nekem egy napot!
 Egy napot, egy órát,
 Vagy egy félminutát.
 Sem napot, sem órát,
 Sem egy fél minutát,
 Vigyétek lányomat
 Az aksztófára!
 Jó napot, jó napot,
 Ismeretlen anyám!
 Hol van az én rózsám,
 A Londorvári Idorkám?
 Od van a szobába,
 Szívét vigasztalja,
 Szívét vigasztalja,
 Magát fitogatja.
 Voltam ott, nincsen ott
 Ismeretlen anyám,
 Hol van az én rózsám,
 Londorvári Idorkám?
 Od van a patakon,
 Lábát mosogatja,
 Lábát mosogatja,
 Magát vigasztalja.
 Voltam ott, nincsen ott
 Ismeretlen anyám,
 Hol van az én rózsám,
 Londorvári Idorkám?
 Bend van a szobába,
 Meg van az már halva,
 Színfehér paplannyal
 Van az letakarva.

Mit türöm, tagadom,
 benn van a szobába,
 Meg van az már halva,
 Fekszik az ágyába.

Akkor a vőlegény
 Kést fogott kezébe,
 Kezéből mellébe,
 Meléből szivébe.

Vérem a véreddel
 Egy patakba fojjék,
 Testem a testeddel
 Egy sirban nyugodjék.

Lelkem a lékeddal
 Egy Istent imádjon,
 Lelekem a lelkeddel
 Egy Isten imádjon!

Berzence, Huszti Antalné, 1909,
 Hányadi Istvánné, 1907,
 Borbanec Vendelné, 1911.

Landorvári Idolka
/Megesett lány/

Egy özvegyasszonnak
Tizenkét lány volt,
A tizenkettedik
Londonvári Idol volt.

Idorkám, Idorkám,
Mi annak az oka,
Hogy a te szoknyádnak
Hosszabb a hátulla.

Szabó nem jó szabta,
Varró nem jól varratm,
Kirájfi Miklóska
Ezért így akarta.

Hóhérok, hóhérok,
Vigyétek lányomat,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára.

Ó, anyám, jó anám,
Adj nékem egy napot,
Egy napot, egy órát,
Vagy fél minutát.

Se napot, se órát,
Sem egy fél minutát,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára.

Vérem a testeddel
Egy patakba fojlek
Testem a testeddel
Egy sírba nyugomjak.

Lelkém a lelkéddel /Egy istent imádjak//
Bérencé Huszics Antalné 1904. Hungarici Istváné, 1907.
Bérencé Huszics Antalné 1904. Hungarici Istváné, 1907.

Jó napot, jó napot!
Ismeretlen anyám,
Hol van az én rózsám,
Londorvár Idorkám?

Od van a szobába,
Szívét vigasztalja,
Szívét vigasztalja,
Magát mutogatja.

Voltam ott, nincsen ott,
Ismeretlen anyám,
Hol van az én rózsám,
Londorvári Idorkám?

Od van a patakon,
Lábát mosogatja,
Lábát mosogatja,
Magát vigasztalja.

Voltam ott, nincsen ott
Ismeretlen anyám,
Hol van az én rózsám,
Londorvár Idorkám?

Od vana szobába,
Meg van az már halva,
Sir-fehér paplennyal
Van az letakarva.

Mit türöm, tagadom,
Bend vana szobába,
Meg van az már halva,
Fekszik az ágyába.

Ekkor a vőlegény
Kézt fogott kezébe,
Kezéből mellébe,
Melléből szivábe.

Ó, édes szép lányom!

Mi annak az oka,

Zöld sejemruhádnak

Hosszabb a hátujja?

Szabó nem jó szabta,

Varró nem jó varrta,

Verje meg az Isten,

Aki elrontotta.

Szabó is jó szabta,

Varró is jó varrta,

Ó, édes szép lányom!

Te vagy annak oka.

Hóhérek, hóhérek!

Vigyétek lányomat,

Vigyétek lányomat

Az akasztófára!

.....

- Öreglak, Kiss Józsefné, 1928.

Ó, edes szép lányom!
Mi annak az oka,
Zöld sejemrunádnak
Hosszabb a hatujja?

Szabo nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Verje meg az Isten,
Aki elrontotta.

Szabó is jó szabta,
Varró is jó varrta,
Ó, edes szép lányom!
Te vagy ennek oka.

Honerek, hóhére!
Vigyétek lányomat,
Vigyétek lányomat
Az akasztórára!

.....

.. Oreglak, Kiss Józsefne, 1928.

A megesett lány

Jányom, jányom, jányom,
Kedves édesjányom!
Mér nincs neked kedved
A többi jányok közt?
Anyám, anyám, anyám!
Kedves édesanyám!
Mér nincs nekem kedvem,
Mint a többi jányokna?

Jányom, jányom, jányom,
Kedves édesjányom!
Vettem én teneked
Zöldfü kerék-szoknyát.
Zöldfü kerék-szoknyát,
Zöldfü kerék-szoknyát.

Lányom, lányom, lányom!
Kedves édeslányom!
Az eleje rövid,
Az eleje rövid,
A hátulla hosszú.
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta.

Jányom, jányom, jányom,
Kedves édesjányom!
Elejét, hátullát ~~Egyaránt szabattam.~~
Egyaránt szabattam.

Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Hogyan ismerte meg
A héthónapos terhem?

Lányom, lányom, lányom,

Kedves édeslányom!
Kivitetlej téged
Az akasztófa alá,
Az akasztófa alá,
A rózsás parragra!

Anyám, anyám, anyám,
Adjál csak egy úrat,
Hadd írhassek levelet
A Gyöngyvári úrnak!

Tesférem, tesférem!
Vidd el levelemet!
Ha délbe érsz oda,
Tedd az asztalára!
Ha reggel érsz oda,
Tedd az ablakába!
Ha este érsz oda,
Tedd az ágyfejébe!

Kocsisom, kocsisom,
Kedves fölhajtórom!
Fogd be paripánat,
Legszebb paripánat!
Elmennünk a rózsás parragra,
Az akasztófa alá.
Lassugjál, lassugjál,
Egervári mester!
Nem egyet vesztel el,
Hanem hármát vesztel.
Nem egyet vesztel el,
Hanem hármát vesztel.

Szenyér/Somogyzsitfa/, Tislér Antalné, 1898.

A Megesett lány új stílusú változatai

Idolkám, Idolkám!
Mi annak az oka,
Szép sejemszoknyádnak
Hosszu a hátujja?

A szabó jó szabta,
Varró is jó varrás,
Verje meg az Isten,
Aki elrontotta.

Verje meg, verje meg,
Veretlen ne hagyja,
Estétől reggelig
A hideg borzogassa.

És ha ez elhagyja,
Kapjon szívgyulladás,
Hadd emlegesse meg
A szép szeretőtartást!

Vörs, Szabó Jenőné, 1931.

Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Mér nincs neked kedved
A többi jányok közt?
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Mér nincs ollan ruhám,
Mint a többi jányoknak?
Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Vettem én tenéked
Zöldfü slamszoknyát.
Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Micsoda dolog az,
Az eleji rövid,
A hátulla hosszú?
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Hogyan ismerte meg
Négyhónapos terhem?
Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Elvitetlek téged
A rózsás parragra,
Akasztófa alá.
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Adj nekem egy órát,
Hadd írjak levelet
Meggyesi kis urfinak.
Bátyám, bátyám, bátyám,
Kedves édesbátyám!
Vidd el leveletem
meggyesi urfinak.

Ma reggel érsz oda,
Tedd az ablakába,
Há délbe érsz oda,
Tedd az asztalára,
Ma este érsz oda,
Tedd az ágyfejébe!
Kocsisom, kocsisom,
Kedves fölhajtórom!
Fogd be lovaimat,
Legszebb paripámat!
Hi is elmennyünk
A rózsás parragra,
Az akasztófa alá.
/már messziről kiabálja/
"lassugjál, lassugjál
Egervári mester!
Nem egyet veszszél,
Hanem hármát veszszél,
Nem egyet veszszél,
Hanem hármát veszszél.

Somogyzsitfa/Szenyér/, Tislér Antalné
1897.

(Szabóné Vilma a nagy titkot?) várt (szabóné?)!

Adjon isten szép Szabóné, jó napot!

A leányát keressük most, hol vagyon?

A leányom mosni ment a patakhoz,

Majd estére hazajön a galambom.

Szép Szabóné, bontsa le most az ágyat,

Adjon szállást most a fáradt zsandárnak.

Adok szállást és a fáradt zsandárnak,

Hadd pihenjen holnap délig az ágyon.

Szép Szabóné, mért véres a lepedő?

A leányom vére fojott az ágyra.

Megköszönjük a szállását, elmegyünk,

A leányát megkeressük, meg biz én.

Szabó Vilma bújdosik az erdőbe,

Elfáradott, le is ült egy fatörzsre,

Kilenc zsandár körüláll mos mögötte,

Vilma, Vilma mit keresel te itten?

Fáradt vagyok, ide gyűttem pihenni,

A lelkeket meg akarom nyugtatni.

Vilma, Vilma azt a kutya mindenit,

Hová titted a szép kisgyermekeid

Szabó Vilma a zsandárnak válaszol,

Gyermekeim az anyámmal van otthol.

Vilma, Vilma, ne tagadd a nagy titkot,

Az ágyadon a lepedő véres volt.

Szabó Vilma nagyon megijedett most,

Hogy megtudta a zsandár a nagy titkot,

Egyet dobtam a Tiszának méjébe,

Egyet meg a gyolcslepedőn megöltem.

Vilma, Vilma, nem fájt-e most a szived,

Hogy megölted a két kisgyermekedet?

Dehogy nem fájt, talán most meg is reped,

Hogy megöltem a két kisgyermekemet.

Szabó Vilmát a zsandárok megkötötték,

A faluban imígyen úgy kísérték

A kapuba mindenki most úgy nézi,

Szabó Vilmát kilenc zsandár kíséri.

A szomszédok szaladnak Szabónéhoz,

Hogy a lányát kilenc zsandár most hajtja,

A Szabóné sirval kiált utánnuk,

Hová hajtják egyetlen violámat?

Édesanyám, ne sirasson engemet,
Kilenc zsandár megkötözött engemet,
Édesanyám, árva szivem meghasad,
Amíg élek, szenvedem én a vasat.

A Szabóné sirva megy a szbába,
A két kezét feje fölé kapcsolja,
Jaj, ⁺stenem, vedd hozzád a lelkeket,
Elvitték az egyetlen gyermekemet.

Szabó Vilmát a zsandárok elvitték,
Betették az ilovai börtönbe,
Ilovai sötét börtön, de kemény,
Igy jár aki gyermekeit megöle.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

(Dr. Fekete László ritka, szinte egyetlen lelet Somogyban.) Különleges-sége, hogy a más téjon találtak tartalmával nem találunk közeli szövegegyezést, pl. a Landorvári Dorka balladájával, amely a "megesett lány" típusuk közé tartozik. Felhívja a figyelmet viszont a lényegi egyezésre, melyből megállapíthatjuk, hogy a ennek a balladának is tragikum-magja asznos a többi változatával, nevezetesen az elválasztott szeretők drámai feszültségű szerelemi tragédiája. A somogyi variáns Mátyás király személyéhez fűzi az eseményt.... A népköltészet egyik legjellemzőbb motívuma, a karakia madárral küldött levél, ebben a balladában is mesteri alkalmazást nyer..... Az idők folyamán kisebb szépség-hibák is becsusztak a sorok közé, pl. a "megirta levelet"-et az előző sorvégi "egy felet"-hez rimelteti, pedig az feltehetően "levelét" volt annak előtte/a rimtelan korban?/. Az "a levelet" semmiképp sem lehetett, mert az szótagbővülést eredményezett volna. Egyébként a rimtelenség-megkétére vall az ezek után következő két torzónak látszó strófa is.

Landorvári Dorka

Leányom, leányo,
Édes szép leányom!
Mi dolog lehet az,
Hogy a selyem ruhád
Elől kurtábbodik,
Hátul hosszabbodik,
Szép karcsu dereked
Igen vastagodik?
Anyám, anyám,
Édes asszonyanyám!
Mit tűröm tagadom,
Ha ki kell vallanom:
Szabó nem jól szabtam,
Varró nem jól varrta.
Csak aztat kérdezem,
Mi dolog lehet a?
Anyám, édesanyám,
Édes asszonyanyám!
Dunavizet ittam,
Attól jól meghiztam.
Nem kérdezem én azt,
Mit ettél, mit ittál;
Csak aztat kérdezem,
Mi dolog lehet a?
Mit tűröm, tagadom,
Ha ki kell vallanom;
Király Kis Miklósnek
Ágyára feküdtem;
Szerelembe estem!
No ringyó, no szajha,
Mindjárt elvitettek
Nyaka-vágó hídra,
Nyaka-vágó hídra,
Rózsás kis pallagra.
Anyám, édesanyám,
Édes asszonyanyám.
Vérjál hát egy órát
Hadd irjak levelet
Király Kis Miklósnek,
Hadd küldjem el eztet!
Madérkám, madérkám,
Csecsozó madérkám.
Vidd el e levelet
Király Kis Miklósnek;
Ha ebéden éred,

tedd az asztalára,
Ha vacsorán éred
Tedd az ablakába.
Ebéden találsz,
Asztalára tette;
Király Kis Miklóska
Mingyárt elolvasta.
Mondja kocsisának,
legjobb fullajtárnek,
Kocsisom, kocsisom,
Legjobb fullajtárom,
Fogd be nyolc lovatam,
Hozzuk el Dorkámat!
Jó nap isten jó nap.
Landorvárainé!
Hol van az én Dorkám,
Szivem és violám?
Elment a szomszédbe
Leánypajtásához
Bucszni, bucsuzni,
Leánypajtásitól.
Jó nap. isten jó nap,
Landorvárainé!
Nincs ott az én Dorkám,
Szivem és violám.
Kiment a kis kertbe,
Rózsákat tördekget,
Rózsákat türdelget
Selyem keszkenőbe,.
Jó nap. isten jó nap,
Landorvárainé!
Nincs ott az én Dorkám
Szivem és violám.
Mit tűröm, tagadom,
Ha ki kell vallanom,
Nyaka-vágó hidon,
Rózsás kis pallagon,!
Jó nap isten, jó nap
Édes kedves Dorkám!
Édes kedves Dorkám!
Szivem és violám!
Vérem a véreddel
Egy patakban folyon
Lelkem a lekkeddel
Egy istent imádjon,

Testem a testeddel
Egy sirtak nyugodjon.
A mi kiadedünk is
Oltártetejében!
Három szál rozsmaring
Nyílt ki a fejében,
Oda ment az anyja,
Hogy majd leszakitja;
Menj innen, menj innen
Te átkozott anya,
Nem egyet ölettel,
Hármat veszejtettél

Szenna:

Landorvári Idolka

Mike Margit 34.é.

Egy asszonynak vala tizenkét leány;
Legkisebbik vala Landorvári Idolka.
Landorvári Idolkát Mátyás király szerette,
Mátyás király szerette, sehol sem lelhetette.
Adj anyám, adj anyám egy órát, egy felet!
Ez alatt az Idolka megírta a levelet.
Fecském, édes fecském, vidd el a levelem,
Add Mátyás királynak!
Ha délben érsz oda, tedd a tányérjára,
Ha este érsz oda, tedd az ablakába!
A kis fecske-madár délben odaérkezett,
Odatáa a levelet a Mátyás királynak.
A Mátyás királynak jóizü falatja,
Jóizü falatja kiesett a tányérba...
Kocsisom, kocsisom, fogd be hat lovadat,
A hat lovam közül, azt is a legjobbat!
Ugy menjünk, mint a szél, vagy, mint a gondolat,
Ne ugy menj, mint a szél, hanem, mint gondolat,
Hadd érjem életben az én galambomat!
Jó estét, jó estét ismeretlen anya!
Hol van az én rózsám, a Landorvári Idolka?
Kiment a patakra fehér lábát mosni,
Fehér lábát mosni, szivét vigasztalni.
Kimegy a királyfi, mindenhol keresi,
Mindenhol, keresi, sehol sem lelheti.
Nincsen ott, nincsen ott ismeretlen anya!
Hol van az én rózsám, a Landorvári Idolka?
Kiment a kiskertbe fehér rózsát szedni,
Fehér rózsát szedni, gyöngykoszorút kötni.
Kimegy a királyfi, mindenhol keresi,
Mindenhol keresi, sehol sem ölelheti.
Nincsen ott, nincsen ott ó te gonosz anya,
Hol van az én rózsám, a Landorvári Idolka?
Mi türés-tagadás, meg kell már mondanom,
Bent van a szobába, a gyászos koporsójába.
Bemegy a királyfi, szive fájdalmába,
Szive fájdalmába kést szurván magába:
Testem atesteddel egy sirba nyugodjon,
Lelkem a lelkeddel egy istent imádjoni!

Ezt a balladát azért közöltük megegyeszer, mert ugyanattól a személytől vettük fel 18 évvel később/Mike Margit, Tóth Ferencné/.Lényeges tartalmi változást nem tapasztalhatunk, de azért érdemes megfigyelni a szövegben előforduló módosulásokat, szavak cserélődését, azok ritmusváltozásait; már a cím-névben is van némi változás: a kislánykori emlékezés még Landorváriról beszél, s a jelenlegiben már Landorvárit említ/mint más tájon is emlegetik/....E jelenséget is megragadjuk arra, hogy a már említett szöveg és dallam variálódást, módosulást/sok esetben torzulást, esetleg bővülést/ ismét szóvá tegyük, mint olyan szímtómát amely létrehozta a magyar nép dallam és szövegvilágának sok ezerszínűségét....Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy szinte azonos időben gyűjthettük-egy 62 éves juhásztól-ugyanazt a balladát. Ennek viszont az a különlegessége, hogy a "megesett leány" típusaikkal egyezik meg szövegileg és névhasználata is azonos a zentai Király kis Miklós névvel. Tartalmilag szintén egyezik egy másik somogyi változattal -a Káver Katalinnal-/Mosdós/, de ott meg a névemlítés más: Gyöngyvári János. Hasonlításként olvassuk csak el a szöllősgyőröki változatot:

Mari Mari, Győri Mari felöltözött fehérbe,
Ugy ment el az, úgy ment el a zöldleveles erdőbe.
Édesanyja azt sem tudja, merre jár a szép Mariska,
Csak a hire jár utána, agyonlőtte babája.
Édesanyja azt sem tudja, merre jár a szép Mariska,
Csak a hire jár utána, agyonlőtte babája.

Nyisd ki anyám, nyisd ki anyám zöldre füstött kapudat,
Ereszd be rajt, ereszd be rajt félig meghalt lányodat!
Vesd be néki az ágyadat, fektesd bele szép lányodat,
Hadd fösse be piros vérrel fehér slingölt dunyhádat.
Vesd be néki az ágyadat, fektesd bele szép lányodat,
Hadd fösse be piros vérrel fehér skingölt dunyhádat!

Halálra táncoltatott lány

Jó estét, jó estét
Sági biróné asszony!
Itthon van-e a lánya,
Az kedves angyalom?

Itthon van, ott benn van
A belső szobába,
Jóízűen alszik
A paplanos ágyába.

Mennyen be költse fel,
Külgye el a bálba,
Szép selem szoknyáját
Kösse a derekára.

Sokarany gyűrűjét
Huzza az ujjára,
Szép brunér cipőjét
Huzza fel a lábára.

Hangászo, hangászok,
Ságibeli hangászok,
Ságibeli hangászok
Ma reggelig huzzátok.

Most mulatok kedvenre
Sági biró lányával,
Sági biró lányával,
Az én kedvesvrózsémmal.

Picikém, picikém,
Erressz ki pihennyi,
Szép brunér cipőből
Véremet kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép brunér cipőből
Véredet kiönteni.

Vergye meg az isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Nem látja a lányát.

Estevelbocsáttya,
Reggelig nem láttya,
Reggel nyóc órára
Csak halva találja.

Még a más vendégnek
Huzzák a vigenót,
Sági Mariskának
Huzzák a haldoklót.

Már a szép lányoknak
Hajnalt muzsikálnak,
Sági Mariskának
Koporsót csinýának.

Jó reggel, jó reggelt
Sági biróné asszony,
Azt hallottuk az este,
Hogynmeghalt a menyasszony.
Meghalt már, meghalt már,
El is van temetve,
Ez a hitvány rongy-ember
Szenvedca börtönbe.

/ Gyilkosságok, rémtörténetek /

223.

Ezernyolczáznegyvennyolcadik évbe,
Rémhir jött a Dunántúlról vidékbe,
Mert mindenkit felfúj a nagy gazdagság,
Mert mindenkit elcsábit a pajkosság.

Diószegi Máté nagy tisztességgel
Szép időt ért kedves feleségével.
Ő arra sohase rá se gondolva,
Fia legyen az egyetlen gyilkossa.

Szép csüdesen fálnyította a zajtót,
Mosolyogva nézett a nyolc alvóra,
Hamarjába felemelte baltáját,
Egy csapásra agyonütté jó apját.

Édesanyja, ki jóízűen aludva,
Annak is a fejére nagyot sujtott,
Ő eccörre ki jis adta a lölkét,
Fia által hagyta el a zéletét.

A hat tevéreje méi álmát alussza,
Kettő fejét mingyá szét is hasítja,
Masik négyet leggyenként verte agyon,
Csak azt mondja, rám marad most a vagyon.

Hogy a dolgot itten senki ne tudja,
Cigányokkal a nótáját húzatja,
Mikor magát ottan jó kimulatta,
Reggel korán visszateért a tanyára.

Nagy lármát csap, hogy más is jönne oda,
Meggyilkulták az egész családjukat.
A szomszédok rikoltozva kijáltják,
Hogy ők eztet velük sose csinálták.

~~Országos Biblióthék Társaság, 1913.~~

Egy csendőr a főbirónak jelenti,
Jegyzőkönyvet hamarjába fölvenni,
A holtakat a hullaházba elvinni!

Holtak testét mostan ottan bonculják,
A doktorok az esetet sajnálják,
És azután koporsóba berakják,
Egymás mellé áncák nyolcnak a sírját.

Szépen szól a vásárhelyi nagy harang,
Húzza aztat gyönyörű szép hát galamb,
Azok húzzák azt a szomorú verset,
Most temetik a nyolc meggyilkolt testet.

A rabokat a börtönbe vallatják,
Csak azt mondják, hogy ők eztet nem tették,
Diószegit igen nagyon szerették.

A főbiró azt gongolta magába,
A fickó lesz a családnak gyilkosa.

A Flóriánt hamarosan lefogták,
Gyilkos testét hamar ki is vallatták,
Azért tettem én ezt a gyilkosságot,
Hogy magamra irassam a jószágot.

Most te betyár bevallod a bűnödet,
Furcsán vesszük mi el az életedet,
Kivirágzott már régen a bitófe,
A hóhér a csontodat ropogtassa.

A Flórián búslakodik magába,
Vásárhelyi sötét börtön árnyába,
Szánja-bánja elküvetett tetteit,
Siratgatja szülejit, teférjeit.

A Flóriánt kényszerítettik imára,
De egy szó se jött fonyhatt ajakára,
Jó barátim megt rólam tanuljatok,
A szülőkkel mindig csak jól bánjatok.

Mit szenved egy édesanya értetek,
Gyilkosságom szivetekbe vegyétek.
Jó barátim most már istenveletek,
Én most már a túlvilágra sietek,
Magszenvedtem elküvetett bűnömérem,
És azután fölrántotta a hóhér.

Csuróp, Zorveby Tents, 1915.

Szabó Vilma

Szabó Vilma kiment az erdőbe,
Igyenössen a cidrusfa tövébe,
Valahányszor kiáltottam neki,
Szafladj Vilma, mer meglát valaki.

Szabó Vilma nem vötte tréfára,
Igyenössen a bakonyi csárdába,
Csaplárosné asz mondja a lányának,
Két liter bort hozzál a Vilmának.

Szabó Vilma meg nem itta a borát,
Zsandárkáplár elkiáltja magát,
Zsandárkáplár elkiáltja magát,
Hopp, legények megfogtuk a Vilmát.

Szabó Vilmát kilenc zsandár kíséri,
Édesanyja az ajtóba nézi,
Vald be lányom, vald be a bűnödöt,
Hová tötted négy szép gyermekedet?
Kettőt töttem cidrusfa tövébe,
Harmadikat a Tisza fenekére,
Negyediknek a gyilkossa mozs vagyok,
Kedves édesanyám, örökös rah vagyok,
edves, édeslányom, nem fáj-e tenéked,
Hová tettetted négy szép gyermekedet?
Dehagy nem fáj, talán meg is hasad,

Kedves édesanyám mozs verik a vasat. / Kosda Istvánné. (Borjence) 158

Szabó Vilma

Szabó Vilma kiment az erdőbe,
Igyenössen a cidrusfa tövébe,
Valahányszor kiáltottam neki,
Szafladj Vilma, mer meglát valaki.

Szabó Vilma nem vötte tréfára,
Igyenössen a bakonyi csárdába,
Csaplárosné asz mondja a lányának,
Két liter bort hozzál a Vilmának.

Szabó Vilma meg nem itta a borát,
Zsandárkáplár elkiáltja magát,
Zsandárkáplár elkiáltja magát,
Hopp, legények megfögtük a Vilmát,
Szabó Vilmát kilenc zsandár kíséri,

Édesanyja az ajtóba nézi,
Vald be lányom, vald be a bűnödöt,
Hová tötted négy szép gyermekedet?
Kettöt töttem cidrusfa tövébe,
Harmadikat a Tisza fenekére,
Negyediknek a gyilkossa mozs vagyok,
Kedves édesanyám, örökös rab vagyok,
edves, édeslányom, nem fáj-e tenéked,
Hová tettetted négy szép gyermekedet?
Dehagy nem fáj, talán meg is hasad,

Kedves édesanyám mozs verik a vasat / Kosda Istvánné. (Borjence) 158

Szabó Vilma

Amott messze dörög az ég alja,
Szabó Vilma paradicson-alma,
Nem jó üze vagyon az almának,
Kit a Vilma választott magána.

Szabó Vilmát nem az anyja szülte,
A kiskertbe rózsafa termette,
Rózsafának ojjan a szokása,
Télen,nyáron zöldellik az ága.

Szabo Vilma nem fáj-e a szived,
Hová titted három gyermekedet?
Eggyet tettem rózsafa tövébe,
Kettőt meg a Fizza fenekére,

Szabó Vilma nem fáj-e a szived,
Hogy megölted három gyermekedet?
Dehogy nem fáj,talán meg is hasad,
Halálomig zörgetem a vasat.

Szabó Vilmát hat zsandár kíséri,
Szerettője az ablakon nézi,
Ne názd babám sanyaru életemet,
Mind teérted szenvedem ezeket,

Szabó Vilma haza üzent anyjának,
Fodros vánkost küldjön fejelajának,
De az anyja visszaüzent lányának,
Bodor haját hajtsa feje aljára.

Tikos,Nagy Kálmánné,1808

János bácsi, ha befogja négy szürke lovát,
Azon viszi Ilovába Marcsa leányát.
Marcsa lányom, édes lányom! valld be bűnödöt!
Hová tetted három ártatlan kisdédöt?
Kettőt tettem cidrusfának méjjen tövébe,
Egyet meg a Nilus fojó szélezs vizébe!

"Azér vitte az Ilovába ezt a lányt, a lányát, mer a gyerekeit
étette, elemészttette a gyerkeiket: a zapyának köllött évinni
az ilovai börtönbe"

Osztopán, Farkas István, 1916.

Szenna:Fekete

József 76 é.

Szabó Vilma

33
Sm I: Könyv 1975.

Szabó Vilmát nem az anyja szülte,
Kis kertembe rózsafa termette,
Áldott legyen /a/ rózsafa bimbója,
Ki a Szabó Vilmát kinyilotta.
Szabó Vilma kiment az erdőbe,
Ráfeküdt a hársfa levelére,
Egyt-kettőt kiáltottam néki,
Kelj föl Vilma, mer meglát valaki.
Szabó vilma nem vette tréfára,
Beballag a közeli csárdába,
Sirva mondja a csaplárosnénak,
Tíz liter bort hozzon a Vilmának.
Még a bora felét meg se itta,
Kilenc zsandár az ajtót benyitja,
Szabó vilma tedd össze a kezöd,
Valld ki ezt a csekél büneidöt.
Szabó Vilma piros pántlikája,
Megakadt a kapu félfájába,
Sirva mondja a zsandár-káplárnak,
Eressze el piros pántlikámat.
Szabó Vilmát hat zsandár kíséri,
Szeretője az ablakon nézi.
Ne nézzd babám gyászos életemöt,
Mind teerted szenvedem ezéköt.
Szabó Vilma fáj-e még a szived,
Bánod-e a három gyermeködet,
Hogyne fájna, talánn meg is hasad,
Most is azért zörgetöm a vasat.
Szabó Vilma tedd össze a kezöd
Valld ki ezt a csekél büneidöt.
Valld ki ezt a csekél büneidöt,
Hová tötted három gyermeködet.
Kettőt tettem a Tisza fenekére,
Harmadikat jászos temetőbe...

Ez az ujkeletű ballada általánosan elterjedt az egész országban. Somogyban és környékén igen sok változata van meg jelenben is. Ha nem is tartozik a legszebb példányok közé, de nem értéktelen variáns, bár dallama a népi és műdal határán mozog. Ennek a témának Európa-szerte vannak változatai. Egyes kutatók szerint a magyarban is lehetett archaikusabb változata.

Torvaj:Kerekesné

48.é.

Szabó Vilma

Szabó Vilmát két csendőrvallassa,
Szeretője az ajtón hallgassa,
Valld ki Vilma minden büneidet,
Hová tötted három gyermekedet.
Egyet tettem a diófa tövébe,
A másikat a Tisza fenekére,
Harmadiknak most vagyok gyilkossa,
Jaj istenem, de nagy bünt okoztam!
Zörög a nád a Tisza szélébe,
Szabó Vilmát viszik a tömlöcbe,
Réverik a hatvanötös vasat,
Szeretője szive majd meghasad...

Ennek a töredék-versnek a záróserai a szerető pozitív érzését tükrözik, ellentétben sok változat hangjával, ahol is a legény passzív viselkedése a leány-anya iránt hangolja az olvasót... Érdekes, hogy Virkár Béla majdnem panaszosan említi, hogy kevés változatban találta meg

Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Mér nincs neked kedved
A többi jányok közt?
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Mér nincs ollan ruhám,
Mint a többi jányoknak?
Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Vettem én tenéked
Zöldfü slem szoknyát.
Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Micsoda dolog az,
Az eleji rövid,
A hátulla hosszú?
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Hogyan ismerte meg
Négyhónapos terhem?
Lányom, lányom, lányom,
Kedves édeslányom!
Elvitetlek téged
A rózsás parragra,
Akasztófa alá.
Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Adj nekem egy órát,
Hadd irjak levelet
Meggyesi kis urfinak.
Bátyám, bátyám, bátyám,
Kedves édesbátyám!
Vidd el leveleimet
meggyesi urfinak.

Ma reggel érsz oda,
Tedd az ablakába,
Ha délbe érsz oda,
Tedd az asztalára,
Ma este érsz oda,
Tedd az ágyfejébe!
Kocsisom, kocsiom,
Kedves fölajtárom!
Fogd be lovaimat,
Legszebb paripámat!
Mi is elmennyünk
A rózsás parragra,
Az akasztófa alá.
/már messziről kiabálja/
Lassugjál, lassugjál
Egervári mester!
Nem egyet veszszél,
Hanem hármát veszszél,
Nem egyet veszszél,
Hanem hármát veszszél.

Somogyzitfa/Szenyér/, Tislér Antalné

1897.

Londorvári Idolke
/Megesett lány/

Egy özvegyasszonnek
Tizenkét lány volt,
A tizenkettedik
Londonvári Idol volt.

Idorkám, Idorkám,
Mi annak az oka,
Hogy a te szoknyádnak
Hosszabb a hátulla.

Szabó nem jó szabta,
Varró nem jól varratm,
Kiráji Miklóska
Ezét így akarta.

Hóhérok, hóhérok,
Vigyétek lányomat,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára.

Ó, anyám, jó anám,
Adj nékem egy napot,
Egy napot, egy órát,
Vagy fél minutát.

Se napot, se órát,
Sem egy fél minutát,
Vigyétek lányomat

Az akasztófára.

*Venem a térséddel
Egy patakba fűjök,
Testem a testeddel
Egy sírba nyugodjék.*

Lehem a lelkeddel / Egy Istent imádjunk /

*Bozence Huszics Antalmé 1904; Hungarói Istváné, 1907.
Bozence Vándoré, 1911*

Jó napot, jó napot!
Ismeretlen anyám,
Hol van az én rózsám,
Londorvár Idorkám?

Od van a szobába,
Szívét vigasztalja,
Szívét vigasztalja,
Magát mutogatja.

Voltam ott, náncsen ott,
Ismeretlen anyám,
Hol van az én rózsám,
Londorvái Idorkám?

Od van a patakon,
Lábát mosogatja,
Lábát mosogatja,
Magát vigasztalja.

Voltam ott, nincsen ott
Ismeretlen anyám,
Hol van az én rózsám,
Londorvár Idorkám?

Od van a szobába,
Meg van az már halva,
Sír-fehér paplennyal
Van az letakarva.

Mit tűröm, tagadom,
Bend van a szobába,
Meg van az már halva,
Fekszik az ágyába.

Ekkor a vőlegény
Kést fogott kezébe,
Kezéből mellébe,
Melléből szívába.

Novák Jósi

Vadaskertben istálló áll magába,
Ott történt a Novák Jósi halála,
Nem volt, aki magát Jósit megvédje,
A magtáros péntek este megölte.

A magtárost három sandár kíséri,
Felesége az ajtóból őt nézi,
Ne nézd, ne nézd a gyászos életemet,
Mind Jósiért szenvedem én ezeket.

A szatmári börtönajtó de sárga,
Oda van a magtáros ur bezárva,
A szatmári börtönajtó repedj meg,
Magtáros ur sose szabaduljál meg.

Csurgó, Borbély Teréz, 1913.

- "történt 1909-ben" -

164

Ezernyolcszáznegyvenhatodik évbe,
Mi történt az aradi szűrűskertbe?
Farkas Julcsa föllepet az asztalra,
Igyenössen belelepett a dobba.

Mikor ezt a szertője meglátta,
A két kezét a fejére kancsolta,
Gepesz uramáljon meg a masina,
Szep kedvesem beleesett a dobba.

Janos bácsi, vegyen kia nagy donnoi,
Mentse meg a szép leányéletemet!
Mentenélek szép Juliskám, nem lehet,
Mer a nagy dob összeroncolt tegedet.

Farkas Julcsát kivettek a nagy dobból,
Föltötték a hosszú, piros asztalra,
Pirozs vére ugy fojik, mint a patak,
Szeretteje gyenge szive meghasad.

Farkas Julcsát föltötték a kocsira
Elvitték az Ungár doktor udvarba,
Ungár doktor feire néz es azt mondja,
Ennek csak a jo Isten az orvosa.

Farkas Julcsát föltötték a kocsira,
Elvitték az édesanyja házához,
Pirozs vere mindig foj, mint a patak,
Édesanyja gyönge szive meghasad.

Szena, Pap Deák Imrené, 1908

165

Farkas Julcsa

Ezernyócszáznegyvennyócban,
Mi történt a Zinger orvos udvarban!?
Szép Juliska fellépett az asztalra,
Egyenessen belelépett a dobba.

Mikor eztet Pista bátyja meglátta,
Fölkiáltott, álljon meg a masina!
Fölkiáltott, állítsák le a gépet,
Mentsék meg a szép leány életemet!

Farkas Julcsát fölteszik a kocsira,
Beviszik a Zinger orvos udvarba,
Zinger orvos hátra fordul és így szól,
Ennek csak a jó Isten az orvosa.

Farkaséknál kigyulladt a mécsvilág,
Talán bizony szép Juliskát virrasszák,
Gyermekek lányok, mi is elmegyünk oda,
Gyöngykoszorút kössünk a jobb vállára.

Farkaséknál kisöpörték az utcát,
Talán bizony, szép Juliskát viszik már,
Elől viszik fekete gyászlobogót,
Utánna az arany színű koporsót.

Szócsénypuszta, Vida Istvánné, 1926.

A megesett lány

Jányom, jányom, jányom,
Kedves édesjányom!
Mér nincs neked kedved
A többi jányok közt?

Anyám, anyám, anyám!
Kedves édesanyám!
Mér nincs nekem kedvem,
Mint a többi jányokna?

Jányom, jányom, jányom,
Kedves édesjányom!
Vettem én teneked
Zöldfü kerék-szoknyát.
Zöldfü kerék-szoknyát,
Zöldfü kerék-szoknyát.

Lányom, lányom, lányom!
Kedves édeslányom!
Az eleje rövid,
Az eleje rövid,
A hátulla hosszú.

Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta.

Jányom, jányom, jányom,
Kedves édesjányom!
Elejét, hátullát ~~Egyaránt szabattam~~
Egyaránt szabattam.

Anyám, anyám, anyám,
Kedves édesanyám!
Hogyan ismerte meg
A héthónapos terhem?

Lányom, lányom, lányom,

Kedves édeslányom!

Kivitetlek téged
Az akasztófa alá,
Az akasztófa alá,
A rózsás parragra!

Anyám, anyám, anyám,

Adjál csak egy űrát,
Hadd írhassek levelet

A Gyöngyvári úrnak!

Tesférem, tesférem!

Vidd el leveletem!
Ha délbe érsz oda,
Tedd az asztalára!

Ha reggel érsz oda,
Tedd az ablakába!

Ha este érsz oda,

Tedd az égyfejébe!

Kocsisom, kocsisom,

Kedves fölhajtárom!

Fogd be paripámat,

Legszebb paripámat!

Elmennyünk a rózsás parragra,

Az akasztófa alá.

Lassugjál, lassugjál,

Egervári mester!

Nem egyet vesztel el,

Hanem hármat vesztel.

Nem egyet vesztel el,

Hanem hármat vesztel.

Szenyér/Somogyzsitfa/, Tislér Antalné, 1898.

939.
779. ~~otóziás dal~~ 277

Urfi és az árva

(~~hajt. kiskertekhez~~ 2)
230

Olvad a hó, tavasz akar lenni,
De szeretnék kék ibolya lenni.
Kinyílnék a zanyám kiskertjébe,
De maj még a bánat kebelébe.

Gyulám, Gyulám, életem reménye,
Nálad nélkül nincs a napnak fénye.
Te egy urfi, én egy árva lányka,
Árvaságom szivedet kívánja.

Gyulám, Gyulám nézz fel a zsekre,
Fel is néztem, mikor megcsaltalak,
De már most a zúristenre hagylak.

A világon mennyi szalma terem,
Rohaggyon el mind a te ágyadon,
Asszem legyen elég orvoságod,
Fekete föld legyen a zervosod.

Lányok, lányok rólsam tanuljatok,
A legénynek csókot ne adjatok,
Mer a csókja kiharja szivedet,
Elveszi a leányéletedet.

Sávoly-Hajdu Gyula, 1884.

*Rövidke: amit lebetűre másolt
in a hófehér pl. g. úpt. fal. ú. (1884. évi)
mégis az előírásnak felel, mivel a
fel. fal. ú. feltételre a pl. ú. ú. ú.
előzetten írt.*

Szilvonyi Keltia

~~237~~ 229

2/

Kund Béla
Halled pajtás, halled pajtás, fajszi kertő mi történt?
A Kund Bélát, a Kund Bélát az erdőbe meglütték.
Az erdőssze odament a fajssóra,
A Kund Béla, a Kund Béla szegze volt már rongyolva.
A Kund Bélát, a Kund Bélát föltették kocsiro,
Vitte asztat Somogyfajszara négy fekete paripa.
Piroza vére uty fojik, mind a patak,
Felesége, de gyermekeji gyenge szive mekhasad.

1992/26

~~—Kund Bélát Juhász András lütte agyon. Uttyát áta, mer disznókat
lopott, és kérte Juhász András, hogy ne vegye el tüllo a disznókat.
És ezér agyonlüttele a disznókat meg hajtotta tovább Juhász András.
Apám mesélte. Szülőjim Kovácsiba laktak/Pajsz mellett/.~~

Hódoshát Horváth Györgyné, Kesztyén Urane, 1898.

1/ 225

~~238~~

228

Rémcséges hirt kűzlettek az ujságok,
Mit követtek el a kóbor cigányok.
A Bánati pusztának a sarkába,
Áll egy csárda egyedül egymagába.
Szarvas István volt annak a gazdája,
Jobb oldalán felesége és lánya.
Péntek este kiloncre járt az óra,
Alvóra tér az anyus és Teruska.
Szarvas István borér megy a pincébe,
Nagy sikoltás jött egyszer a fülébe.
Szarvas István visszatér a lakásba,
Feleségét ott má halva találta,
Csintén a lány, az is ki volt végezvel,
Csabáni kocsi ott hever a sűtétbe.
Bemenekül a hátulsó szobába,
Mind hiába, hogy a sajtót rázárta,
Mer aszt is baltával befeszítették,
Szarvas István életét is elvették.
Im mint, aki jól végazta a dolgát,
Rájadúsul fűlgyujtották a házát,
Tűz láttára összemantek a népek,
Bisztoz, eztet kóbor cigány tehette.

169

Az országnak minden kébor cigányát,
Csakhamar házaszotta a sziddárság.

Hódolat, Komótt György
Kesztyű Öné (1898)

1898
"Most 55 éves házasság vagyok, és történt 16 éves koromban/1914/.
Este tollat fosztottunk és oda való segéd - mer ezek bogárok voltak,
ezek a Jurávicsek - haza ment és az hozta ide híri Dánosból, az
a segéd, Le vót neki nyomtatva és danugatta, amig ni fosztottunk".

170

Szófok:

Nagy Jánosné
3 éves

Hallottátok, Nemesbükkön a hire,
Lechner Imre kisebb fiját lelőtte,
Rozsdás pisztoját akarta fényesíteni,
Nem akart a fija gyilkosa lenni.
Édesanyja véréből felnevelte,
Lőcsolgatja, csókolgatja, ébreszti,
Nem mosolyog, nem szól édesanyja szavára,
Halántékát éles gojó átjárta.
Jön a péntek, jön a szombat, vasárnap.
Söpörnek a nemesbükki leányok,
Söpörjétek lányok el a házunk elejét,
Vigyétek el szívem fájó keservét.
Testvérejm gyászfekete ruhában,
Jó szüleim állnak szépen sorában,
Testvérejm, jó szülejm isten veletek,
Már én többé nem játszom tikóztetek.
Nemesbükki temetőben új sír van,
A végében koszorúzott kereszt van,
Édesanyák, édesapák olvassátok el,
Gondviselést sose felejtétek el.

✓ Otthon a szülőfalumban hallottam, 12 éves voltam...z igaz volt. Szomszédok
voltunk közvetlen. Ruzsicska Mihály zsidó kereskedő írta össze, ahogy ez
megtörtént. Ez történt Nemesbükkön 42-ben és én most 43 éves vagyok/1971/.
1930-ban születtem, olyan 12 éves lehettem/

Ime egészen jelen korunkhoz közel is költenek néha falusi versfaragók balla-
dás hangvételű verseket, amelyeket aztán a nép meg is énekelt. Ez a gyenge
versfaragvány természetesen messze esett még újabb keletű rokonaitól is, csak
mint nemrég született költeményt idéztük a sok közül az egyiket.

Lázár csöndér

Ezernyolcszáznyolcvannyolcadik évbe,
Mi történt a zalacsányi községbe,
Lázár csöndér fegyvert fogott kezébe,
Igyenessen kísétált a kiskertbe,

Letette ő melleje a sapkáját,
Abba tette a zsebkését és óráját,
Abba tette a zsebkését és óráját,
Aztán szivének szegezte puskáját.

Az alföldről megjöttek a nagy urak,
Lázár csöndért azonnal felboncolták,
Pirozs vére folik, mind a gyöngypatak,
Édesanyja gyöngye szive meghasad.

Kivirágzott a zalacsányi laktanya,
Lázár csöndért kitették az udvarra,
Koporsója barnára van kifösdeve,
Csöndérbarátjai sirval állnak mellette.

Kivirágzott a zalacsányi temető,
Lázár csöndért abba tették legelő,
A síhalmán dupla szekfü nyildogál,
Feje fölött a jó anyja sirdogál.

Édesanyja kiment a temetőbe,
nefelejcskoszorut vitt ki kezébe,
Nem találta a jó fia sírhalmát,
Hová tegye nefelejcskoszoruját.

Horvátkút, Térdig Ilona, 1888.

Gilroy's beam

224.

/ Szarvas gazda /?

Rémséges hírt közöltek az újságok,
Mit elkövettek a kóbor cigányok.
A faluban több helyen egymás után
Varázdálkodik az elvedult polgár.

Péntek este kilencet üt az óra,
Szarvas gazda maga volt egymagába,
Szarvas gazda maga volt egymagába,
Csak azt várja, jön vendég a csárdába.

Nem is sokat köllött neki várnia,
Hamar megjött egy nagy cigány-karaván,
A cigányok italt kértek szaporán,
Pedig vérré volt szomjuk Karalkovár.

Piros lányom szalad le ja pincébe,
Hozzál jó bort az aranyos literbe.
Nem kell nékem Szarvas gazda jó bora,
Csak köll nekem piros vére kioltva.

Szarvas gazda maga ment a pincébe,
Nagy sikoltás hallott fent a terembe,
Szarvas gazda rohan föl egymagába,
Már akkor feleségét halva látta.

Bekárkózott a hátulsó szobába,
A vad banda mindjárt rohant utána,
Az ajtaját azt csakhamar felvágták,
Szarvas gazda életét kiontották.

225.

Rémséges hírt közlettek az újságok,
Mit követtek el a kóbor cigányok.
A bánati pustának a sarkába,
Áll egy csárda egyedül egymagába.

Szarvas István volt annak a gazdája,
Jobb oldalán felesége és lánya.
Péntek este kilencre járt az óra,
Alvóra tér az anyus és Teruska.

Szarvas István borér megy a pincébe,
Nagy sikoltás jött egyszer a fülébe,
Szarvas István visszatér a lakásba,
Feleségét ott már halva találta.

Szintén a lány, az is ki volt végezvel,
Csabáni kocsis ott hever a sötétben.

Bemenekül a hátulsó szobába,
Mind hiába hágy az ajtót rázárta,
Mert azt is baltával befeszítették,
Szarvas István életét is elvették.

Im, mint aki jól végezte a dolgát,
Rádásul fölgyújtották a húzát.
Tűz láttára összementek a népek,
Biztos eztet kóbor cigány tehette.

Az orozágnak minden kóbor cigányát,
Csak hamar összeszedte a zsendárság.

Kodoshád, Honvák Györgyi, Kertész Örné, 1898.
226.

Kund Béla

Hallod pajtás, hallod pajtás, a fajszi kertbe mi történt?

A Kund Bélát, a Kund Bélát az erdőbe meglütték.

Az erdésze odament a jajszóra,

A Kund Béla, a Kund Béla össze volt már rongyolva.

A Kund Bélát, a Kund Bélát föltették a kocsira,

Vitte aztat Somogyfajszra négy fekete paripa,

Pirozs vére uty folyik, mind apatak,

Felesége, de gyermekei gyenge szive meghasad.

Kodoshád, Honvák Györgyi, Kertész Örné, 1898.
227.

Tihany /Kapódy/ Pinér Pálné / Balogh Lidia / 1973. ápr.15.

Gyulánagy-ballada

1./

Mi történt a bálványosi erdőben
Tele van az piros vérrel csöpögve,
Azért van az piros vérrel tele csöpögve
Abba lett egy barna kilány megölve.

Sütő Gyula Varga Jolánt szerette
De a Jolán szülei nem engedte,
Megállj Jolán nem engedlek téged szeretni
Majd meglátod mit fogok cselekedni,

Egy szép napon, egy vasárnap délután
Találkoztak a Jolánnal az utcán,
Elcsalogatta őt az erdőbe sétálni,
Hogy majd ott gyöngyvirágot fognak szedni,

Mikor aztán beértek az erdőbe
Jolán mondja a Gyulának, üljünk le.
De nem azért jöttem ide, hogy én leüljek,
Hanem azért hogy tége megöljelek.

Varga Jolán felsóhajt a nagy égre
Kedves Gyulám ne ölj meg az erdőbe,
De a Gyula nem kegyelmezett meg a Jolánnak,
Leteperte, rálépett a nyakára.

A kezét tövestől lemetélte,
A szivét meg borotvával kivette,
Jolán szivét mikor borotvával kivette
Elvitte a másvilágra emléke.

Jolán szivét szive fölé helyezte,
Igy sóhajtott föl a magos nagy égre,
Nem engedtek életedbe téged szeretni,
Szived a szivem fölött fog elporladni.

Balog Misa - levelek

Ezernyolczsázkilencvenben mi történt.

Két szerelmes teremtésnek lőd vége.

Kéri Margit vót a szép leján neve,

Balog Misa igaz szivvel szerette.

Fönn laktak a falu fölső ~~szé~~^{fe}lélébe,

Kedvességének éppen átellenébe,

Balog Misát beszórozták bakának,

Margit szivét majd megölte a bánat.

Hónap mulva Csüggettfálván mi történt,

Elfelejté Kéri Margit kedvesét,

Más legénnyel mögy az oltár elejbe,

Ez töszí a hideg sir fenekére.

Mikor eztet Örzsi huga mögtudta,

Hamarossan levelet irt bátyjának,

Gyere haza édös bátyám, ha löhet,

Edösanyám nagyon beteg, szegényke.

Kéri Margit másnak lett felesége,

Pár nap múlva lessz a nagy esküvője.

Balog Misa bemögy a kaszárnyába,

Százados úr engödjön szabadságra,

Örzsi hugom azt irgya a levélbe,

Edösanyám nagyon beteög szögényke.

Százados úr ádvessi ja levelet,

Szomorujan tekinget a legényre.

Ereggy haza édös fiam, nem bánom,

Eggy leányér sose busulj, asz mondom.

Akad neköd minden ujjadra kettő,

Felejcs el hát azt a hütlen szeretőt.

Hazajöttem édösanyám hozzájuk,

Hogy mégegyszer Örzsi hugom lásalak,

Us söm élek én köztetek sokáig,

Csak ababám esküvője napjáig

Elérközött az esküvő nagy napja,

Vendégsereg elvonul a templomba,

Kéri Margit talpig fehér ruhába,

Nem sejtí, hogy mögy utolsó utjára.

Vendégsereg visszajön a templomból, Szép menyasszony, hütlen lettél, ke-

Balog Misa ekkor ér a járdára, Elettödnek végórája ez lészen. ^{vesem.}

Balog Misa ekkor ér a járdára, Ha te engem így el tudtál feledni,

Igyenössen bemögy anagy szobába. Elettöddel fogol érte fizetni.

Rinyakovácsi, Jandzsó György, né 1900
126

Sollmanny Máté

Diószegi Máté

Ezernyolcszáznegyvenhatszadik évben Rémhír jött Dunántulnak vidékén. Mert Mindenkit elcsábít a gazdagság. Mert mindenkit fölfúj a nagy pajkosság. Diószegi Máté nagy tisztességben Szép időt ért keresztül feleségével. De ő arra rá se gondult Fija legyen a gyilkossa...Szép csendesen föl-nyitotta az ajtót, Mosojogval nézte azt a nyolc alvót. Hamarjába fölemelte baltáját. Egy csapásra agyon üti a zapját. Édesanyja ki jóizüen aluda, Annak is a fejére nagyot sujtott. Ők eccerre ki is adá a lelkét, Fija által hagyta el az életét. Hat tesférje a méj álmát aluda, Kettő fejét mingyár szét is hasított. Másik négyet egyenként verte agyon. Csak aszt monta rám marad most a vagyon. Hamarjába, hogy a dolgot senki ne tuggya, Cigányokkal a nótáját huzatja. Mikor magát ottan jól kimulata, Reggel korán visszatér a tanyára. Nagy lármát tett, hogy más is jöjjön oda. Meggyilkolták az egész családot. A szomszédok sikoltosztak a zuccán. Sajnálkoztak Diószegi családján. Csak aszt mondják, hogy ők esztet nem tették. Diószegit igen nagyon szeretteék. Egy csendőr a főbirónak jelenti, Jegyzőkönyvet hamarjával felvenni. A holttestét a hullaházba ~~lehenni~~. A holtak testét most tan ottan boncolják, A doktorok az esetet sajnálják, És azután kopotsóba berakják. Egymás mellé ~~rak~~ ásták nyolcnak a sirját.

Szépen szól a vásárhelyi nagy harang,
Huzza asztat gyönyörű szép hat galamb.
Azok huzzák azt a szomorú verset,
Most temetik a nyolc meggyilkolt teste.
A rabokat a börtönbe vallatják,
Csak aszt mondják, hogy ők eztet nem tették.,
Diószegit igen nagyon szerették.
A főbíró aszt gondulta magába,
A fickó lesz a családnak gyilkossa.
A Flóriánt hamarossan lefokták,
Gyilkos tettét hamar~~XXXXXX~~ ki is vallatták.
Azért tettem én eszt a gyilkosságot,
Hogy magamra irassam a jószágot.
Most te betyár bevalltad a bűnödöt,
Furcsán vess zük el ezért életedet.
Kivirágzott már régen a bitófa,
A hóhér a csontodat rapogtatja.
A Flórián buslakodik magába,
Vásárhelyi sötét börtön árnyába.
Szánnya-bánny elkövetett bűneit,
Siratja szülejit, tesféréit.
Flórián kénszerítettik imára,
De egy szó sem jött fonnyhatt ajkára.
Jó barátim most rólam tanuljatok,
A szülőkkel mindig csak jól bánnyatok.
Mit szenved egy édesanya értetek
Gyilkosságom szívetekben vegyétek.
Jó barátim most már istenveletek,
Én most már a tulvilágra sietek.
Mekszenvettem elkövetett bűnömér.
És azután fölbrántotta a hóhér.

Csurgó Borbély Teréz 59 é.

1917

87. 988. Lázár csöndér
Ezernyolcszáznyolcvannyolcadik évbe,
Mi történt a zalacsányi községbe?
Lázár csöndér fegyvert fogott kezébe,
Igyenessen kísértált a kiskertbe.

Letette ű melleje a sapkáját,
Abba tette zsebkésöt és óráját,
Abba tette zsebkésöt és óráját,
Asztán szivónék szegozte puskáját.

Az Alföldről meggyüttek a nagy urak,
Lázár csöndért azon nyom felbonculták.
Piros vére folik, mind a gyöngy-patak,
Édesanyja gyöngé szive möghasad.

Kivirágzott a zalacsányi laktanya,
Lázár csöndért kitették az udvarra,
Koporsója barnára van kifűszadve,
Csöndér-barátjai sirva állnak mellette.

Kivirágzott a zalacsányi temető,
Abba tették Lázár csöndért legelől.
A sírhalmán dupla szekfü nyilodogál,
Feje fölött a jó anyja sírdogál.

Édesanyja kiment a temetőbe,
Nefelecs-koszorut vitt a kezébe,
Nem találta a jó fija sírhalmát,

Hova tegye nefelecs-koszoruját. Horvátkut Térdig Ilona 1870

148

224. ~~236.~~
227

Szarvas gazda

Rémséges hírt közltek az újságok,
Mit elkövettek a kóbor cigányok.
A faluba több helyen egymás után
Garázdálkodik az elvadult polgár.

Péntek este kilencet üt az óra,
Szarvas gazda maga volt egymagába,
Szarvas gazda maga volt egymagába,
Csak azt várta, jön vendég a csárdába.

Nem is sokat küldött neki várnia,
Hamar megjött egy nagy cigány karaván.
A cigányok italt kértek szaporán,
Pedig vérre volt szomjuk Karalkován.

Piros lányom szaladj le a pincébe,
Hozál jó bort az aranyos literbe.
Nem kell nekem Szarvas gazda jó boru,
Csak küll nekem piros vére kioltva.

Szarvas gazda maga ment a pincébe,
Nagy sikoltás hallott fent a terembe,
Szarvas gazda rohan fel egymagába,
Már akkor feleségét halva látta.

Bezárkozott a hátulsó szobába,
A vad banda mindjárt rohant utána,
Az ajtaját azt csak hamar felvágták,
Szarvas gazda életét kiontották.

Hóászhoz - Anatólia, Konstantinopul, 1898

Az utszéli csárdába
Kilenc betyár kopogott,
~~Szerencsét~~ ^{Jócskát} szép csárdásné!
Agyonisten az uraknak szerencsét!
Ne kívánjon az uraknak szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja a szivét.

Marcsa lányom ergye le a pincébe,
Hozzál jó bort az aranyos icébe!
Kináljad meg az urakat sorába,
Hogy ne foljon piroza vérem hijába.

Nem iszunk mi az aranyos icébül,
Csak fürdünk mink szép csárdásné vérébül.

Marcsa lányom, ergye le a faluba,
Csináltassál koporsót a számomra,
Aranyszeggél veresd rá a nevemet,
Kilenc betyár veszi el életemet.

Szépen szól a keszőcei nagyharang,
Huzza aztat három fehér vadgalamb,
Az is ojjan szomorijan, bussan szóll,
Marcsa lányom szive erre meghasad.

Siófok, /Vonyarcvashegy/Kuti Józsefné, 1885.

Szabó Vilma	Szabó Vilma
Szabó Vilma kiment az erdőbe,	Szabó Vilma kilenc zsandár kiméri
Leborult a cserfa levelére,	Szeretője az ablakról nézi,
Egyet-kettőt kiáltottam neki,	Ne nézd babám jászos életemet,
Kelj föl Vilma, mer meglát valaki!	Mind teérted szenvedem ezeket.
Szabó Vilma nem vette tréfára,	Szabó Vilma fáj-e még a szived,
Beballag az alföldi csárdába,	Hogy eltetted a négy gyermekedet,
Szépen kérem a csaplárosné lányát,	De nagyon fáj, talán meg is hűped,
Kifizetek két liter bor árát.	Három évig zörgetem a vasat.
	/az éneket kétféle dallamra is tudta Kitiné/

Két liter bort meg sem is ihatta,
Kilenc zsandár az ajtót rázárta,
Vald ki Vilma minden bűneidet,
Hova tetted három gyermekedet?
Kettőt tettem Tisza fűnekére,
Harmadikat rózsafa tövébe,
Negyediknek gyilkossa most vagyok,
Látod-e, hogy örökös rab vagyok.

Siófok, Kuti Józsefné, 1885.

Zsuzsanna, Zsuzsanna, mért ojan a ruhád?
Mért ojan gyűrött már.

Anyám és jó anyám, nem tehetek róla
A szabó nam jól szab, a varró nem jó varr.

Kocsisom, kocsisom, fog be ja lovakat,
Fog be a lovakat, a legjobb futókat.
Kocsisom, kocsosom, vidd el a levelet,
Vidd el a levelet báró főhercegnek,
Ha reggel érkezel, tedd a párnájára,
Ha délbe érkező, tedd a tányérára.

En délbe érkeztem, tányérjára tettem,
Tányérjára tettem, Zsuzsanna, Zsuzsanna.

..... - - - - -

/Cigány dalokat énekel egy asszony, majd magyarul folytatja:

Haj de sok várost jártam én,
Hozzám való szeretőt nem találtam,
Agyon az Isten szebbet, jobbat nálamnál,
De nékem csak olyant adjon, mint te voltál.

/U.e cigányul/ Szávicáb születtem Isten tudja mikor, Orsós Istvánné vagyó

181

-5-

Gamás/Somogyvár/, 1934 V.24. Turzó Istvánné, 1939.

Lányom, édes lányom,
Mi bajod érkezett,
Miért lett oj rövidig
A szoknyád eleje.

Szabó nam jó szabta,
Varró nem jól varrat,
Verje meg az Isten,
Ki így elrontotta.

Verje meg, verje meg,
Veretlen ne hagyja,
Hilenc esztendeig
Hideg borzongatja.

Ha engem elfelejt,
Legyen földindulás,
Hadd jusson eszébe
A szerető-tartás.

Szegény Szűcs Mária,
Himent a kismertbe,
A méregpoharát
Vette a kezébe.

Virágok, virágokm
Édes szép virágok,
Ha én már nem leszek,
Ti is elnyiljatok.

Szólnak a harangok
Szépen a templomba,
Szegény Szűcs Máriát
Most teszik a sirba,
Mindnen barna kislány

Vigyázzon magára,
Hogy be ne csapja őt
A kedves babája.

/Még iskolás korba egymástuk tanultuk,
12-13 éves lehetett talán.

182

Sir a három árva

Sir a három árva,
Mer nincs nekik anyuk.
Nincs meleg szobájuk,
Nincs tiszta ruhájuk.

Ne sirjatok árvák,
Maj lesz jó anyátok,
Jó a jóisten is,
Vigyás az tirátok.

"Egy a három árva
Ki a temetőbe,
Letérdelnek szépen
A sírnak szélére.

Sírral azt kijáltják,
Gyere haza anyám,
Nincsen meleg szobánk,
Nincs ki vigyás roánk.

Nem mehetek haza,
Mer neg vagyok halva,
Sok sárga hideg föld
A testemet nyomja.

Mariakám kislányom
Vigyás tesféredre,
Majd egy özvegyasszony
Fülkores tikteket.

Hegy a három árva,
Haza felé ballag,
Sötét hideg szoba
Várgya őket mostan.

Kopognak az ajtón,
Agyisten jó estét!
Három kiesel árva
En leszek anyátok.

Befűtöm szobátok,
Kimosom ruhátok.
A csillagok szépen
Leragyognak rátok.

Csurgó Borbély Teréz,
1913./a verset saját
kézirással küldte le-
vélben 1972.nov.1./

Szilwicz-Lallu
Novág Józsi balladája

/történt 1890-ben Szatmár megyében/

Vadaakertben egy istálló magában.
Ott történt a Novág Józsi halála.
Nem volt aki magát Józsiat megvégye,
A magtáros péntek este megölte.

A magtárost három századár kíséri,
Felesége a sajtóból azt nézi.
Ne nézd, ne nézd gyászor életemet,
Mind Józsiért szenvedem én ezeket.

A szatmári börtönajtó de sárga.
Abba van a magtáros ur bezárva.
A szatmári börtönajtó regegy meg.
Megtáros ur sose szabaduljál meg.

Csurgó Borbély Teréz, 1913.

/a balladát saját kézirással küldte
levélben 1972.nov.13-án/

Novág Józsi balladája

/történt 1890-ben Szatmár megyében/

Vadaakertben egy istálló magában.
Ott történt a Novág Józsi halála.
Nem volt aki magát Józsiat megvégye,
A magtáros péntek este megölte.

A magtárost három századár kíséri,
Felesége a sajtóból azt nézi.
Ne nézd, ne nézd gyászor életemet,
Mind Józsiért szenvedem én ezeket.

A szatmári börtönajtó de sárga.
Abba van a magtáros ur bezárva.
A szatmári börtönajtó regegy meg.
Megtáros ur sose szabaduljál meg.

Jézus anyja hogy őket látta,
Fogyatkozásukat megszánta,
Fiam, mondta, borunk nincsen,
Ezért semmi kedvük nincsen,
Kánán menyegzőben.

Jézus, hogy örömet szerezne,
Anyja kérésére megtenne,
Parancsolá meríteni,
Kutból hat vödört tölteni,
Kánán menyegzőbe.

A szolgák gyorsan sietének,
Kutból hat vödört megtöltenek,
Jézus borra változtatta,
Első csodáját mutatta,
Kánán menyegzőbe.

A bort adák násznagy kezébe,
Hogy adja a vendég elejbe,
Násznagy a bort megkóstolá,
A vőlegényt megszólítá,
Kánán menyegzőben.

Minden ember-ugy mond-elsőben
Jó bort ad a vendég elébe,
De te a jót eddig tartád
És az alábbvalót adád,
Kánán..... stb.

A bort mingnyáján megkóstolták,
Nosza rajta, vigan kiáltják:
Hej, de jó bor ez az új bor,
Sokkal jobb bor, mint az ó-bor!
Kánán.... stb.

Péter is Jakabbal vigan van,
Köszönti Antrásra nagy gyorsan,
Meg se törli a bajuszát,
Üresíti a poharát.
Kánán.... stb.

János a poharát vigyázza,
Ritkán kerül, nehezen várja,
Tamás elől elragadja,
Szomjas torkára fölhaltja,
Kánán.... stb.

Simon Taddeusnak azt mondja,
Tölts kulatsba, jó lesz holnapra,
Mert ez a bor hamar elfogy.

Bárcsak volna néha egykor,
Kánán.... stb.

Judás Iskériót hogy látta,
Hogy őtet senki se kínálja,
Tele tölté ő a kondért,
És teszi a vőlegényért,
Kánán... stb.

Máté, Filöp, Tamás, Bertalan,
Vigadoznak együtt boldogan,
Köszöntötték Mária, és
És ő egyszülött Fiára,
Kánán... stb.

Hasznos nekünk az Istent kérnünk,
Hogy adta a jó bort minékünk,
Hej, de jó bor, illent igyunk,
Istent áldjuk, megint igyunk,
Kánán.... stb.

Midőn már mindnyájan vigadtak,
Vigan egy-két táncot eljártak,
Ugy megsergették Magdolnát/Máriát/
Mind elhánnya a topányát.
Kánán... stb.

Elment a Szűz Mária haza,
Szent fia is elment utána,
Gyerünk mi is hát utána,
Egykor vigyen országába,
Kánán menyegzőbe.

*dallamok megfűzve
(Esetleg Szélei Balladné
adatközlőm önével, ha
Kasáné nem vállalta)*

Nem messze van ide Kismargita,
Köröskörül fogja azt a Tisza,
Közepébe a bBeicsali csárda,
Abba mulat egy betyár bujába.

Kocsmárosné, ejnye, ejnye, ejnye,
Hát ez a szép deres csikó küjjen,
Od benn mulat annak a gazdája,
Most érkezett, nincs egy fálórája.

Küggye ki hát nnak a gazdáját,
Vagy küggye ki vagy aggya meg magát,
Ki sem megyek, meg sem adom magam,
Kinek tetszik, hajtss el a lovam.

En a lovam nem annyira bánom,
Rajtatvaló szerszámot sajnálom,
Szügyellőbe a bugyellárisom,
Abba vagyon százezer forintom.

Egyet edtam azér a csikóér,
Másikat a rajtlevő szerszámér,
Harmadikat egy barna kislányér,
Kit nem adnák széles ez világér.

Elszökött a szilaj csikón
A rozmaring-erdőbe,
Elszakadt a ráncosszáru vsizmán
A sok keresésbe,
Ismerem a csangót a szép szólásáról
Ismerem a kedves szeretőmet az éke
Ékes a járása, szem kacsintása,
De kedvemre nevelkedett minden moz-
Tudod-e hogy mit fogadtál dulása.

csütörtökön este,
Azt fogadtad, sose leszel boldog
Tekints fel az égre, soha életedbe,
A csillagos magcs égre,
Elátkozlak, sose leszel boldog
Szépen szól a, szépen szokai az égek
Szépen járja, szépen járja trombitája
Járja, járja, járja, kis lovan
Truccolt bajcú barna kese lába,
gyerek meg a hátára.

Ádánd, Horváth Ferencné, Szivler Gizellá, 1910.

Bogár Imre

Egy utszéli csárda,
Tágas udvarába,
Bogár Imre odavágtat,
Szilaj paripával.

Arany a zablája,
Párizs a kantárja,
Ez a híres Bogár Imre
Annak^a gazdája.

A zsanádárok hada
Csárdát körül fogta,
Bogár Imrét megkötözték,
Törvénszékre vitték.

Harangoznak délre,
Féltizenkettőre,
Bogár Imrét most kísérik
Ki a vesztőhejre.

Bitófához lépve
Föltekint az égre,
Jaj, istenem, mér is lettem
Betyár az erdőbe.

Gelencsér Sándor, 1894 /
énekelte Nagyberkiben
Varga S, tanítóknak.

Vann...
Lis...
Th...
Lis...
Th...
Lis...
Th...
Lis...
Th...

1901. okt. 21. a tanszék...
Lis...
Th...
Lis...
Th...
Lis...
Th...
Lis...
Th...
Lis...
Th...

rojati be a fatal B + a mraunivonal völglyts
 rojtohuiche. Felosztás 3 on, döl gyit kunkelése.
 Tarda by. Zamboni - Thand uti a jasper fa-
 fanyon, majd keddy a jasperyst ettatja, Brod 2
 if. Halayuel allepitédient. Zambott.
 1907-1924-ig tartó B. Zamboni.

2. plerisóvele Pótyig dikkol aditt utalós boji lecuppocid 1940.
 Atholoreben völk, 12 plun völkete fantruer gélit kunkelése
 (23 év B. völkete) Pöta fia mit unvakt, dikta lejjött, boji
 unvakt is hallgatos uti völké feje isanti sejelekkel.
 launne jätza (12 a völkéty, 12 völkéty, 12 völkéty) jüvö-
 ketty) a völkéty (12 a völkéty, 12 völkéty, 12 völkéty) völké-
 tyer. Is lott a "malódi völké" völkétye völkétye alapvölké-
 tyer. (12 völkéty) hazanoni de völkétye...
 itja kunkelben, kofette - rojnar - Felote kunkelben a kunkelben
 a völkétye kunkelben. Meghalt B. völkétye kunkelben a kunkelben
 völkétye kunkelben a kunkelben (12 völkétye).

1920-ig "Az én völkétyem, a völkétyem a völkétyem kunkelben mit
 jüvötye kunkelben kunkelben, völkétye kunkelben kunkelben
 a völkétye kunkelben kunkelben kunkelben, a völkétye völkétye kunkelben
 kunkelben a völkétye kunkelben kunkelben kunkelben."

Jóléthe Fejér a Világra való megérkezését, újabb feltevéseiről alap-
 gyan a hetesi társaságától, az új. köz. hírszolg. (1905), leírásról
 Berényi Jánosról (1911), amiről azonban a helyi újságban
 Kellene a társaságban is, a tényleg történt dolgokról meg kellene
 volna érdeklődni, leírásaim meg lehetnének érdekesek, ugyan-
 a társaság pedig lemondásáról naponta lehet, valamint egyet-
 másból is viták, töltés, gondok, új-újabb, a közigazgatás
 közlekedéséről, a közvilágításról, a közvilágításról. Helyi?

A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.
 A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.
 A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.
 A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.

A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.
 A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.
 A társaságban a munkák elvégzéséről, a közvilágításról, a közvilágításról.

Az esti csillag fenn ragyog már az égen,
Három betyár portyázik a vidéken,
Három betyár, három fegyver a vállán,
Most jön be a Pápainé udvarán.

Agyonisten szép csaplárné, jó estét!
Agyonisten az urakanak szerencsét!
Pápainé ne kívánjon szerencsét,
Mer még az éjjel nagy kés járgya a szivét.

Pápainé leszaladt a pincébe,
Hozott fel bort az arynos iccébe,
Pápainé, nem köll nekünk a bora,
Csak a szivét adja ki a marékunkba.

Pápainé kifutott a kiskertbe,
Föltekintett a csillagos egekre,
En istenem, hogy kell nekem meghalnom,
A szivem a betyároknak kell, adnom.

En istenem, vedd hozzád a lelkemet,
Itt kell ha ynom öt apró gyermekemet,
Mikot a betyár a szivét kivette,
Pápainé holtan rogyott a földre.

A Pápainét viszik a temetőbe,
Három betyárt kísérik a börtönbe,
Ilovai börtönajtó nyiljál ki,
Három betyár sosase szabadujj ki.

-. -

Két betyár vigan mulat a csárdába,
De két pandúr ott van már a nyomába,
Az egyiket az erdő szélén elfogták,
A másik a mocsárba veti magát.

Mig az egyik a szökevényt üldözi,
A másik a foglolt összekötözi.
Arra kérném pandúr uram kelmedet,
Hogy ne kötözze össze az én kezemet.

"er mit szólnának, ha megtudják, vagy látnák,
Hogy a betyárt megkötözve hurcujják.
mecsajnálta, előtte hát a kezét,
"em gondóta, mije törí a fejét.

Még a pandúr a pipájára rágyujtott,
A hires betyár a gémeskutba beugrott.
Csak áll a pandúr, keresztet vet utánna,
Ha már így van, úgy is minden hiába.

"i se huzza, d' emg se mondja, hogy
Majd valaki megtalálja a hol van,
kutban.
T, koppány, Buzsáki Istvánné, 1902

Szabó Jolán
Szabó Jolán

Szabó Jolán elindult a bucsura.
Mikor asztat Biró Imre mektutta,
Mikor asztat Biró Imre mektutta,
Szomorujan elindult a bucsura.

Nem messze van a faluvég.
Biró Imre ijen kés^o hová mész?
Elmegyek a Szabó Jolánt megölni,
Mer nem akar igaz szivből szeretni.

Biró Imre odajér a bucsura,
Jolánkáját éjjél felé kileste,
Biró Imre a kedvessét megölte.

Biró Imre fájhatott-e a szived,
Mikor aszt a szép barna lányt megölted?
Dehogy nem fájt, talán meg is hasadott,
Mikor monta, jaj istenem mekhalok.

Szabó Jolánt három orvos boncuja,
Édesanyja a szobában siratja.
Biró Imre kutya stive repegy meg,
A golótól sohase szabaduj meg.

Biró Imre gonosz szive repegy meg,
Az akasztástul sohase szabaduj meg.

Szabó Jolánt viszik a tenetöbe,
Édesapja öltözött feketébe.
Édesapja feketébe jászolja,
Édesanyja egy jajszóval siratja.

Vőlegénye öltözött feketébe,
Vőlegénye szomorujan kísérte.
Nem találja Jolánkája szép haját,
Hová tűzze a gyöngyös bokrétáját.

Vőlegénye kin van a tenetöbe,
Szomorujan föltekintött a zégre.
Boldogságom ide van eltemetve.

Biróéknál meggyújtották a lámpát,
Ugy hallottam, Biró Imrét vasalják.
Biró Imre de zörgeti a vasat,
Édesanyja gyöngé szive meghasad.

Biró Imrét kilenc zsendár kíséri,
A faluban minden kislány kíséri.
Ilovai börtönajtó repegy meg,
Biró Imre sohase szabaduj meg.

Ilovai börtönajtó repegy meg,
Biró Imre soh se szabaduj meg.

Igal

Vajda Józsefné, 1905.

Szilvondy Felfős miatt

104

Varga Jolán

103/104

Mi történt a bálványosi erdőbe?
Tele van az piros véfrel esöpögve,
Azért van az piros vérrel telecsöpögve,
Abba lett egy barna kislány megölvé.

Sütő Gyula Varga Jolánt szerette,
De ja Jolánt szüleji nem engette.
Mégáj Jolán, nem engednek téged szeretni,
Majd meglátod, mit fogok cselekedni.

Egy szép napon, egy vasárnap délután,
Találkozott a Jolánnal az uccán.
Elcsalogatta őt az erdőbe sétálni,
Hogy majd ott gyöngyvirágot fognak szedni.

Mikoraszán beértek a zerdőbe,
Jolán mondja a Gyulának, újjünk le.
De nem azért jöttem ide, hogy én leüljek,
Anem azért, hogy tégedek megöljések.

Varga Jolán felsóhajtott az égre,
Kedves Gyulám ne űj meg az erdőbe,
De ja Gyula nem kegyelmezett meg Jolánnak,
Leteperte, rálépett a nyakára.

A kezejt tövestől kimetélte,
A szivét meg borotvával kivette.
Jolán szivét borotvával mikor kivette,
Elvitte azt másvilágra emléknek.

Jolán szivét szive fülé helyezte,
Igy sóhajtott fel a magas nagy égre,
Nem engedtek életedben téged szeretni,
Szived a szivemen fog elporladni.

Temetésre szólnak már a harangok,
Nos kísérnek két szép fehér koporsót,
A két fehér koporsóva sirba letették,
A bálványosi legények eltemették.

Tihany/Kapoly/ Pintér Pálné, 1

Halottátok az alszögön mi történt,
Barna Jóskát a csárdában megölték,
Kilenc centi ment a kés a szívébe,
Szegény Jóska halva bukott a földre.

Az a betyár, ki a Jóskát megölte,
Szeretőjét az erdőbe elvitte.
Az édesanyja siratja szegény Jóskát,
De a betyárnak üthetik már a nyomát.

-.-

Szépen szól a tanyán a betyárnóta,
A barna kislány kíváncsian ahilgatja,
Az ablak alatt a lovát megállitja,
A barna kislány az ablakát kinyitja.

Csillagszemű gyöngyvirágom gyere ki,
Ölelésre vár a karom ide ki,
"em bánnád meg, ha szavamra hallgatnál,
Elvinnálek, merre sohasemmjártál.

Barna kislány kiment hát a kapuba,
Betyárlegény a nyeregbe fölkapja,
Két karjává átöleli, csókujja,
Keresheti, ha fölédred az anyja.

A minap egy híres betyár elfogtak,
De a társai véres bosszút fogadtak,
Hogy a szívet élve veszik ki annak,
Aki kézre játszotta a társukat.

Szegény Jóska

Buzsáki?

Tihany /Kopácsy/ Pinér Pálné / Balogh Lidia / 1973. ápr.15.

1./

Mi történt a bálványosi erdőben
Tele van az piros vérral csöpögve,
Azért van az piros vérral tele csöpögve
Abba lett egy barna kilány megölve.

Sütő Gyula Varga Jolánt szerette
De a Jolán szülei nem engedte,
Megállj Jolán nem engedlek téged szeretni
Majd meglátod mit fogok cselekedni,

Egy szép napon, egy vasárnap délután
Találkoztak a Jolánnal az utcán,
Elcsalogatta őt az erdőbe sétálni,
Hogy majd ott gyöngyvirágot fognak szedni,

Mikor aztán beértek az erdőbe
Jolán mondja a Gyulának, üljünk le.
De nem azért jöttem ide, hogy én leüljek,
Hanem azért hogy tége megöljelek.

Varga Jolán felsóhajt a nagy égre
Kedves Gyulám ne ülj meg az erdőbe,
De a Gyula nem kegyelmezett meg a Jolánnak,
Leteperte, rálépett a nyakára.

A kezét tövestől lemetélte,
A szívét meg borotvával kivette,
Jolán szívét mikor borotvával kivette
Elvitte a másvilágra emlékebe.

Jolán szívét szive fülé helyezte,
Igy sóhajtott föl a magas nagy égre,
Nem engedtek életedbe téged szeretni,
Szived a szívem fölött fog elporladni.

Temetésre szólnak már a harngok,
Most kísérik két szép fehér koporsót,
A két fehér koporsót a sirba letették,
A bálványosi legények eltemették.

A két fehér koporsót a sirba letették
A bálványosi legények eltemették.

2./

(Povaydol)

Ja de szegénynek születtem
Sok rajkó sir körülöttem.
Olyan nagy az adósságom
Majd lenyomja mindkét vállam.

Jön a biró, végrehajtó,
Nem kérdezi, hány a rajkó,
Összeszedi a párnámat
Mindelviszi a búzámat.

Itt az idő, szántani kő,
De a kocsim is szerte szét.
A kereke a birónál,
Oldala a fiskárosnál.

Itt az idő, szántani kő,
De az eke még szerte szét.
Vetőmagom sincs a zsákba
Mind elvitték adósságba.

Nem tudom én, mi a jele
Lyukas a házam teteje,
Olyan nagy adósság nyomja
Rám szakad a gerendája.

Este van már, feküdni kő,
A sok rajkó vacsorát kér,
De nincs neki vacsorája
Az ágyában nincs párnája.

27. Fehér Anna hogy megtudta, :/
Hogy a bátyja fogva valla, :/
Fog be kocsis a lovakat, :/
Rakj melléd sok aranyokat, :/
Jó nap isten hadnagy uram!
Fogaggy isten Fehér Anna!
Hadnagy uram erre kérem,
Haja bátyámat kiadja.

Kijadom én Fehér Anna
Kijadom én a bátyádat,
Kijadom én a bátyádat,
Ha ja zéjjel veled hálok.
Fehér Anna hátra fordult,
Elsétál a fojosóra,
Folosóru a tömlöcbe,
Annak is a fenekére

Jó nap isten édes bátyám!
Fogadj isten édes hugom!
Édes bátyám kiváltalak,
Hadnagy urral vele hálok.
Ne hájj véle a huncfuttal,
Az akasztanivalóval,
Szüzességedet elveszi,
Bátyádnak a fejét végzi.

Fehér Anna hátra fordult,
Fölsétál a folosóra
Folosóru föl a házba,
A hadnagy ur szobájába.

Aluszol-e Fehér Anna?
Lelkematta gyöngy-harmatja.
Nem aluszok, nem nyughatok,
Mert sok lánc-zörgést hallok.

Csak alug yál, csak nyugodjál,
A béresek fájér járnak,
A béresek fájér járnak,
Azok zörgetik a láncot.

Aluszol-e Fehér Anna?
Lelkematta gyöngy-harmata.
Nem aluszok, nem nyughatok,
Mer sok puskelövést hallok.

Csak alug yál, csak nyugodjál, :/
A bátyádnak vége van már. :/

Vakujjon meg hadnagy uram,
Vakujjon meg hadnagy uram.
Szüzességemet elvette,
Bátyánnak a fejét vette.

90./ Három árva balladája. Huszár Imréné 42.éves /002-028/

A mohácsi temetőbe,
Három árva feketébe,
Három árva aszt siratja,
Hol fekszik a zédesanyja.
Kejj fel a-nyám a sírodból,
Mer a ruhánk nagyon rongyos.
Van tinéktek mostohátok,
Aki gondot visel rátok.
Hajtatokat mögfésüli,
Arcotokat vérrel fősti.
Vacsotát is melegitti,
Három árvát kilöködi.
Gyertek testvér a pajtába,
Borujjunk egymás nyakába vállára,
Ugy sirassuk jó anyánkat,
A felnevelő dajkánkat.

91./ Fehér László

/229-247/

Fehér László lovat lopott
A fekete halom alatt.
Hat szép lovat kantárostól,
Cifrangereg szerszámcsul.
Rajta érte hat vármegyem
Hat vármegye, hatvan hajdu.
Fehér Lászlót ott megfogták,
Tömlöc fenekére zárták.

92./

/248-260/

Kisandocson mitörtént?
Leány kérte a legényt.
Visszaüzen a legény,
Nem megy férhez az idén :/
Mer/üres a ládája,
Nincsen néki párnája,
Mert a réten a tollát
A vadrucák hordozzák. :/:

Kovács Vilma lement a kis kertbe,
Lefekütt a zalmafa tövébe.
Odamentem, kiáltottam néki,
Kej fel Vilma, mer meglát valaki.

Kovács Vilma nem vette tréfára,
Elszalott a szomszéd béli csárdába.
Csaplárosné mondja ja lányának,
Tíz liter bort hozzon a Vilmának.

Szabó Vilma borát nem itta meg,
Kilenc zsandár a zajtóját üti meg,
A tizedik elkijáltja magát:

Fogjátok meg legények a Vilmát.

Szabó Vilmát 9 zsandár kíséri,
Szeretője a kulcslikon nézi,
Látod babám jázós életemet:
Mind tejérted szenvedem ezeket.

Kovács Vilmát 9 zsandár vallattya,
Szeretője a zajtón kívül hallgatja.
Kovács Vilma valld be bűneidet,
Hova tetted a 4 gyermekedet.

Együtt tettem a Tisza medribe,
Kettőt meg a cidrusfa tövébe,
Negyediknek mozt vagyok gyilkossa,
A szerelem vissz el engem a sirba.

Szabó Vilmát 9 zsandár vallatja
Szeretője a kulcslikon hallgatja,
Látod babám jázós életemet,
Mind tejérted szenvedem ezeket.

Szabó Vilmát bedobják a börtönbe,
Szeretője majd meghal érte.

Édesanyám engedje megtennem,
Hogy a Vilmát engedje elvennem.

Édes fiam nem lehet megtenned.
Ezt az egyet éntőlem nem érdemled.
Édesanyám meghalok utánna:
Együtt megyünk Vilmával a halálba.

/A népi emlékezés azon
jelenségével találkozunk,
hogy "keveri" a neveket/

Bogár Imre

Zavaros a Tisza,
Nem akar higgadni,
Mer a híres Bogár Imre
Által akar menni.

Átal akar műnni,
Lovat akar lopni,
Szabadkai nagy vásárba
El akarja adni.

Nézz ki babó, nézz ki,
Ablakod fűhangján,
Amoda jön Bogár Imre
Sötét paj paripán.

Aran a zablája,
Róz a kantárszárja,
Szabadkai szép leányok
Bollognak utána.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e paprikás?
Van paprikás egy bognéccsal
A vendégim számára.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e vörösbora?
Sűrűm isz van, borom isz van
A vendégim számára.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e szép leánya?
Van leányom, szép leányom
A betyárok számára.

Megölték egy loagnyt
Hatvan forintyájr,
Beledobták a Tiszába
Hatvan forintyájr.

Tisza be nem vette,
Partjára vetette,
Arra mönt egy halászlegény,
Csónakjába tütte.

Arra megy az apja,
Költi, de nem hallja,
Szép fekete göndör haja
Vállára van fagyva.

Arra megy az anyja,
Költi, de nem hallja,
Kej fül, kej fül édes fiam,
Gyere valam haza.

Arra megy az anyja,
Külte de nem hallja,
Sárga sarkantyús csizmája
Lábára van fagyva.

Arra megy a rózsája,
Költi, azt már hallja,
Kej fül, kej fül, éde rózsám,
Gyere velem haza.

Csináltatok néked
Diófa-koporsót,
Eltemetlek, eltemetlek,
A virágos kertőmbé.

Somogyánson, Gazda János.

Barna Jani

Barna Janit arra kérte babája,
A jó anyyát tegye a másvilágra,
Barna Jani kihívta a zerdőbe,
Éles kést szúrt édesannya szivébe.

Vérezs lett a Barna Jani ruhája,
Nincs jó anyja aki mosson reája,
Moss ki babám a rumámat fehérre,
Holnap megyek csendbiztos úr elejbe.

Csendbiztos úr adjon Isten jó napot,
Adjon Isten édes fiam,mi bajod,
Csendbiztis úr szivem öli a bánat,
Egy kislányér megöltem az anyámat.

Barna Jani kár volt ezt cselekedni,
Jó anyádat egy kislányér megölni,
Csendbiztos úr régóta ellenségem,
Igy lehet a Bözsike feleségem.

Arra alá kifaragták azt a fát,
Amejikke Barna Janit akasszák,
Fujja a szél fekete göndör haját,
Más öleli,más öleli Barna Jani babáját.

Házuk előtt,házuk előtt fojik el egy halastó,
Abban úszik két feket koporsó,
Rá van írva mind a két oldalára,
Benne nyugszik Cseri Bözsi babája.

Somogyzsitfa/Hollád/,Nemes Nándorné,1937.

Arra alá az endrédi határban,
Kivirágzik egy bus nyárfa magában,
Juhászlegény furulyája szavára
Báró kislány kiballag a tanyába.

De az úrfi nem vette azt tréfára,
Defogat a kocsissal hamarába,
Adjon Isten juhászlegény,jó napot,!
Nem láttad-e kökényszemü báró lány?

Nem láttam egy kökényszemü báró lányt,
Itt a tanyám,nézze meg a hajlékját,
Benne vana cifra szűröm,a rézbaltám,
Alatta a köklényszemü báró lány.

Arra alá kifaragták azt a fát,
Amejikke a juhászlegént akasszák,
Fujja a szél a gyócsingét,gatyáját,
Jaj Istenem,mér szerettem báró lányt!

2
jaj Istenem, mér szerettem bárólányt,
Jobb led volna szeretni egy cigánylányt.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

Szabó Vilma

Szabó Vilma kiment az erdőben,
Ráfeküdt a cserfa levelére,
Egyet-kettőt kiáltottam néki,
Kej föl Vilma, mér meglát valaki.

De a Vilma nem vette tréfára,
befutott a közeli csárdába,
Tíz liter bort parancsolt magának,
Még a Vilma borát meg sem itta,
Kilenc zsandár az ajtót rányitja.

Kelj föl Vilma számláld el bűnödöt,
Hová tetted három gyermekedet,
Egyet tettem cserfalevelére,
Másodikat tenger közepébe,
Harmadiknak gyilkossa most vagyok,
Látod babám, örökös rab vagyok.

Varjaskér, Hosszú Lázár, 1898.

Csali Pista

Esik esső, szép csöndessen csöpörög,
Bogár Imre a csárdába keserög,
Szép csárdásné bort hozzon az asztalra,
Legszebb lányát állítsa kia posztra.

Édesanyám én a posztot nem állom,
Amott jönnek fölfegyverzett zsandárok,
Csali Pista nem vötte ezt tréfára,
Fölugrott a kis Pej-lova hátára.

Kis pej-lova elvitte őt messzire,
Elvitte a Bakony erdő szélére,
Lova lába megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Csali Pistát örökre.

Visszaizent ő a feleségének,
Gondját visejje a két gyermekének,
Ne tanítsa sem papnak, se kántornak,
Mind a kettőt adja oda betyárnak.
Mer/A betyárnak jól megy dolga bujába,
A bakonyi sűrű erdő aljába,

Édesanyám éjjel nevelt engemet,
De nem tudja az én kedvéletemet,

Varjaskér, Hosszú Lázárné, 1906.

Mert ha tudná az én bus életemet, Éjjel-nappal siratgatna engemet.

Csali Pista

Esik eső, szép csendesen csöpörög,
Csali Pista a kocsmába kesereg,
Kocsmárosné bort hozzon az asztalra,
Legszébb lányát álltsa ki strázsára.
Édesanyám én a strázsát nem állom,
Amott jön már kilenc zsandár lóháton,
Csali Pista nem vette ezt tréfára,
Fölpatyant a Cifra nevű lovára.

Céfra lova viszi őtet messzire,
Egyenest a Bakony erdő méjébe,
Lova lába megbotlott egy gyökérbe,
Csali Pistát ott fogták el örökre.

Megüzenem én a feleségemnek,
Gondját viselje a két gyermekemnek,
Se csikósnak, se gujásnak ne adja,
Apja után a betyárságot tanulja.

Mosdós, Bernáth Gyuláné, 1951./

Megcsalt férj
Kedves feleségem,
Mi bajod angyalom,
stb.-szövegét l.
Somogyi népk.I.
/dallamát képezzétek/

Jaj, de széles, jaj de hosszú az az út,
Amejiken kilenc betyár elindult,
Kilenc betyár, kilenc kés a kezébe,
Ugy mennek a vsaplárosné elejbe.

Csaplárosné, agyonisten jó estét!
Agyonisten betyároknak szerencsét!
Csaplárosné ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel kés járja át a szivét.

Bözsi lányom ergye le a pincébe,
Tíz icce bort az aranyos iccébül,
Csaplárosné nem köll nékem a bora,
Csak a szivét tegye az én markomba.

Csaplárosné kiment a ház elejbe,
Feltekintett a csillagos nagy égre,
Csillagos ég vedd hozzád a lelkemet,
Még az éjjel kilenc betyár veszi el életemet.

Most árkujják a berényi temetőt,
Csaplárosné lesz abba a legelső,
Csaplárosné avval a hü párjával,
Meg avval a Bözsi nevű lányával.

Nagyberény, Szabó István, 1919

Farkas Julcsa
Ezernyolcszáztizenhat esztendőbe,
Mi történt a zsigai szűrűskertbe,
Farkas Julcsa felállott az asztagra,
Egyenessen belejesett a dobba.

Mikor ezt a szeretője megtudta,
A két kezét a fejére felcsapta,
Jaj Istenem, ájjon meg a masina,
Kit szerettem, belejesett a dobba.

Fogjátok és tegyétek a kocsira,
Vigyétek el Bartos doktor elejbe,
Bartos doktor férefordul, asz mondja,
Ennek csak a jó Isten az orvossa.

Vigyétek és tegyétek a kocsira,
Vigyétek az édesanyja elejbe,

Kilenc galamb húzza a nagy harangot,
Most temetik az én kedves galambom.

Horvát Pista elmehetsz te a bálba,
Juliskádat nem látod meg a táncba,
Hol vagy Isten, hol vagy Isten az égbe!
Mér te~~tted~~ el Juliskámat a földbe?

Nagyberény, Kiss Imréné, 1920

Nem messze van ide Kismargita,
Köröskörül fojja azt a Tisza,
Közepibe a Lebuki csárda,
Abba mulat egy betyár bujába.

Kocsmárosné szép csárdásné gyűjjön ki,
Kijé ez a szilaj csikó ideki?
Odabe iszik ennek a gazdája,
Most érkezett, nincs egy félórája.

Küggye ki hát ennek a gazdáját,
Nem bántjuk ám, csak aggya meg magát,
Ki sem mögyök, meg söm adom magam,
Ha ugy teccik, hajcsa el a lovam.

A lovamat nem annyira bánom,
Rajatvaló szerszámot sajnálom,
Szüggylője a bugyellárisom,
Abba hever háromszáz forintom.

Egyik százat adtam a lovamér,
Másik százat nyereg-izzasztóér,
Harmadikat egy szép barna lányér,
Kit nem adnék széle s evvlágér.

Kisberénybe nagyot nyerit a számár,
Pakujj fel a szamaradra te bujtár,
Nyergeléd ~~afel~~ a szamaradat te bujtár,
Kezed, lábad vasra verjük, de mingyár.

De bujtár nem vette azt tréfára,
Fölkapta a nagy botját a vállára,
Csak azt mondom zsandár-káplár kapitány,
Hej, meg ne üssön kend engem, /mer
Bizonyára leverem én kendet.

Csak azt kérdi már a zsandárkapitány,
Hova való születés vagy te bujtár?
Kiskunságon Jászberénybe születtem,
Anyám sem volt, mégis fölnevelődtem.

Ugy nyöttem föl, mint ősszel már az gomba,
Hej/Loptam lovat húszesztendős koromba. - Nagyberény, Szántó Ferenc, 919

/ Báró lánya

Házunk előtt van egy magas eperfa,
Juhászlegény furujázik alatta,
Juhászlegény, szépen szól a furuja,
Behallatszik Endre báró ablakba.

Enderébáró felnyergelte a lovát,
Ugy járja be közel lévő majorját,
Egyenessen megy a juhászgazdához,
Vald be gazda, nem-e láttad a lányom?

Endre báró, bevallom az igazat,
Már két hete nem láttam a kisasszont,
Már két hete nem láttam a bojtárom,
Talán bozony vele van a kisasszon.

Endre báró hintót küld a lányáéért,
Kilenc zsandárt meg a juhászbojtárért,
Elől üll a hintóban a kisasszony,
Hátul meg a juhászlegény vasakon.

Jaj, de szépen kifaragták azt a fát,
Ahová a juhászlegényt akasszák,
Fújja a szeél feket göndör haját,
Jaj, Istenem mér szerettem bárólányt!

Arra alá van egy kopár legelő,
Közepébe van egy gyászos temető,
Én is arra terelgetem a gujám,
Ott találom meg a rózsám sirhalmát.

Az utcákon végigmenni nem merek,
Mer aszmongyák fekete gyászt viselek,
Feket^egyász, fehér slinges zsebkendőm,
Juhászlegény volt az első szeretőm.

Vizvár, Princz Ferencné, 1902 /

Endre báró

Arra alá az endrédi határban,
Levelezk egy nagy nyárfa magába,
Levelezik egy nagy nyárfa magában,
Juhászlegény busulni jár alája.

Juhászlegény jaj, de nagyon szomorú,
Előveszi furujáját, belefúj,
Furujaszó áthallik egy ablakon,
Ébredjen fel máltóságos kisasszony.

Másnap reggel kinyilt báró ablaka,
A kisasszon tekingetett ki rajta,
A kisasszon így sóhajt fel magába,
Mért is lettem Endrőd báró leánya.

Másnap reggel kilovagolt a báró,
Mégkérdezi legöregebb juhásztól,
Mégkérdezi legöregebb juhásztól,
Nem-e látta Mari nevű leányom.

Báró uram bizony mondom, nem láttam,
Bojtárom is harmadnapja oda van,
Bojtárom is harmadnapja oda van,
Báró lánya bizonyára vele van.

Másnap reggel kifaragták azt a fát,
Amejjikre juhászlegént akasszák,
Fújja a szél ígét, haját, ruháját,
Nem öleli többé báró leányát,

Már Endrődbe végigmenni nem merek,
Mer asz mondják fekete jászt viselek,
Fekete jász, de fehér a jegykendőm,
Juhászlegény igaz szívű szeretőm.

Mesztegnő, asszonytársaság.

Jaj, de hosszú, jaj de széles ez az út,
Amejjiken kilenc zsandár elindult,
Amejjiken kilenc zsandár elindul,
Szép csárdásné udvatába befordul.

Agyonisten szép csárdásné jó estét,
Agyonisten az uraknak szerencsét,
Szép csárdásné ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel nagy kés járja a szivét.

Szép csárdásné lesiet a pincébe,
Bort hozott fel az aranyos icébe,
Szép csárdásné nem kell nekem a bora,
Még az éjjel pirozs vérét föld issza.

Szép csárd^ssné kisiet a kiskertbe,
Fölsóhajtott a csillagos nagy égre,
Én Istenem megölöm én magamat,
Ne nézzék a zsandárok a kinomat.

Mesztegnyő, asszonytársaság

A báró lánya

Szépen legel a báróné gulája,
A kisasszony maga sétál utána,
Már messziről kiáltja a bojtárnak,
Szivem bojtár, terítsd le a subádat.

Nem terittem én le ja zén subámat,
Zöld a vetés, elhajtják a nyájamat,
De te arról szivem bojtár ne aggódj,
Maj divájtja az én anyám, ha mondom.

Lányom, lányom láynomnak se mondalak,
Mind én téged egy bujtárnak adjalak,
Nem bánom én, édesanyám, tagadj meg,
Fáj a szivem, a bujtárér hasad meg.

Jaj, de szépen kifaragták azt a fát,
Amire a juhászlegént akasszák,
Fujja a szél lion-ingét, gatyáját,
Mért szerette Szendre báró leányát.

Jaj, Istenem, mér szerettem bárólánt,
Inkább szerettem volna egy cigánylánt.

A főutcán végigmenni nem merek,
Mert azt mondják, fekete gyászt viselek,
Fekete gyász, hófehér a zsebkendőm,
Juhászlegény volt az igaz szeretőm.

Tab, Nagy Mátyás, 1910. /

Rezi Gyuri

Hallottátok, Kilitibe mi történt?
Rezi Gyurit, Rezi Gyurit egy leányér megölték,
Látod, Gyuri, látod Gyuri, jobb lett volna Endrédbe,
Mint abba a, mint abba a híres nagy Kilitibe.

Rezi Gyurit viszik a temetőbe,
Gujás Jánost, Gujás Jánost kísérik a börtönbe,
Rezi Gyurit, Rezi Gyurit két szép leány kivitte,
Gujás Jánost, Gujás Jánost kilenc zsandár kísérte.

A Gujásné elkütte a páváját,
Hogy nézze meg, hogy nézze meg az egyetlenegy fiát,
De ja pávo, de ja pávo szomoujjan jött vissza,
Sohasem lesz, sohasem lesz szabad ember a fia.

Tab, Kiss János, 1907.

Cseri Jóska

Esik #ssó, szép csendessen csöpörög,
Cseri Jóska a csárdába keserög,
Kocsmárosné, bort hozzon az asztalra,
Legszöbb lányát állítsa ki a posztra.

Édesanyám én a posztra nem állok,
Ott jönnek a fölszerelő zsandárok,
Cseri Jóska sem vette ezt tréfára,
Felpattant a kis pejlova hátára.

Kis pej lova el is vitte odáig,
Egésszen a Bakony erdő aljáig,
Lova lábo megbotlott egy fenyőbe,
Ott fogták el Cseri Jóskát örökre.

Cseri Jóskát föltették a kocsira,
Sirval nézte, merre járt a pejlova.
Azt felelte rá a zsandárkapitány,
Cseri Jóska, nem ülsz többé paripán.

Azt üzenem én a feleségemnek,
Gondját visejje a kisgyermekemnek,
Ne nevejje sem csikósnak, gujásnak,
Azt az egyet taníttassa betyárnak.

Tab, Kiss János, 1907.

Ezernyolcszázkilencvenötödikén,
Mi történt a kisandocsi ut szélén,
Két biciklis agyonlőtte a tejest,
Babájának a gyenge szive megreped.

Mikor ezt a János anyja megtudta,
A két kezét a feje fölé kulcsolta,
Jaj, Istenem, meghalok a fiamér,
Két biciglis vette el az életét.

Magyaréknál meggyújtották a gyertyát,
Talán bizon, Magyar Jánost virrasztják,
Gyertek lányok, öltözzünk föl fehérbe,
Kísérjük ki Jánost a temetőbe.

Megszóllalt a kisandocsi nagy harang,
Huzza aztat harminchárom vadgalamb,
Húznak rajta ojj szomorú verseket,
Kinek köből van a szive, megreped.

Jánosné
Andocs, Szücs ~~Istvánné~~, 1913 és leánya, *Küttler Vincéné*, 1941

Aj, de poros a szegedi nagy utca,
Szekeresit most kísérik be rajta,
Nyalka csizma van a lábán, vas rajta,
Husz esztendő van a számára hagyva.

Szekeresné elküldte a páváját,
Hogy nézné meg az ő kedves rab fiát,
De páva szomoruan tér vissza,
Szabad ember nem lesz a fia soha.

Már én többet szabad ember nem leszek,
A szegedi nagy fogházba rab leszek,
Nem sétálok nyájam után sehová,
Sem a rózsám ablakjára dalolva.

Andocs, Asszonytársaságban. /

Gyermekgyilkosság

Lukács Istvánné volt az anya neve,
Ki e szörnyű tettet elkövette,
Bánatába szegény az eszét vesztette,
Három ártatlan gyermekét megölte,
Először a hatéves Palit ölte meg,
Utánna a kis Teri következett,
Hároméves Józsi elkezdett sirni,
Anyukám, én nem akarok meghalni.
De az anya néki sem kegyelmezett,
Három szurással az életét kiontá,
Bánatában, szegény az eszét vesztette,
Ő magát pedig a vonat alá vetette.

Mosdós, Horváth ^Ferencné, 19 /

Börzönballada

Mikor mentem Budapestre,
Budapesti törvényszékre,
Ott láttam sok ~~uzg~~ ülni,
Engem bámult valamennyi.

Rámolvasták a husz évet,
Szabadulnék, de nem lehet,
Irtam haza az anyámnak,
Küldjön ruhát rab lányának.

El is jött az édesanyám,
Sirva-riva borult reám,
Sirhatsz, rihatsz édesanyám,
Egy lányod volt, az is rab már.

Gyere velem édesanyám,
Tekintsed meg az én cellám,

,?

Mosdós, Móser Józsefné, 1952.)

/Börtön-balladák/

Engem visznek Budapestre,
Törvényszék-urak elejbe,
Ott látok én sok uarakat ülni,
Engem fognak elítélni.

Elítélnék három évre,
Szabadulnék, ha lehetne,
Irok haza jó anyámnak,
Küldjön ruhát rab fiának.

Meg is jött a tiszta ruha,
Nem szabadulok meg soha,
Sirathatsz már édesanyám,
Sirathatsz már jajszóval is,
Egy fiad volt, rab lett az is.

Anyám, anyám, édesanyám,
Jőjjön nézze meg a cellám,
Tiszta vas az én nyoszojám,
Itt halok meg édesanyám.

Ha megtalállok itt halni,
Ki fog engem megsirítani,
Megsirat az édesanyám,
Aki gondot viselt reám.

Érdő, erdő sűrű erdő,
Közepébe egy temető,
Közepébe halálmadár,
Egyik sirrul másikra száll.

Szántódsomos, Vári Jánosné, 1911

Bene Vendel

Bene Vendel tizenhat szél gatyája
Elszennyesült a kaposi fegyházba,
Mosd ki babám ingem, gatyám fehérre,
Holnap megyek csendbiztós ur elébe.

Csendbiztós ur agyon~~lőttem~~ jó napot,
Aggyonisten Bene Vendel, mi bajod,
Csendbiztós ur nem egyéb az én bajom,
Bujtáromat agyonlőttem az úton.

Arra kérem csendbiztós ur ~~uzamat~~,
Engedje el ezt a csökél bajomat,
Későn van már Bene Vendel, nem löhet, :/:
Ilovába elküldtem a nevedet, :/:

Somogysámson, Gazda Jenő (1905)

Bogár Imre

Zavaros a Tisza,
Nem akar higgadni,
Mer a hires Bogár Imre
Által akar menni.

Átal akar mönni,
Lovat akar lopni,
Szabadkai nagy vásárba
El akarja adni.

Nézz ki babáb, nézz ki,
Ablakod fürhangján,
Amoda jön Bogár Imre
Sötét pej paripán.

Aran a zablája,
Réz a kantárszárja,
Szabadkai szép leányok
Bollognak utánna.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e paprikássá?
Van paprikás egy bogránccsal
A vendégim számára.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e vörösbora?
Söröm izs van, borom izs van
A vendégim számára.

Kocsmárosné, hallja,
Van-e szép leánya?
Van leányom, szép leányom
A betyárok számára.

Megöltek egy leginyt
Hatvan forintyájr,
Beledobták a Tiszába
Hatvan forintyáír.

Tisza be nem vette,
Partjára vetette,
Arra mönt egy halászlegény,
Csónakjába tötte.

Arra megy az apja,
Költi, de nem hallja,
Szép fekete göndör haja
Vállára van fagyva.

Arra megy az anyja,
Költi, de nem hallja,
Kej föl, kej föl édes fiam,
Gyere velem haza.

Arra megy az anyja,
Költe de nem hallja,
Sárga sarkantyús csizmája
Lábára van fagyva.

Arra megy a rózsája,
Költi, azt már hallja,
Kej föl, kej föl, éde rózsám,
Gyef^e velem haza.

Csináltatok néked
Diófa-koporsót,
Eltemetlek, eltemetlek,
A virágos kertömbe.

Somogysámson, Gazda Jenő. 1900?

~~xxxxxx~~ ~~xxxxxx~~ ~~xxxxxx~~

A meghalt menyasszony

Az aradi kislány,
Férhöz akar menni,
De ja za vénannya,
Nem akarja adni.

De azért a leány
Férhöz adta magát,
Ezér a vén annya
Elátkoza lányát.

Vacsorája jelőtt
A hideg rázza el,
Vacsorája jután
A lelke szájjon el.

Először főszóllalt
A legkissebb vőfény,
Édösanyám-asszony,
Betög a menyasszony.

Nem beteg, nem beteg,
Csak azér bánkódik,
Messziről jött szegény,
Azér szomorkodik.

Másodszor főszóllalt
Az eső vőfénye,
Édösanyám asszony,
Megholt a menyasszony.

Erre a vőlegény
Kést fog a kezébe,
ezéből a mellére,
k melléről a szivébe.

Véröm a véreddel
Egy patakba fojjon,
Restöma testöddel
Egy sirban nyugodjon.

Harangoznak este,
De nem vacsorára,
Viszik a vőlegént
Ki a hullaházba.

Harangoznak dére,
De nem delelőre,
Viszik a menyasszont
Ki a temetőbe.

Halálra táncoltatott lány
/Sági biróné lány/

Jó estét, jó estét,
Csági biróné asszon,
Itthun van-e a lánya,
Az én kedves galambom?

Itthun van, itthun van,
Az első szobába,
Jóizüen aluszik
A paplanyos ágyába.

Menjen be küldje ki,
Eressze el a bálba,
Szép selömszoknyáját
Kögse a derekára.
Szép brunel cipőjét
Huzza fel a lábára.

Hangászok, hangászok,
Reggelig huzzátok,
Reggelig-huzzátok,
Soha el se haggyátok.
Most mulatok kedvemre
Sági biró lányával.

Engedjél pihenni,
Engedjél kimenni,
Szép pirozs véretem
Cipőmből kiönteni.

Nem löhet pihenni,
Nem löhet kimenni,
Szép brunel cipődből
Véredet kiönteni.

Engedjél pihenni,
Engedjél kimenni,
Szép brunel cipőmből
Véretem kiönteni.

Nem lehet kimenni,
Nem lehet pihenni,
Szép brunel cipődből
Véredet kiönteni.

Verje meg az Isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Bálba haggya a lányát.

Este elbocsáccsa,
Reggelig nem látja,
Reggel hat órakor
Már halva találja.
Nyisd ki anyám kaudat,
Zöldre festett kapudat,
Ereszd be rajta a
Te meghalt lányodat.

Vergye meg az Isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Nem látja a lányát.

Este elbocsátja
Reggelig nem látja,
Reggel hat órakor
Már halva találja.

Szenna, Farkas István^{né}, 1900 /

Jó reggelt, jó reggelt,
Sági biróné asszon!
Hol van a kend lánya,
A kedves galambom?

Od bent van, od bent van,
Az első szobába,
Jóizüen aluszik
Zöldpaplanyos ágyában.

Menjen be költse fel,
Küldje el a bálba,
Szép sejemszoknyáját
Kösse a derekára.

Sok arangyürüjét
Huzza fel a zujjára,
Szép brunel-cipőjét
Huzza fel a lábára.

Huzátok hangászok,
Estétől reggelig,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával.

Engedjen, engedjen,
Egy csöppet engedjen,
Szép brunel-cipőből
Véremet kiöntenem.

Nem lehet, nem lehet,
Egy csöppöt sem lehet,
Szép brunel-cipődből
Véredet kiöntened.

Huzátok hangászok
Estétől reggelig,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával.

Verje mög az Isten
Azt a jó édsanyát,
Ki jestétől reggelig,
Mulatni hagyja lányát.

Huzátok hangászok
Estétől reggelig,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával.

Somogyi Sándor, Garda fele, 1700

A halálra ítélt húga
/Fehér László/

Fehér László lovat lopott
A fekete hegyek alatt,
Nagyot durrant az ostora,
Behallott a várkapuba.

Fehér Anna meghallotta,
Hogy a bátyja fogva volna,
Fogd be kocsmás a lovakat,
Rakj mellém sok aranyokat.

Jó nap, jó nap bíró uram!
Fogadj Isten Fehér Anna!
Miért jöttél Fehér Anna?
Azér jöttem hadnagy uram.

Ha a bátyámat kiadná,
Az Isten is megáldaná.

Én a bátyádat kiadom,
Ha az éjjel veled hálok,
Nem szólt erre Fehér Anna,
Csak elment a fojosóra.

Fojosóról fojosóra,
Ráfeküdt a fehér ágyra,
Fojosóról fojosóra,
Ráfeküdt a fehér ágyra.

Jó nap, jó nap édes bátyám!
Fogadj Isten kedves hugám!
Miért jöttél kedves hugám?
Azér jöttem édes bátyám.

Én tégedet kiváltalak,
Hadnagy úrral vélehálok,
Ne hájj véle a huncfuttal,
Az akasztanyivalóval.

Szüzességedet elveszi,
Bátyédnak fejét veteti.

Nem szólt erre Fehér Anna,
Csak elment a fojosóra,
Fojosóról fojosóra,
Ráfeküdt a vetett ágyra.

Átkozott légy hadnagy uram,
Mozsdóvized vérré váljon,
Törülköződ lobbod vessen,
A jó Isten meg ne mentsen.

Mért átkozol Fehér Anna,
Kincsemadta szép vihola?
Majd szedetek zöld ágakat,
Abból köthetsz szüzkoszorut.
Éjjel-nappal mindig szedjed,
Éjjel-nappal mindig kössed,
Aki egyszer hadnaggal hál,
Nem lesz abból többé szüzlány.

Hetes, Pettendi Lidi, 1885.

Az elrabolt leány

Uram édes uram!
Minket invitálnak
Apám várossába,
Gyászos vacsorára.

Kincsem feleségem!
"enj el te csak magad,
Hosszú utról jöttem,
Nagyon elfáradtam,
Nagyon elfáradtam.

Uram, édes uram!
Mindenki párjával,
Mindenki párjával,
Csak én páratlanul.

Kocsisom, kocsisom,
Kedves főhajcsárom!
Fogd be hat lovadat,
Tizből a legjobbat,
Tizből a legjobbat.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám erdejébe
Egy fejsze sem szól ma,
Egy fejsze se szól ma?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád erdejébe
Ünnepet tartanak,
Ünnepet tartanak.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám várossába
Egy eke sem szánt ma,
Egy eke se szánt ma?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád várossába
Ünnepet tartanak,
Ünnepet tartanak.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám várossában
Szólnak a harangok,
Szólnak a harangok?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád várossában
Ünnepet tartanak,
Ünnepet tartanak.

Uram, édes uram!
Mi annak az oka,
Atyám várossában
Mindenki gyászba van,
Mindenki gyászba van?

Kincsem, feleségem!
Az annak az oka,
Atyád várossában
Valakit gyászolnak,
Valakit gyászolnak.

Tab, Balikó Béláné, 1916.

222

Jó estét, jó estét,
Gazdag biró lánya!
Hi-hi-hi, ha-ha-ha,
Gazdag biró lánya!

Kerüjjön előre,
Üjjön a lócára,
Hi-hi.... stb.

De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,
Hi-hi... stb.

Hanem azért jöttem,
Jösszee hozzám vagy sem,
Hi-hi... stb.

Nem megyek, nem megyek,
Szegény kowsislegény,
Hi-hi.... stb.

Gazdag leán vagyok,
Gazdag legént várok,
Hi-hi.... stb.

Jó estét, jó estét,
Kosárkötő kánya,
Hi-hi... stb.

Kerüjjön előre,
Üjjön le a székre,
Hi-hi... stb.

De nem azért jöttem,
Jössz-e hozzám vagy sem,
Hi-hi... stb,

Elmegyek, elmegyek
Én szegény legényhez,
Hi-hi... stb.

Szegény leán vagyok,
Szegeén éegént várok,
Hi-hi... stb.

Jóestét, jó estét,
Gazdag biró lánya,
Hi-hi... stb.

Kerüljön előbbre,
Üljön a diványra,
Hi-hi... stb.

De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,
Hi-hi... stb.

Hanem azért jöttem,
Jössz-e hozzám vagy sem,
Hi-hi... stb.

Elmegyek, elmegyek,
Kiráj őfelsége,
Hi-hi... stb.

Köllesz az ördögnek,
Annak is a vénnek,
Hi-hi... stb.

Jó estét, jó estét,
Kosárkötő lánya,
Hi-hi... stb.

Kerüljön előre,
Üljön le a székre,
Hi-hi... stb.

De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,
Hi-hi... stb.

Hanem azért jöttem,
Jössz-e hozzám, vagy sem,
Hi-hi... stb.

Egyben vagyok én már
Egy szegény legénnyel,
Hi-hi... stb.

Én vagyok az, nem más,
Csókoljuk meg egymást,
Hi-hi.... stb

Andocs, Szücs ^{Janos 1913} Istváné és lánya

Kintler Vincéné, 1941

Szarvas-palladaj

Rémséges hirt közlettek az ujságok,
Mit követtek el a kóbor cigányok,
A dánosi pusztának a sarkában
Áll egy csárda egyedül egymagában.

Szarvas István volt annak a gazdája,
Jobb oldalán felesége és lánya,
Szarvas Iytván borér ment a pincébe,
Nagy sikoltás jött egyszer a fülébe.

Szarvas István visszatér a lakásba,
Feleségét ottan halva találja,
Szintén a lány, az is ki volt végezve,
Csabáyi kocsis ott hever a sötétbe.

Bemenekül a hátulsó szobába,
Mindhiába, hogy az ajtót rázárta,
Mert azt is baltával befeszítették,
Szarvas István életét is elvették.

Es mind itt ki jól végezte a dolgát,
Ráadásul fölgyújtották a házat,
Tűz láttára összementek a népek,
Biztos eztet kóbor cigán tehette.

Az országnak minden kóbor cigányát
Csakhamar összeszedte a zsandárság.

/" ez ojan 16 éves koromban történhetett. "ste tollat fosztottunk, és
Dánosba való segéd mesélte, ez hozta hirül ezt a nótát. Le vót neki
cédulára nyomtatva"/

Hódoshát, Horváth Györgyné, Keszthely Örsze, 1898.

Hallod pajtás, hallod pajtás,
Fajszai kertbe mi történt.
A Kund Bélát, a Kund Bélát
Az erdőbe meglőtték.

A Kund Bélát, a Kund Bélát,
Föltették a kocsira,
Vitte aztat Somogyfajszra
Négy fekete paripa.

Az erdésze odament a jajszóra,
A Kund Béla, a Kund Béla,
Össze volt má rongyolva.

Piross vére úgy fojik, mind a patak
Felesége, de gyermekei
Gyenge szive meghasad.

/Kund Bélát Juhász András lütte agyon. Utját állta, mert disznókat
löpött. Kérte Juhász A., hogy ne vegye el tüle és ezér agyonlütte.
Ezt apám mesélte, Kovácsiban laktak. Ott történt Somogyfajszon."

2/3 Jijn piri kate eto (Jijn kate - belluade)

Jo itene, lu a molet iron
Kongimel aqtator a vojiron,
Hejam jha... mised poga.
Maif me gafe ven fiteit mostaube

Varjassalvan tohtat a me gant,
Melus te to floocet ete me,
Rigó juleca velt a azonnat meit.
Ut a ferje Dappellenit ete me.

Mohuortto haldapan dlt vejäel,
Khe helta mindöze a fed öve
A set lery eppant nagon vrette,
A me voral eppant me om sedette.

De a oronant veltöze gajfe,
Ut a peldö, amlhatant lalöl,
Melus te to löze me in gundelsta,
Hog ö löze a ferje gilltosa.

Rigó motta Rigó juleca te trön,
Meze föder hengaj me l öve,
De velt illon mivede laldarban,
Rabböl tohtat a jöngi gilltosaip.

Me to motta honyött zabandolga,
Jo juleca me övimmel fegadta,
Me jöt is, unadönt atal hövöze,
Hal van hupon, heold ölefa helleust.

Jo juleca me in unadönt alundtal,
Hog juleca me hoköt ter voral adta,
Arva jün, unaxa a jün a jün,
De van föderje, vep hrejos hajtöta.

Rigó motta a javer belluade,
Telöto jött herygve abajaba,

Quindult, ha, fethered fellmen,
A net fether fymait foveri slatte.

Molur' fello' om plinat hognival,
Mitom fuaist a myg lottogotemot,
Dz slata veru popya belolait,
Foloreye yovoni puztulaisit.
Srite qtan 6, vep 7 oda tojba,
Mebor farto loyayit la nardna,
Dz yov'edya duellott y qytobai,
Fervlo' oge, dily vep nat y p'ovora.

Fervlo' oge, adllgavail' vep p'ovamet,
Foloreye maist vret vor, men f'iged.
Ma delolait p'emesimmet esttara,
G'isobolozott vep f'ensvov-loplovat.

Molur' farto f'ovai' kalla f'ara,
Mint y o'mit karkant lallaisaba,
Dz'oge' karpou' n'it'et ploevre,
L'et'ovvoin a vaba n'izepode.

Dz'nyep'is, h'it'la azog, j'ay v'eked,
Tov'vretted y epy' elobanet,
H'it'la sedal ne k'ode pl'ovailus,
E'it'at'el'el' f'ep' f'ov' d'it' f'iz'tu:

P'ep'iz'og'ey' o'm'ant'el'el'it' n'ay'f'aba,
P'ot'ru'it' f'ov'je' ne k'ell' g'at'el'it' v'ov'ara,
Ket' v'ov'vret' un'ich' ad'el'ey' f'ov'vov'et'it'ya,
F'ep'iz'og'ey' v'ing' l'el'lo'it' n'ime' ad'ita.

Kedus' noyre' v'ep' j'ov'it'it' n'ist'aimet,
F'oloreye' f'ov'vret' k'ot'v'ya' p'ov'v'ep'et,
B'ov'ov'ov'v'at' f'ov'v'ov'v'et' y' e'iv'e,
Dz'ov'ba' d'ov'v'ov'v'at' k'ov'v'ov'v'et' v'ar' k'ov'v'et'

no adalott, mindi ulelot jant,
Növen föl ucy oronal hellekten,
Hgy fi uetta neppen haldegen eltel,
Hgy dnta eddasu teppen reutet
Mensy ktho mindi ut meghalott,
Mindliet pöc7 rivede vntilla,
Voggaratlat berokant a jobita,
Lissa komet meghast hittepparjasa.

Hi dnter, gó dnter, mit tetter!
Fetöben ostatlonk mepölte,
Mör haldegen gono, pöyöd gawara
Hgy by verit, mindkettönt vicsvaja.

Halva tartó meg bit papott papóbe,
Mardolatig döfte raját völe,
Öt. vög hat yut, gta moli in vöge
Halva meppet klosche f. f. f.

Tanctone völe talu lara-gyja,
Uet vretis givet teppor a nitba,
Uet pafat dlet meppent vmlar,
Uöppor nitba tanjir dlet pihani.

Möyöd leg gonoz gonzed öntre,
Uet vretis givet tettel a földbe,
Vö gineiri Isavine nitatjan,
A 2 teler vreseten hatolat.

Vö gubor, erre jele adalgamato,
2 tettelent lege kló pildatol,
Tanjitor a vonsin pildalot,
2 kopyorin vreseten pöyödbe.

Mitfortent a thont nagy határba?
Biro fere nagyit sem lágyal.
Biro kee nagyit sem lágya,
Vine! az első Fijelle más parja.

Margit löjtöl leány malagatta,
De lejjelt - Vín Töre tüptatigatta,
Ne féj, Margit, vive parja, jachtel,
Nannadara plasegije elvöltel.

De Törivel más jü löy vált rüple,
Vijuctet küldött a Eszépne kez,
Hoz nagyj offot pl fej ó ada urvini,
Zörri löyöt plasegije elvölti.

It is mant a Vín Töre jombat este,
Gopi Zörri más a Popula lerte,
E ján jé jé, fono öröket is adott,
Babójánál q a falusól hajt adott.

Más más löyön, nagyitot nagy plebe,
Dranatol nevetelot, a Danyrbe.
Mát lo rto Biro nagyit meijtnalja.
A löyönöt öröme elvöltöffe.

Méd uter egyel intott q öre,
Biro nagyit felindult a jü jücten,
Of jomni löyt hollott a jü jücten,
Alig tudott megammi q uter.

Alig várta, hogy Danyriát letete,
Vindult a Vín Töre löy fele,
Még le po mant, pal q gütöt vörpöti,
A más lefom pal, egy zoda jere M.

U is want a kin me a noyubay
Bino' Hopyit of zawa'nal pagadta,
Vale' Hone, kay to meyo' hopyadta,
A ywene if my' hopyat luytal?
Vale' lopy, Bino' Hopyit, gwen mast.
Ney sege - Vretit' min' me' gyo' -

Aenot' befor' add' ide' luytal' p'pote' h
Hadd' m'w'nal' metel' boldrey' et'et,
Haw' p'ny' is' a' amunich'et' l'nyapig,
N'nyajal' babon' g'g'yo' d'gad' p'ew'it
9' s'ow' un'w'nd'p'at' l'ny'nal'jad,
N'ny'yo' h'eped' n'el'w'ne' ne' f'ald' h'ad,
Ay' d'g' is' f'ild' be' no' v'ega' p'p'usa' bay
V'eneu' m' a' n'iw'ol' bal' el'bal'na.

L'ny'ny' f'arin' p'uro' l'ny' h'ant'jal'et',
Z'ny' g'rib'el' g'rat'ot' ne' f'ar'it' s'at'el',
L'ny' a' babon' in' ig'ar'yon' z'ar'it'e',
N'au'nd'hd'ra' n'ib'ra' n'ig' a' g'p'el'ew'.

N'p'el' n'te' p'at'ot' n'to' t' of' s'ra,
Bino' Hopyit' el'ny' d'ult' a' n'yo' n't'ra,
H'at' n'p'ent'el' n'ny'el' ne' f'eyad'ta,
H'az'awant' is' m'ap'ot' f'ela' n' f'olla.

Mért nincs minden lánynak kút az udvarába,
Terebély diófa pitvanajtájába?
Terebély diófa, bodor a levele,
Mért nincs minden lánynak igaz szeretője!

—
Este későn kimentem kútra,
A sajtáson letettem az útra,
Arra ment a vármegye hajdúja,
Balalépett, letörött az alja.

Kiszáradt a kutam feneke,
Elhagyott az szeretőm örökre,
Ha elhagyott, haggyon is, haggyon is,
Mégélek én egyedül magam is.

Mégélek én az alma szagával,
Szomszédasszony mézédés csókjával,
Ha rám tekint, mosolyog, nevet is,
Szép az ura mégsem azt szereti.

230

—
Nem messze van ide Kismargita,
Köröskörül fogja azt a Tisza,
Közepébe a bBecsali csárda,
Abba mulat egy betyár bujába.

Kocsmárosné, ejnye, ejnye, ejnye,
Hát ez a szép deres csikó küjjen,
Od benn mulat annak a gazdája,
Most érkezett, nincs egy fálórája.

Küggye ki hát nnak a gazdáját,
Vagy küggye ki vagy aggya meg magát,
Ki sem megyek, meg sem adom magam,
Kinek tetszik, hajtsa el a lovam.

Én a lovam nem annyira bánom,
Rajtatvaló szerszámot sajnálom,
Szügyellőbe a bugyellárisom,
Abba vagyon százezer forintom.

Egyet adtam azér a csikóér,
Máskat a rajtlevő szerszámér,
Harmadikat egy barna kislányér,
Kit nem adnák széles ez világér.

—
Elszökött a szilaj caikóm
A rozmaring-erdőbe,
Elszakadt a ráncosszáru vsizmán
A sok keresésbe,
Ismerem a csnagót a szép szólásáról
Ismerem a kedves szeretőmet az ékes
Ékes a járása, szem kacsintása, járásáról
De kedvemre nevelkedett minden moz-

Tudod-e hogy mit fogadtál dulása.
csütörtökön este,
Azt fogadtad, sose leszel boldog
Tekints fel az égre, soha életedbe,
A csillagos mags égre,
Elátkozlak, sose leszel boldog
Szépen szól a, szépen szól az égek
Szépen járja, szépen járja trombitája,
Járja, járja, járja, lovam lába, kis pej-
Járja, járja, járja, lovam lába, kis pej-
Truccolt bajcú barna kesze lába,
gyerek, most ut
a hátára.

Adánd, Horváth Ferencné, Szivler Gizella, 1910.

231

Ezernyolcszázkilencvenkettőbe,
A jó Isten lenézett a földre,
Lenézett a szép Magyarország közepére,
Mikor a jegesek bejöttek Erdélybe.

Ejanyám, anyám, kedves édesanyám,
Te voltál a fölnevelő dajkám,
Fölnevelét engemet ekkorára
Barna kislány szive fájdalmára.

Ádánd, Horváth Ferenc, 1910.

232

Beváltam tűzérnek, de lovat nem adtak,
De lovat nem adtak, gyalog sétálgattam,
Kértem a kapitánt, adjon egy paripát,
Ugy viselem gondját, nem talál benn hibát.

Erre a kapitány nagyon megörüle,
Itt van száz remonda, válasszon belőlle,
Amid ott sétálok száz remonda faránál,
Egysszer csak megállok egy deres csikónál.

Ez lesz jó, ez a ló, ez a deres csikó,
Ez a deres csikó tűzér alá való,
Tűzér a lovára, kard a bal oldalára,
Kard a bal oldalára, úgy megy a csatába.

Kikötöm lovamat szomorúfűzfához,
Hullasztom a könnyemet két első lábához,
Aggy egy csokot angyalem utiköltségemre,
Hogyha visszajövök, százat adok érte.

Akkor lesz énnekem visszajövetelem,
Majd ha egy szem búza száz keresztet terem!

1/1
H. F. 1910 233

Árva vagyok, de nem igazi árva,
Nem igazi édesanya szült engem a világra,
Nem igazi édesanya, nem is egész mostoha,
Sej-haj, elhervadok, mint ősszel az iboja.

-
Kedves édesanyám, ha elér a bubánat,
Temessetek egy sirbaa babámmal,
Siromban is ölelem a babámat,
Kedves édesanyám, megköszönöm magának.

Jaj, de nehéz bánat fogta el a szívemet,
Más kislánnyal hirdették a nevemet,
Még tegnap sem hittem volna valóra,
Hogy ne menjek babám veled a kézfogóra.

Sűrű sötét fejhők vándorolnak az égen,
Maradásom nincs ezen a vidéken,
Az van írva fel a vándorfelhőkre,
Szerettelek babám, el kell vélni örökre.

Sej, árvacsalán csipte meg a kezemet,
Barna kislány csálta meg a szívemet,
Barna kislány, ne csald meg a szívemet,
Sej, én akartam megcsalni a tiedet.

Szenna, Fekete József, 1889.

234